

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje — TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 4 (566) Leto XII.
NOVO MESTO, 26. JANUARJA 1961

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vzhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

Kljub velikemu vzponu bomo še vedno pod povprečjem

Program perspektivnega razvoja novomeškega okraja za obdobje 1961–1965, družbeni plan za 1961 in proračun OLO za letos bodo sprejeli na seji obeh zborov OLO konec prihodnjega meseca — Leta 1965: 105 milijard dinarjev družbenega bruto produkta v našem okraju

Predsednika okrajnega ljudskega odbora, tovariša Nika Belopavlića smo pred dnevi prosili za kratek pogovor o tem, kako potekajo priprave za predlog okrajnega perspektivnega plana okraja Novo mesto za razdobje od 1961. do 1965. leta. Tovariš predsednik je s tem v zvezi pojasnil tudi več drugih zanimivih vprašanj oz. problemov, predvsem pa je očitral razvojne smernice, ki jih vsebuje osnutek predloga programa nadaljnjega razvoja našega okraja.

Tovariš predsednik, do kod so prišle priprave za izdelavo predloga okrajnega perspektivnega plana in planov naših občin? Kaj je značilno za to delo?

Ljudska skupščina LRS je izdelala letos predlog programa perspektivnega razvoja LRS

Kaj moramo vedeti pri tem? Predvsem to, da smo plan za razdobje 1961–65 sprejemali skoraj z dveletno zamudo. Takratni perspektivni plan je slonel na precej manjši materialni podlagi, bil pa je visoko in optimistično postavljen. Zdaj vidimo, da smo ga globalno dosegli že v štirih letih. Bolj kot smo se približevali njegovi uresničitvi — posebno velja to za lansko leto —, toliko hitrejši razvoj gospodarstva v okraju smo doživeli. Do konca lanskega leta je bil petletni plan presežen za dobrih 10 odstotkov, kar je nedvomno velika zmaga delovnih ljudi našega področja. Gospodarstvo v okraju nam je dalo lani tele uspehe:

Industrija — 22 in pol milijarde dinarjev družbenega bruto produkta, kmetijstvo 12 in pol milijarde, gozdarstvo 1.375 milijonov, gradbeništvo 3.486 milijonov, promet 1.386 milijonov, trgovina 1.350 milijonov, gostinstvo 1.246 milijonov in obrt dobrih 6 milijard dinarjev.

To so zares pomembni uspehi, posebno še, če upoštevamo velik skok v cenah v tem obdobju. Lahko trdimo, da smo leta 1957 začeli z zelo majhno startno točko. Morda je bil prejšnji plan ponekod malce nerealen zastavljen, a po zaslugi vseh naših delovnih kolektivov smo ga vendarle dosegli že v 4 na-

nalog, ki jih terja tak program, ločevali zelo prizadevno.

To so torej pomembne osnove in izhodišče za novo plansko obdobje. Kakšen delež imajo ObLO in kolektivni pri sestavljanju novih planov? Kako je s predlogi državljanov?

Ze julija lani smo začeli z ObLO o teh nalogah konkretno razpravljati. Nato smo se lotili teh nalog s predsedniki občin, v jeseni pa se je v kolektivih to delo aktivno nadaljevalo. Zeleni smo, da bi občine z gospodarskimi organizacijami plane pravočasno in tehtno pripravile. (Nadaljevanje na 4. strani)

Tako hiter in napet način izgrajevanja posameznih podjetij (spomnilo se samo primera NOVOLESA, tovarne zdravil KRKA in drugih) je ustvaril ugodno vzdušje v okraju in lep delovni polet. Medtem ko so na primer še pred nekaj leti le redka, posamezna podjetja imela pripravljene načrte svojega perspektivnega razvoja, je zdaj stvar drugačna: redke izjeme so tisti kolektivi, ki takih planov še nimajo! Ti programi so v veliki meri zelo dobro in skrbno pripravljani.

Ne smemo pozabiti, da imamo zdaj v okraju veliko večje materialno podlago za pogumnejše planiranje. V novo plansko obdobje gremo z boljšim zaletom. Imamo končno tudi čvrstejšo gospodarsko organizacijo in razvit sistem upravljanja, tako da je povsod v okraju čuti blagodejni vpliv in koristnost tega upravljanja kot splošnega napredka.

Vse to nam je dajalo v pripravah za program perspektivnega razvoja mnogo pobud in veliko optimizma, da smo se

nasmejano veselje! — njim velja vsa skrb svobodne domovine, ki posveča mlademu rodu iz leta v leto več svojih moči in prizadevanj

— OD 27. APRILA DO 5. SEPTEMBRA: v tem obdobju bodo praznovali dan mladosti, dan borca in dan vstaje.

— Od 5. SEPTEMBRA do 29. NOVBEMBRA 1961: mladina bo spregovorila o svoji prihodnosti.

Naloge so torej obsežne. V sklopu skupnega okrajnega programa so ustanovili 16 sekcij, v katere se bo vključila mladina. Tako bodo pionirji literarne sekcije v prvem obdobju pisali izvirne sestavke o NOB, o narodnih herojih itd. Vse bodo izvedli v obliki tekmovanja. Najboljše sestavke bo, do nagradili, najboljše pa bodo nastopili na občinskih in okrajnih proslavah. Za zma-

— OD 29. NOVBEMBRA 1960 DO 27. APRILA 1961: to je čas največjih državnih praznikov. Mladina naj izve podrobnosti o rojstvu države. V DPM naj se zato vključi čimveč starejših, ki bodo pripovedovali o dnehi, ko so morali zapustiti domove in se boriti za svobodo.

140 gimnazijcev za alžirske otroke

Lepo spričevalo zavednosti so si napisali novomeški gimnazijci: v soboto jih je odšlo 140 na prostovoljno delo, na pomoč Kmetijsko gozdarskemu posestvu v Novem mestu. V Straži so naložili 8 vagonov drv, druga skupina pa je na Ruperč vrhu podirala ruševine za gradbeno kamenje. Celoten zaslužek uspelega dneva bodo podarili skladu za alžirske otroke. Tako so novomeški gimnazijci zgledno preživel prvi dan letošnjih zimskih počitnic.

Posvetovanje na Okrajni obrtni zbornici

Na posvetovanju predstavniki obrti iz socialističnega sektorja so pretekli teden govorili o vključevanju in izobraževanju vajeniške mladine, o reorganizaciji vajeniških šol in o perspektivnem družbenem planu in razvoju obrti.

Močan poudarek je bil na nadaljnjem izobraževanju kadrov iz obrti, ki so v veliki večini odhajali v industrijo, ker jim je to dajala večje možnosti za izpopolnjevanje. Torej so se dotaknili precej važnega vprašanja, ki mu bo potrebno posvetiti še dosti več pozornosti.

ODHODNI TELEGRAM									
Zaračunano din									
Službeni del					Odpravljen				
Številka	Vrsta	Bežica	Čas	Prevel	Službeni podatak	Telegrafa	Čas	Odpravil	
			dan ura min.				dan ura min.		

V vašem interesu je, da telegram pišete s tiskanimi črkami

MILICA BAJC SELA 43 a DOBOVA

Čestitamo vam kot 1700. novemu naročniku Dolenjskega lista v letošnji akciji stop nagrada sledi stop

DOLENJSKI LIST

Ni šala! V soboto popoldne smo z gornjo brzojavko pozdravili našo 1700. novo naročnico, tov. Milico Bajc, službenico iz Sela pri Dobovi. Med nove naročnike jo je povabila in pridobila tovarišica Metka Alič, pravtako službenica iz Sela, ki nam je pretekli četrtek poslala naročnice 11 novih naročnikov, svojih znancev in prijateljev iz Dobove in iz Brežic. Ko se je »števec« v evidenci upravnika Dolenjskega lista v soboto popoldne ustavljal na številki 1700, smo staknili glave nad seznam novih naročnikov in sklenili:

Tovarišici Milici Bajc: brzojavko, pisno in nagrado: Umetniško sliko akadem. slikarja Vladimira Lamuta »Polet nad Sutjesko« (barvna litografija) ter 5.000 dinarjev;

tovarišici Metki Alič: knjižno darilo in 3000 din.

Obema: lepe pozdrave, vsem zbiralcem novih naročnikov: veliko uspehov in čim manj praznih naročilnic, vsem novim in bodočim naročnikom: obilo zadovoljstva ob prebiranju domačega tednika — in še nekaj presenečenj v prihodnjih tednih!

gre zgolj za planiranje, temveč predvsem za uresničitev številnih nalog, ki smo jih s sodelovanjem širokih množic volivcev zapisali v novih perspektivnih planih. Je izjavil med drugim predsednik OLO tovariš Niko Belopavlić, ko je odgovarjal na vprašanja za današnji uvodnik

Slovenije za obdobje 1961–1965, pravtako pa bo tudi OLO izdelal podoben program za svoje področje, medtem ko pripravljajo komune kakor prej svoje perspektivne plane. V okraju gre torej za program nadaljnjega razvoja, čvrsteje pa bodo o tem govorili plani gospodarskih organizacij, zavodov in ustanov.

Visoko odlikovanje priorja dr. Edgarja Leopolda-Lavova

Minulo sredo je predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Marinko v postlopu Ljudske skupščine v Ljubljani izročil priorju kartuzije Pletierje pod Gorjanci, doktorju filozofije

Ob 20-letnici vstaje bo izšel zbornik visokošolcev

V čast 20-letnice vstaje jugoslovenskih narodov bo Klub dolenjskih visokošolcev letos izdal zbornik; zajel bo celotno dejavnost dolenjskih visokošolcev, predvsem v letih 1941 do 1945. K sodelovanju bodo pritegnili številne starejše tovariše, ki danes delajo na odgovornih mestih. V ta namen je bil izvoljen poseben odbor, ki bo zbiral in urejal gradivo.

Na II. novomeški osemletki: 52.000 din

Potem ko so v vseh razredih učitelji razložili otrokom, čemu jugoslovenski pionirji pomagajo matim, ubegim Alžirčkom, se je plemenito tekmovanje med razredi stopnjevalo iz dneva v dan. Do minulega petka so izpraznili svoje hranilnice in dali vse prihranke. Zbiralec v nekem razredu je doma z maminim likalnikom zgradil vse stotake, ki so mu jih prinesli ošoleci in sošolke ter s tako gladkim, svetlim denarjem pridobiva nove prispevke... V mnogih razredih so se otroci pomenili o revčih v Alžiru, ki nimajo šol, obleke, hrane in zdravil; povsod so prispevali z veseljem in ponosom.

Najmlajši za 20-letnico vstaje

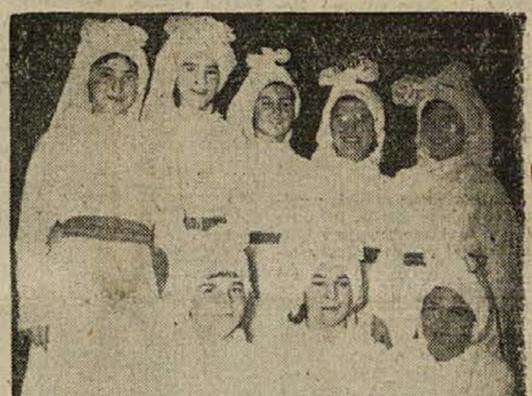
V počastitev 20-letnice vstaje jugoslovenskih narodov bo na proslavah na poseben način sodelovala tudi mladina. Organizirali bodo več akcij in tako dali možnost našim naj-

mlajšim, predvsem pa šolski mladini, da spregovorijo o tem pomembnem dogodku. Mladina vseh republik naj pokaže, kaj zna, in napiše, kar ve o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti! — je geslo številnih prireditelj in manifestacij, ki bodo govorile o burnih desetletjih dvajsetega stoletja.

OKRAJNI ODBOR ZVEZE DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE, ki bo pokrovitelj pionirskih prireditev v novomeškem okraju, je na zadnji seji pretekli teden podrobno razpravljal o načrtih in pripravah za te prireditve. Poseben odbor je že izdelal program. Poudarili so, da se bodo o tem posvetovali še z drugimi organizacijami in ustanovami in z njimi sodelovali. Mladini bo treba pomagati zlasti zato, ker bo njena dejavnost zahtevna in vsestranska. Pomagali naj bi ji z navesti in ji nakazali smer tudi taktično, ko je v dvomih.

Okrajni program prireditev je vključen v zvezni program, ki obsega tri obdobja:

— OD 29. NOVBEMBRA 1960 DO 27. APRILA 1961: to je čas največjih državnih praznikov. Mladina naj izve podrobnosti o rojstvu države. V DPM naj se zato vključi čimveč starejših, ki bodo pripovedovali o dnehi, ko so morali zapustiti domove in se boriti za svobodo.

Nasmejano veselje! — njim velja vsa skrb svobodne domovine, ki posveča mlademu rodu iz leta v leto več svojih moči in prizadevanj

ZAPISKI S PLENUMA OK ZKS V NOVMEM MESTU

Z dvojno mero budnosti

V petek, 20. januarja, je v Novem mestu zasedal plenum Okrajnega komiteja ZK. Obe točki dnevnega reda: komunisti v komunalnem sistemu in osnove petletnega perspektivnega plana, sta dali obilo gradiva za široko in plodno razpravo, ki se je v marsičem dotaknila tudi sklepov nedavne okrajne konference ZK. S plenuma, ki je nakazal potrebo po učinkovitejšem in temeljitejšem sodelovanju komunistov v razvoju, predvsem pa dolednejši boj komunistov za uresničevanje sklepov okrajne konference, objavljamo nekaj najpomembnejših misli.

Komunalni sistem ter delavske samoupravljanje in družbeno upravljanje kot njegov sestavni del se hitro razvijajo. Pojma proizvajalec in upravljavec se v naglem razvoju vse bolj prepletata. Od komunistov zahteva to vse večjo mero budnosti in hkrati sposobnost, hitro in odločno reagirati na vrsto novih pojavov. Okrajna partijska konferenca je v konkretni razpravi opozorila na razne slabosti. Sprejeti sklepi so stalne smernice, po katerih naj komunisti v razvoju sodelujejo. Ugotavljamo, da sklepi konference še niso našli pri vseh organizacijah ZK in pri vseh komunistih pravega odmeva.

Zveza komunistov je organizacija, ki učil in oborožuje komuniste z idejnimi znanjem, komunisti pa morajo preko raznih družbenih organizacij delovati navzven. Osnovno torišče dela komunistov je torej v proizvodnji, v družbenih organizacijah, povsod, kjer se porajajo družbeni odnosi, na kratko: v socialistični družbi. Tam se srečujemo s problemi, tam jih moramo sproti, hitro, odločno in stvarno reševati, uporabljajoč idejno ostrino.

Obveščeno je pogoj demokracije. Pravkar žinimo sredi razgibanega pripravljavanja družbenih načrtov občin in okraja, petletnih perspektivnih načrtov in proizvodnih načrtov podjetij, ki so sestavni del prvih. Ze več kot tri mesece razpravljamo o tem, pa je še vrsta podjetij in tudi občin, ki so naredile doslej zelo malo. Ali so komunisti že načeli kje ta problem? Načrt ni postal načrt takrat, ko smo ga dali na papir; svojo vsebino je dobil šele potem, ko so proizvajalci o njem razpravljali, dali svoje predloge in načrt pregledali in potrdili. Se vse prerači se skrivamo za publicami »o velikih interesih« in trdimo, da se »ne izplačata tolačiti, ker proizvajalci ne bi razumeli. Toda kdo bo načrte uresničil? Ali jih ne bodo pravi proizvajalci? Velika vsebina demokracije je prav v tem, da svobodno odločijo o nečem, ko že dobro poznajo vzroke in posledice odločitve! Demokracija, zaprta v ozek krog ljudi, torej ni več demokracija.

Delavski sveti se sestajajo največkrat zato, ker potrebujejo sejo komercialist, direktor ali računovodja. Mar je dovolj, če se direktor pogovori o nakupu novega stroja s predsednikom občine, s kolektivom pa o tem ne razpravlja? Res je, stroj bo delal za večjo proizvodnjo, vendar to ne bo bitni razlog za zoževanje pravic upravljalcev. Pogosto tarnamo o težavah z raznimi dodatnimi prispevki in dajatvami, ker slabo dotekajo, ljudem pa nismo povedali, ko smo jih predpisali, zakaj jih bomo uporabljali. Zakaj ne zaživijo stanovanjske skupnosti tako, kot bi lahko? Ali smemo pričakovati, da bodo probleme zaposlenih žena, varstva otrok in bolnikov, družbene prehrane in obrtnih uslug reševali ljudje, ki jih ti problemi ne bodojejo?

Decentralizacija delavskega samoupravljanja, ekonomske enote, obratni delavski sveti in nagrajevanje po delu niso zadeva, o kateri sme odločati peščica v vodstvu podjetja. Ves kolektiv naj razpravlja o tem in zahteva pomoč družbe, če bo naletel na težave. Kolektiv, ki pri sestavljanju proizvodnega načrta špekulativno prikrija rezerve, škoduje vsaj družbi. Decentralizacija oblasti pomeni prenašanje pristojnosti iz okraja na občine in utrjevanje komunalnega sistema, ne pa zapiranje občin v njihove meje, saj so vse občine v našem okraju sorazmerno nosodarsko šibke. Vsak si pač ne mora graditi svojega socializma!

Našteli smo le nekaj pojavov v razvoju, ki zahtevajo podvojeno budnost komunistov. Komunisti morajo biti sposobni reagirati na vrsto vprašanj. To bodo uspeli le, če se bodo temeljito idejno izobraževali. Organizacije ZK se morajo zato lotiti nalog načrtov, v njih naj nastanejo aktivni komunisti, ki bodo reševali nosamezna konkretna vprašanja. Razširjamo krog sodelujočih in organiziramo družbene samouprave in odšagaajo »nepogrešljive«!

Sklepi okrajne konference ZK ne bodo uresničili občinski komitaj, občinska vodstva in občine. To je naloga komunistov, ki naj sklepe temeljito preučijo, vneso v svoje okolje in jih nato s podvojeno budnostjo v vsakdanji praksi uresničujejo.

MILOŠ JAKOPEC

Z današnjo številko je dosegel "DOLENJSKI LIST" naklado: 17.070 Naročnikov: 16.043

Beseda o rejništvu

(Nadaljevanje)
Ne razmišljamo o odnosih do njih, če imamo do vseh teh spletenih neke čustvene vezi, seveda do nekaterih toplejše in bolj globoke, do drugih pa manj. Če bi o tem razmišljali, bi mnogi izmed nas lahko odgovorili, da takih odnosov nimamo. Zaredi tega pogosto trpimo sami v svoji notranjosti, še več pa zaradi tega trpijo ljudje v naši okolici, naši najbližji družinski člani seveda najbolj. Kaj je huje za človeka kot spoznanje, da nima nikogar res rad, da si ne želi bližine nikogar in da njega nima nihče resnično radi!

Nomsko šibkih družin, ki jih starši dajejo v službo navadno večjim kmetom za pastirje. Nad temi otroki skrbstveni organi se nimajo vpeljanega potrebne nadzora.

V našem okraju je v reji 95 otrok, po raznih domovih (vzgojnih in specialnih za invalidno mladino) pa 93 otrok (stanje 30. IX. 1960). V številu 95 so zajeti le otroci, ki so jih oddali v rejo skrbstveni organi in za katere tudi plačujejo rejnino v celoti ali le

Piše: Franci Brinc, socialni delavec OLO, Novo mesto

delno. Večina teh otrok je bila staršem odvzeta prisilno, ker so starši zanemarjali njihovo oskrbo in vzgojo. Danes okrog 80 do 85 odstotkov teh otrok nima nobenega stika s svojimi starši in svojih staršev ne pozna. Tu so zajeti le otroci, ki imajo starše še žive, pa se ti zanje nič ne brigajo. To so največkrat nezakonski otroci, ki so jih matere kmalu po rojstvu zapustile, ker jim je bil otrok v »napotju« pri njihovem normalnem življenju, in so si pozneje ustvarile ali si pa še bodo ustvarile novo družino, na tega otroka so pa popolnoma pozabile, hoté ali nehoté. Nekaj otrok pa je tudi takih, katerih matere so laže ali težje duševno prizadete in si jih je nekdo le »spodil« za ljubezen. Očeta takega otroka je zelo težko najti in ker takšne matere niso sposobne same skrbeti za otroka, je skrbstveni organ podvel edini možni ukrep, da je otroka vzel in ga dal v rejo.

Kot je omenjeno, v številu 95 niso zajeti otroci, ki so jih oddali v rejo k tujim ljudem sami starši, včasih iz bolj drugih iz manj opravičenih razlogov. Število teh otrok je še najmanj 5-krat večje. Za orientacijo le podatek, da na območju našega okraja služi za pastirke pri tujih ljudeh

342 otrok (v celi Sloveniji 1882)! Neugotovljeno pa je še število (bo pa moralo biti kmalu znano), koliko mater samohranilk (nezakonskih ali razvezanih) in ostalih daje svoje otroke na čuvanje tujim ljudem, sorodnikom ali sosedam, kar je stalno ali le za določen čas, ko so zaposlene. S tem nikakor ni rečeno, da je vsako oddajanje otroka na čuvanje k tujim ljudem negativen pojav; pri tem je odločilno, komu zaupamo otroka v varstvo, oskrbo in vzgojo. Nikjer ni rečeno, da so vse družine, katerim da sama mati svojega otroka v rejo, dobre ali slabe. Dostikrat pa je med njimi veliko slabih družin, neprimernih za vzgojo in oskrbo otroka, ki so otroka vzele le iz »usmiljenja« in zaradi zaslužka. Nezakonska mati največkrat sama ne zna ločiti dobre od slabe družine, večkrat pa ji je to tudi vseeno, da se le reši otroka!

To navajam zaradi tega, ker bodo skrbstveni organi prej ali slej morali imeti v evidenci vsakega otroka, kd ne živi v lastni družini. Tako je namreč določil zakon o rejništvu.

Osnovne določbe zakona o rejništvu so v kratkem našlednje.

Otroci v rejništvu so pod posebnim družinim varstvom in nadzorstvom, ker je v interesu družbe, da se otroci pravilno telesno in duševno razvijajo. Za rejništvo so šteje vsaka družinska oskrba in vzgoja otroka pri osebah, ki niso otrokovi starši (posvojitelji se smatrajo za starše). Do sedaj so bili pod družinim varstvom le otroci, ki jih je oddal v rejo skrbstveni organ (svet za socialno varstvo oz. svet za varstvo družine občinskega ljudskega odbora). Novost zakona pa je, da so poleg teh otrok pod družinim varstvom tudi otroci, ki jih oddajo v rejo sami starši. Nadzorstvo nad rejništvom opravljajo skrbstveni organi s pomočjo družinim organizacij, ki se bavijo z varstvom otrok (društva prijateljev mladine in drugi).

Skrbstveni organ odda v rejništvo takega otroka, ki nima lastne družine ali če je v lastni družini ogrožen njegov telesni ali duševni razvoj. Da otrok nima lastne družine, se smatra, če sta mu umrla oba roditelja ali če je eden umrl (ali zapustil družino in odšel za daljši čas neznan kam), drugi roditelj pa iz zdravstvenih (huda bolezen), socialnih (brez stanovanja) ali drugih razlogov ne more začasnoma ali trajno skrbeti za otroka. V tem primerih se največkrat odda otrok v rejo sporazumno ali na prošnjo otrokovega skrbnika ali roditelja. Lahko pa otrok sicer ima živa oba roditelja (izjemno le enega), a nista sposobna otroku zagotoviti pravih telesnih in duševnih razvoj. To so največkrat primeri tako imenovanih »razbitih« družin, kjer je oče pijanec (še težje je, če je mati ali pa, če sta oba. In takih primerov je pri nas precej!), ki zapravi svoj mesečni zaslužek v pretežni meri za alkohol, družina pa potem trpi pomanjkanje v hrani in obleki. V takih družinah je prizadet otrokov telesni razvoj, še bolj pa njegov duševni razvoj. Skrbstveni organ v takih primerih lahko otroka odvzame družini prisilno in ni potrebno privoljenje staršev.

(Konec prihodnjik)

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V teh dneh so odbori Ljudske skupščine Slovenije končali razpravo o predlogu programa perspektivnega razvoja za prihodnjih pet let. Zadnjič smo naše bralce seznanili z nekaterimi posebnostmi letošnje razprave in programa samega. Danes pa bi želeli zapisati kaj več o konkretnih predlogih za razvoj.

Počasi smo se navadili tudi gospodarskega izraza narodni dohodek. To je, malo poenostavljeno povedano, ime za tisto vsoto, ki jo v enem letu ustvarimo v novih proizvodih itd, na enega prebivalca. Ta številka nam namreč zelo veliko pove o naših uspehih, prav tako pa je tudi zelo zgovorna, kadar govorimo o načrtih. Kadar se primerjamo z drugimi delavci, primerjamo med seboj narodni dohodek. Sploh je narodni dohodek kaj uporabna in kaj pomembna številka.

Ce je tako bo prav, če nekaj več povemo, kako bo s tem narodnim dohodkom v letih od 1961 do 1965. Če upoštevamo, da se bo število prebivalcev v naši republiki povečalo od enega milijona 592 tisoč ljudi, kolikor jih je bilo ob koncu leta 1960 na milijon 650 tisoč, kolikor naj bi nas bilo v letu 1965, bo povprečje narodnega dohodka na prebivalca takole: v letu 1960 je prišlo na prebivalca 248.870 dinarjev narodnega dohodka, v letu 1965 pa naj bi prišlo na prebivalca že 397.000, torej skoraj 400.000 dinarjev narodnega dohodka na prebivalca. To je za okoli 60 odstotkov več. 400.000 narodnega dohodka pa pomeni

Dobro naložen dinar

že precej visoko številko. Takšno premorejo le še precej razvite zahodnoevropske dežele. Povsem umljivo, da se narodni dohodek ne bo povečeval kar sam od sebe, pač pa bodo za to potrebni kar precejšnji napori. Tako napori posameznika kot skupni napori vseh prebivalcev naše republike. Pri posamezniku računamo, da bo zaradi spodbudnega nagajevanja, ki mu bo prineslo tudi večje osebne dohodka in zato višje življenjsko raven dovolj iniciative. Skupnost pa bo morala med drugim dati precej večja sredstva za razvoj in zlasti za obnovo zastarele industrije, za razvoj kmetijstva in vseh drugih panog, ki lahko prispevajo k povečevanju družbenega proizvoda in s tem tudi narodnega dohodka.

Začnemo danes nekaj več o investicijah. Investirali bomo v skladu z načelom, ki smo ga uveljavili že v minulih letih, in sicer investicije bomo povečevali, toda samo do tiste mere, da bo obremenjen zagotovljen tudi nemoten razvoj osebne potrošnje. To je zelo važno načelo, poudarjeno v predlaganem programu bodočega razvoja. Zlasti pri obnovi industrije, pa tudi pri razširjanju proizvodnje pa računamo na sredstva posameznih podjetij in komun, kajti ta bodo v perspektivi še večja kot doslej. Kolektivni naj samostojno uporabljajo sklade, toda komune naj bi skušale zagotoviti simbolno učinkovito nalaganje sredstev tudi tako, da bomo razvijali ustrezne oblike združevanja sredstev zlasti preko bančnega in kreditnega sistema. To pa pomeni več kot sama suha beseda. V bodoče bi torej morali združevati sredstva tako, da bi jih tiista podjetja, ki bi jih lahko pogrešala, dala v banko proti zagotovitvi seveda, da jim bodo vrnjena takrat, ko jih bodo potrebovali sami. Torej kot posojilo. Drugo podjetje zopet pa bi lahko našlo kredit. Če bo pri tem zagotavljen še vpliv kolektivov, da bodo lahko tudi oddelali, kd naj bi imel prednost, ko bo najemal sredstva, ki so jih odstopili v banko, bo pri združevanju prav gotovo manj problemov kot jih je bilo. Vsekarer pa bo to konec več ali manj prisilnega združevanja sredstev, ki smo ga lahko opazovali v posameznih komunah v minulih letih.

Pa še za eno zelo važno načelo gre. Gledati bomo morali, da bodo sredstva naložena čimbolj učinkovito. To pomeni, da moramo gledati, koliko nam vloženi dinar vrne. Včasih namreč smo gradili ali razširjali tovarne tako, da smo porabili 10 dinarjev za to, da smo dobili za dinar novih proizvodov. Drugo zopet pa so kolektivni, ki so vložili samo dinar investicij za dinar nove proizvodnje. No, potem takem je jasno, kaj pomeni učinkovitost investicij. Sicer pa bomo porabili v prihodnjih letih po 142 milijard letno za nova osnovna sredstva, to se pravi za nove proizvodne naprave v industriji, kmetijstvu, gozdarstvu itd. Obratna sredstva torej, denar za nakup in surovin itd. pa naj bi se vsako leto povečala za 36 milijard. Skupaj se bodo investicije za obratna sredstva v vse gospodarske panoge povečala od 263 na 443 milijard dinarjev. Meniš, si skoraj težko predstavljamo, kako ogromen napredek pomenijo ta vlaganja v obratna sredstva, saj to pomeni, da bodo gospodarske organizacije predelale več surovin v nove proizvode, nudile veliko več uslug itd.

Nesreča, ki se je končala srečno

Trije vinjeni kolesearji med njimi tudi delavec H. E. iz Petan. so se v nedeljo 22. januarja, pozno zvečer vracali iz mesta domov. H. E. je bil toliko vajen, da ga je med vožnjo močno zanimalo, pred gostinjo Hrastra v Šimševu, kjer je ustavil, da bi se odskajal, pa toliko da ni bruhal. V spremstvu ostalih dveh je vožnjo nato nadaljeval in vozil prvi. Kmalu nato je skoraj podiral domov idoči zakonski par. Po cesti iz Škrljanje je zelo počasi pripeljal naproti Fiat klub zaviranju vozil mesta ustavit. Na avtomobilu je škoda za okoli 200.000 dinarjev, dva potnika v osebni avtomobilu pa sta bila laže poškodovana. Do nesreče ne bi prišlo, če bi kolesearji vozila tako, da bi lahko ustavila. Soferji bi morali voziti zmeraj previdno, posebno poznil, ko so ceste polne in v primeru zaviranja avtomobil ne ustavi, ampak vsaj še nekaj časa drži.

Prizadevanja veterinarske postaje v Brestanici
Veterinarska postaja v Brestanici deluje za občini Senovo, Videm-Krško in osmejuje še za občino Sevnico. Ima 22 terenskih osemenjevalnic, ki so v preteklem letu osemenile 2836 plemenskih krav. Delo je vse leto nemoteno potekalo. Po potrebi bodo število osemenjevalnic še povečali. Veterinarska postaja bo s sodelovanjem kmetijskih združenj izvedla oštevilčenje goveda, predvsem krav in telic. Uredila bo tudi rodovniško službo z možno kontrolo.

Fičko in tovornjak trčila
19. januarja je prišlo do prometne nesreče na cesti med Smuko in Laščarji. Na nepreglednem ovinku sta trčila fičko S-1950 in tovornjak avtomobil S-1181. Cesta klub zaviranju vozil mesta ustavit. Na avtomobilu je škoda za okoli 200.000 dinarjev, dva potnika v osebni avtomobilu pa sta bila laže poškodovana. Do nesreče ne bi prišlo, če bi kolesearji vozila tako, da bi lahko ustavila. Soferji bi morali voziti zmeraj previdno, posebno poznil, ko so ceste polne in v primeru zaviranja avtomobil ne ustavi, ampak vsaj še nekaj časa drži.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Samo en teden je minil, odkar smo poročali da je prišlo med Mobutujevimi vojniki v kongoskem mestu Thysville do nemirov, ker jim niso izplačali plače, toda v tem kratkem času so se v Kongu zvrstili novi, usodni dogodki. Takrat se je govorilo, da je kongoski premier Lumumba za nekaj ur prišel na svobodo. Pozneje se je izkazalo, da to ni bilo res, toda strah, ki je ob tej novici popadel Mobutuja, Kasavubuja in njegove pristaje, je bil naravnost smešen. Precej ljudi je ušlo iz Leopoldville naravnost v sosednji (nekdanji francoski) Kongo - v Brazzaville.

Ko je minil prvi strah, so Kasavubu in njegov svetovalec menda staknili skupaj glave in ugotovili, da Thysville kljub vsem varnostnim ukrepom ni nevaren kraj za Lumumbo. Toda tega, kar je sledilo, ne bi nihče pričakoval.

Kasavubu je se domenil s svojim dotodanjim sovražnikom - odpadnikom Combejem, ki s pomočjo belgijskega kroga in oficirjev vlada v pokrajini Katangi, da bo ta spravlja na varno »nevarnega« kongoskega voditelja Lumumbo. In res je prejšnji teden nekoga dne pristalo na katangskem delu letališča (pol letališča imajo pod svojim nadzorstvom mednarodne sile OZN) letalo iz Thysville, ki je pripeljal kongoskega premierja Patricea Lumumbo in dva njegova tovariša. In potem je sledil prizor, o katerem je govoril in še govori ves svet in je Combeju bolj škodil kot vse njegovo prejšnje in sedanje meščarjenje v Belgiji. Ne samo, da so Lumumbo in njegova dva tovariša pretepli že med vožnjo v letalu, ampak so jih po pristanku izvlekli iz letala in jih začeli nesmišljeno pretepati s kopli pušk in brcati. Celo za Lumumbove nasprotnike je bil to »mučen prizor«.

Neki očividec pripoveduje, da trije ujetniki niso prosili za milost, ampak so samo na pol glasno stekali. Med neznanim pretepanjem so jih odpeljali neznanu kam. Lumumbov sodelavec Mpolo je kmalu potem podlegel mučeništvu.

Spet so se zastopniki OZN zelo čudno vedli. Razumljivo je, da so Combejeva oblastva najprej skušala zanikati, da so Lumumbo pretepli. Toda manj razumljivo je, da je skušal to v začetku storiti tudi zastopnik OZN v Kongu. Res je,

dejstva je treba preveriti, toda kadar gre za zakonitega kongoskega premierja koleseje pravice hudo počasi melje. Kakšen preplah je nastal za usodo Belgijce v Stanleyvillu (tam, kjer vladajo Lumumbovi pristaje) in vendar so Belgijci in drugi belci pod zaščito mednarodnih sil! Lumumbi nihče ne hiti na pomoč. Z njim lahko delajo, kar hočejo. In to celo Combe, ki je razglasil oцепitev Katange od Konga in potem-takem sploh nima pravice zapirati Lumumbo ali katerega koli kongoskega politika ali državljana. Marsikaj je nezazumljivega v Kongu in v ravnanju zastopnikov OZN, ki pa postane hipoma razumljivo, če upoštevamo, za čigave interese pravzaprav dela OZN v Kongu.

Nekaj dni potem, ko je prišlo do tega mednarodnega škandala v Katangi, je Kasavubu slovesno povikal polkovnika Mobutuja v generalnega poročnika. Spet je razumljivo, da sta bila pri ceremoniji navzoča vojaška stajaja diplo-

matskih zastopstev Velike Britanije in ZDA z drugimi zastopniki zahodnih držav, manj razumljivo pa je, da sta bila navzoča tudi dva oficirja mednarodnih sil v OZN. V zadnjem času je bilo sicer govora, da sta so Mobutu in Kasavubu sprla, da je Mobutu preveč neroden in neumen za svoj položaj, toda strah pred skupnim sovražnikom ju je očitno združil.

S tem pa še ni konec žalostnega programa prejšnjega tedna. V Katangi so sporočili, da se ustanovlja tujska legi-

Skandal v Elizabethvillu

ja iz Belgijcev, Italijanov, Francozov, Britancev in Nemcev, ki bo (za dober denar) prihiteja na pomoč Combeju. Kljub zagotovitvi belgijskega zastopnika pred Varnostnim svetom, da je na skrbniškem ozemlju Ruanda Urundi, ki meji na Vzhodno pokrajino Konga, samo kakih tisoč belgijskih vojakov, je dokazano, da so v zadnjih dneh preplelni tja z letali kar dva belgijska padalska bataljona. Čemu zbiranje teh čet?

Zato ni nič čudnega, če se je v Kairu sesel Svet solidarnosti narodov Azije in Afrike na posebno zasedanje. Svet je priporočil vladam, naj pošljejo svoje diplomatske zastopnike k zakoniti vladni Konga v Stanleyville, naj tej vladi dajo na razpolago prostovoljce in naj jo podprejo tudi drugače. Vse kaže, da tuje vmešavanje v Kongu zbuja čedalje huji odpor tistih držav, ki so bile še do nedavnega prav tako žrtve takega ali podobnega kolonialističnega vmešavanja.

Kratke Z RAZNIH STRANI

■ Predsednik začasne alžirske vlade Ferhat Abbas je med obiskom v Indoneziji izjavil, da upa, da bo letos prišlo do miru v Alžiriji. V eni izmed prejšnjih izjav je Abbas dejal, da je edino vprašanje, o katerem je med razpravljati s Francozi, jamstvo za popolno uresničenje pravice alžirskega ljudstva do samoodločbe.

■ Kakor poročajo nekatere zahodne časopisne agencije, bo v kratkem prišlo do pogajanj med zastopniki francoske vlade in začasne alžirske vlade. United Press International celo poroča, da je že prišlo do prvih tajnih stikov med zastopniki obeh strani.

■ V Washingtonu so 20. januarja letos ustoličili kot 35. predsednika ZDA 43-letnega Johna Kennedyja, ki je v nastopnem govoru napovedal namično notranjo in zunanjo politiko in obljubil, da bodo »lepe besede postale dobra dejanja«.

■ Po najpogostejših poročilih je tudi ameriška vlada privolila v obnovo mednarodne komisije za Laos, ki je pogoj za politično rešitev v tej državi v jugovzhodni Aziji. Medtem pa divjajo v Laosu hudi boji in poročajo, da se namerava uporniška desničarska vlada princa Bouna Uta izseliti iz glavnega mesta Vientiana. Vlada naj bi se preselila v Savannakhet, da se bo siliam zakonite vlade princa Souvana Fuma posrečilo presekati državo na dvoje.

■ Zahodnonemški obrambni minister Strauss je izjavil, da utezne bitje v kratkem sklenjen britansko-zahodnonemški sporazum o urjenju zahodnonemških vojakov na britanskem ozemlju.

■ V Avstriji so aretirali 45-minister Strauss je izjavil, da bil Eichmannov najbližji sodelavec. Avstrijski tisk se sprašuje, kako je mogoče, da je eden izmed najbolj znanih vojni zločincev lahko živel 15 let v Avstriji, ne da bi ga kdo spoznal in prijavil.

■ Direkcija za Švedski prekop je sporočila, da so našli dohodki od takš za prehod ladji skozi prekop lani 50 milijonov egiptovskih funtov.

Rabat ali podkupnina?

Primer »finančne tehnike« in »tehniške« barantanja s predpisi

Pred kratkim se je pred novomeškim sodiščem zagovarjal trgovski potnik nekoga našega podjetja. Obtožnica ga je dožila, da je hotel priložiti denar podjetju. Stvar je bila taká: podjetje je januarja 1959 sestavilo »razdelniško« (sezname odjemalcev), po katerih bodo trgovski potniki razdelili podjetjem rabat. Po tej razdelnici za svoj teren je dobil vsak trgovski potnik tudi ustrezno vsoto denarja - rabata... In naš trgovski potnik (pa tudi ostali) je šel na svojem terenu do podjetja-odjemalca in delil rabat kot dedek Mraz. Nekje ga je dal upravniku, drugje skladničarju na spet komu drugemu, koder je pač kupoval od njega in govoril različno:

— To je za kolektiv...
— To je za vas, tovariš upravnika (skladničarja itd)...
— Im daje to za novo leto, drugje, da daje denar iz svojega žepa. Skratka, vse skupaj je bilo »mazanje« ali »dobrečje«; podkupovanje odjemalcev, da bi jim dali od tega trgoveškega potnika. (Podobno delajo po izlivi obtožena vsa podjetja, se pravi: dajejo »rabate«, negrade darila itd.)

»Rabat« je denar, ki ga trgoveški potnik (se pravi dvakrat sprejel tak rabat) odloži, češ da se mu tako poslovanje ne zdi v redu in da jim naj rabat ali pa naj jim za računajo blago po nižji ceni. Trgovski potnik pa denarja ni vrnil svojem podjetju, da bi ga kakor drugje nakazalo knjig. ampak je zadržal, češ da ga bo porabil za »mazanje« na svojem terenu. Podjetje-kupec pa je ostalo za to leto brez rabata (66.000 din.)

Teža denarja (»rabata«) trgovski potnik je denar, ki vrní podjetju. Upravi podjetja ni skrival, da ga še ni oddal, niti ga še ni porabil na svojem terenu čeprav je poteklo do prve razprave (in da bila tudi precej časa (leto in pol). Zadrževal je, da si denarja res ni nameraval priložiti, ampak le porabiti za svoj teren.

Sodišče je trgovskega potnika opozorilo, da denar je nameraval iz tovarne šel kot rabat, čeprav ne po povsem pravih poti. Potnik ga je pretvoril, vsaj v nekaterih primerih v denar za podkupovanje. Tožilec je nameraval denar (rabat 66.000) nezakonito priložiti, ni pa ga obtožilo podkupovanja ali česa drugega. Sodišče je sodbo

utemeljilo: potnika ni mogoče obtožiti za prisvojitve, ker za to ni prvih dokazov... pač pa bi ga verjetno lahko obtožilo po nekaj tednih drugih čenih, za nekatere druge stvari, za katere pa ni ločilen za zagovor, »skratka« - jih ni obtožen.

Primer tega trgovskega potnika in »rabata« od ni bil nikar rabat, ker bi ga v tem primeru podjetje nakazalo po banki, če ne prej pa vsaj na izrečno zahtevo (stranke) je spet en primer »fi«.

S ceste na travnik

18. januarja zjutraj je peljal po avtomobilski cesti Ljubljana-Zagreb tovornjak S-925. Na mostu čez Krko pri Brežicah mu je menjala počil kretni mehanizem, da je zapeljal potem s ceste na nasip, z nasipja pa na travnik. Seveda se je pri tem kamilon prevrnil. Na avtomobilu in tovoru je škoda za okoli 600.000 dinarjev.

Otrok se je zadušil

V Benečiji, naselju pri Trebnjem, se je 19. januarja zadušila očetina v Z. Mat. je zakurila v peč, položila deteljo in posteljo in šla pomagat bližni sosed. Ko se je vrnila, je bila soba polna dima, hčerka pa je bila že mrtva. Smrt je nastopila zaradi zastrupitve z ogljikovim monoksidom (CO).

Smrt zaradi zadušitve oziroma zastrupitve z ogljikovim monoksidom ni ravno redkost. Kar spominja precej primerov, ko se je zadušila vsa družina ali pa posameznik, ker so poneli sušiti plinje ali kaj drugega. Blago se je toliko vnelo, da je telo in naprave precej dim, v sobi in družini ali morali samo posameznik nastreči krat otroci so se zadušili oziroma zastrupili.

Pri nas se za kurjavo vedno bolj uveljavlja premog. In prav s premožem se je zadušilo še veliko ljudi. Posebno nevarno je, če naložimo premog v peč pred spajanjem in morda še malo zapremo zračnik, češ da bo ostelo v sobi več toplote. V sobi res ostane več toplote, pa tudi več ogljikovega monoksida, zaradi katerega potem večkrat »zaspi« družina kar za vedno.

Zgoreli sta zadnji kolesi

18. januarja je peljal po avtomobilski cesti Ljubljana-Zagreb tovorni avtomobil C-38023. V Skopelch pri Catežu je sofer ustavil, ker se mu je zdelo, da na avtomobilu oziroma prikolici nekaj ni v redu. In res - iz zadnje desne gume na prikolici se je kadilo, malo kasneje pa je že nastal požar. Sofer je stekel na bližnjo bencinsko postajo po minimaks in začel gasiti. Pri gasenju so mu pomagali pripadniki JLA, ki so bili tam blizu. Zgoreli sta dve avtomobilski gumi, prikolica pa se je ožgala. Škoda je ocenjena na okoli 100.000 dinarjev.

Predpisano sicer ni, da bi morali imeti vsi tovornjaki male aparate za gasenje (minimaks), vendar bi jih podletela klub temu lahko nabavila in v njihimi opremlila svoje tovornjake. Tovornjak C-38023 je imel srečo, če lahko o sreči sploh govorimo, da je nastal požar prav pri bencinski stajnici, kar si je tu lahko »spodil« minimaks. Če bi se vneli gumi nekeje na samem, bi verjetno zgorela vsa orkolica (če ne tudi tovornjak). Skratka: majhen aparat za gasenje lahko prepreči veliko škodo.

Podprite svoje v tujini s DOLENJSKIM LISTOM! Naročite jim ga - hvaležni vam bodo še posornosti!

Cesta Kal-Sentjanž in načrti Velikega Cirknika

Povečano število članov SZDL, ki so sklepali o svojem delu v prihodnjem letu na Vel. Cirkniku, bo brez dvoma kot nalogam, ki so si jih zadali. To so: ureditve napajalnice v vasi in igrišča pri šoli. Veliko dela nameravajo vložiti tudi za iz-

boljšavo poti proti Svinjskemu in Strazbergu.

Prebivalci Kala so še doslej veliko prispevali za izgradnjo ceste Sentjanž-Kal. Zal precej lesa, ki so ga namenili za cesto, še ne morejo spraviti iz gozdov, ker cesta še ni tako daleč. V bodoče bodo kmetje prispevali h gradnji po gospodarski moči. Tako bodo morda dali 1 dan dela z živino, manjši pa pol dneva ali 2 dneva osebnega dela. Tudi najmanjši kmetje bodo prispevali po en dan dela. Ta cesta predstavlja življenjsko važen objekt za te kraje, saj so bili vse doslej skoro odrezani od sveta.

Otrok bo ostal brez rok

Desetletni F. K. iz Drame pri Sentjerneju je našel 13. januarja na podstrešju bombo in se z njo igral. Naenkrat pa... saj vemo kaj. Eksplozija mu je odrgala obe roki v zapustu.

Tokrat je bil žrtve vojne otrok, ki je bil rojen 6 let po njenem koncu. Koliko otrok je že pred njim pobabila, ubila, ostepila (ista mala igračka - bomba. Starši, pregledite podstrešja, kleti in vse kote, kjer ste imeli včasih strelivo. O morebitnih najdbah eksploziva, orožja in streliva obvestite najbližjo postajo LHM. Tako boste odstranili možnost, da bi se vi ali vaši otroci kdaj ponestrčili.

Pri izboranju kvalitetnega pralnega sredstva upoštevamo tudi vsestransko uporabnost. OSKAR pere v pralnem stroju enako uspešno kot pri ročnem pranju. OSKAR torej v vsako gospodinjstvo! Za belo in pisano perilo OSKAR, za volno, svilo, nylon in perlon: detergent »PERILO«!

Pošta, znamke, telefon in dinar

Razgovor z direktorico PTT podjetja v Novem mestu, tov. Drago Rometovo, o novi pošti, o avtomatizaciji telefonije v našem okraju in o novih poštnih tarifah

— Ali bi lahko povedali kaj več o avtomatizaciji na področju dejavnosti PTT v našem okraju?

— Za uspešno avtomatizacijo naše telefonije bomo morali izdelati perspektivni program, saj ne bomo mogli vseh nalog uresničiti v enem samem letu. Tak program je nujen tudi zaradi bližnje gradnje koaksialnega kabla preko področja našega podjetja. To in pa resnica, da telefonija zaradi zelo naglega razvoja gospodarstva v našem okraju že dje časa predstavlja ozko grlo, nas nujno sili k avtomatizaciji telefonskih central. Dobavni roki za avtomatske telefonske centrale pa so sorazmerno dolgi. Razprava o perspektivnem programu avtomatizacije in o razvedrovanju telefonije je nujna še pred sprejemom petletnih perspektivnih in družbenih načrtov okraja in občin. Oboje je še posebej potrebno zato, ker PTT podjetje ne bo samo zmoglo vseh nalog, saj bodo potrebna znatna finančna sredstva. Naša osnovna sredstva so povprečno 48-odstotno izrabljena. Računamo na pomoč in sodelovanje podjetij in občin.

— Novomeščani se že več mesecev radovedno ogirajo trgu in ostalo nedodelano. Vsi vedo, da je to stavba nove pošte. Zakaj so dela pri gradnji tega pomembnega objekta nenadoma zastala?

— Obveznost, zgraditi novo pošto s poslojpe, je prevzela

občina Novo mesto, ker bo pošta nabavila opremo, potrebno za avtomatizacijo telefonije — šest sto številčno ATC (avtomatsko telefonsko centralo). Stavba se gradi že od leta 1959, dokončana pa še ni. Zmanjkalo je sredstev, spremenjeni pa so bili tudi načrti, zaradi gradnje koaksialnega kabla in reorganizacije poštne službe. Pri nadaljevanju gradnje je pričakovati še nekaj finančnih težav, ker se gradbena dela dražijo, vendar mora biti stavba do julija leta vseljiva. Takrat prispeva ATC, ki jo moramo priložiti takoj montirati, saj bo montaža trajala približno 4 mesece. Težave z dokončno ureditvijo poštnega poslojpa pa nam povzročata tudi še neutrujeni urbanistični načrt.

Da morda gradnja poštnega poslojpa ne bi bila videti preveliko breme za novomeško občino, naj povem, kolikšna sredstva bodo potrebna za vse drugo. Nova stavba bo zaradi podražitve gradbenih del stala bizu 90 milijonov dinarjev, pošta pa finansira: kabliranje Novo mesta (32 milijonov), novo 600-številčno ATC (80 milijonov), 12-kanalni visokofrekvenčni sistem, ki bo omogočil priključitev na ATC Ljubljana (15 milijonov) in še predvideno novo ATG centralo (avtomatsko telegrafsko centralo), ki bo veljala 20 milijonov. Skupaj torej občina 90 milijonov, pošta pa 147 milijonov. Vse naštetje je pogoj za avtomatizacijo telefonije v Novem mestu.

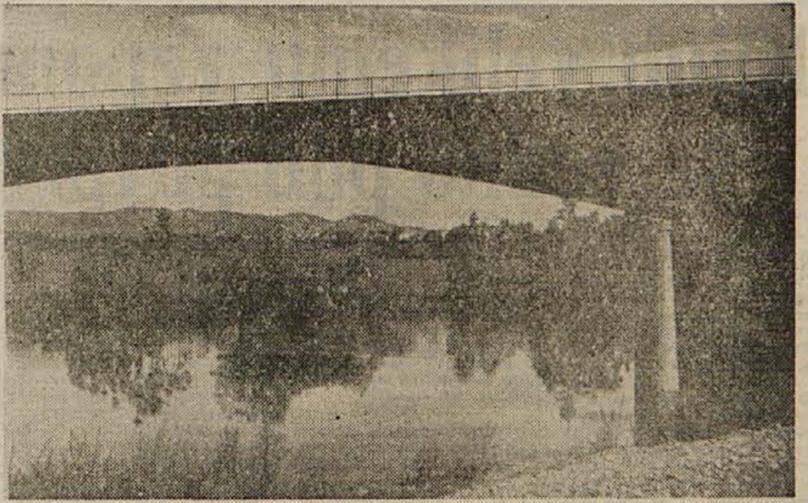
— Se zadnje vprašanje, tovariška direktorica: nikarte zameriti našo radovednost: slišati je, da se bodo pošne tarife povečale. Ljudje precej govore o tem, nalljno jim torej čistejšega vina!

— Novi zakon ukinja PTT dejavnost kot posebno službo javnega značaja, zato se bomo morali približati gospodarskemu računu in ekonomskim cenam PTT uslug. Oboje bo močno odvisno od novih instrumentov za delitev dohodka, ki bodo znani konec tega meseca, hkrati pa tudi od delitve bruto dohodka v jugoslovanski PTT. Mnoge pošiljke potujejo izven območja našega podjetja in po vsej Jugoslaviji, zato so sodeloženi pri tarifah številni PTT kolektiv. V razgovoru sem že omenila marsikaj novega, kar našim koristnikom pripravljamo: novo pošto poslojpe, novo ATC, novo ATG centralo, izboljšano dostavo in odpremo pošte in tudi posebne uslugе. Vse to bomo morali vložiti do kat sredstev, naše uslugе bodo nato boljše. Omenila sem tudi, da je področje našega okraja marsikje še gospodarsko nerazvito, zato bomo imeli težave z osnovnimi PTT enotami, ker vse pač ne bodo rentabilne. Razumljivo je, da vseh bremen ne bomo zmogli sami. Ker bodo naše uslugе boljše, bomo pač upravičeni od koristnika zahtevati večje plačilo. Novost novih tarif bo v njihovi dvojnosti:

za določene uslugе bodo predpisane centralno, za nekatere pa jih bodo predpisovali delavski sveti PTT podjetij s pri stankom področij občin. Če več o novih tarifah še ne bomo mogli reči, le to bi rada poudarila na koncu:

Naš kolektiv z zaupanjem gleda v bodočnost in je, računajoč na težave pripravljene, izdatni pomoči organov oblasti in družbenih organizacij uresničiti velike naloge. Obiskati sem že vse ljudske odbore v okraju in povsod nalezela razumevanje in voljo do sodelovanja pri razvoju PTT mreže in avtomatizacije v novomeškem okraju.

Miloš Jakopec

Motiv ob Krki: nadvoz avtomobilske ceste pri Brežicah

Manj ljudi, pa večja storilnost dela

obiskali smo obrat TELEKOMUNIKACIJE v Mokronogu

— Ker smo bili že večkrat kritizirani na raznih sestankih in sejah pa tudi v vašem časopisu, da nerealno planiramo, vam moramo takoj pojasniti nekaj.

Nekako tako se je začel pogovor med zastopniki delavskega sveta, sindikata in uprave Telekomunikacij obrata v Mokronogu in našim novinarjem. — Lani smo planirali, da bomo proizvedli za 71 milijonov dinarjev (po lastnih cenah — ne bruto produkta) elektrolitskih kondenzatorjev. Proizvedli pa smo jih za 84 milijonov dinarjev. Povedati moramo, da bi jih lahko napravili še več, in to le z nekaj novimi delovnimi mesti, vendar s sedanjo proizvodnjo povsem zadovoljivo jemo potrebe trga. Če bi proizvajali več, bi samo vezali obratna sredstva, ker prodati izdelkov res ne bi imeli kam.

Pogledimo proizvodnjo zadnjih dveh let in letošnji plan. Leta 1959 smo proizvedli 228.460 nizkovoltnih elektrolitskih kondenzatorjev in 92.697 visokovoltnih. Zaposlenih smo imeli 58 ljudi. Leta 1960 smo proizvedli 296.737 nizkovoltnih elektrolitskih kondenzatorjev, 138.313

visokovoltnih, pri tem smo imeli za približno 1,2 odstotka nižji izdelek kot leto dni prej in zaposlenih 56 ljudi. Letošnji plan predvideva 300.000 nizkovoltnih elektrolitskih kondenzatorjev, 88.000 visokovoltnih in 10.000 televizijskih, zaposlenih pa imamo le 50 ljudi in števila tudi ne nameravamo povečati. Se pravi, da proizvodnja stalno raste, število zaposlenih pa pada, kar pomeni, da raste storilnost dela.

Se nekaj zanimivih podatkov iz obrata:

— Lani je prvič tekla proizvodnja po tehnoloških postopkih;

— lani so prvič dobivali v redu potrebne surovine;

— letos (aprila) bodo uvedli nov proizvod: TV elektrolitske kondenzatorje;

— letos imajo planirano proizvodnjo po lastnih cenah 80 milijonov oz. bruto produkta 98,7 milijonov dinarjev;

— če bi dobili tržišče, bi lahko s tremi novimi delovnimi mesti proizvodnjo nizkovoltnih elektrolitskih kondenzatorjev skoraj podvojili.

O delu sindikata in ostalih

organizacij v podjetju ter o delu in zabavi delavcev po rednem delovnem času smo zvedeli:

— Po službi gredo naši »industrijski kmetje« v glavnem domov;

— Poleti igramo odbojko;

— Lani smo nasadili ob cesti

od podjetja do kole gabre žal se jih precej ni prijelo.

— Tudi lep izlet smo imeli. Obiskali smo Skofjo Loko, Predjamski grad, bolnišnico Franjo, Postojno, Novo Gorico in Ajdovščino.

— Organizirali smo veselico. Res, delo jim vse boljše teče.

P-o

Lepi načrti žužemberške zadruga

Kmetijska zadruga v Žužemberku bo po združitvi in perspektivnem planu povečala lastno proizvodnjo za 4500 odstotkov. Medtem ko je imela lani le za 800.000 dinarjev proizvodnje, se bodo ta sredstva v petih letih povečala na 36 milijonov dinarjev. Perspektivni plan nadalje predvideva gradnjo hlevov na Hinjah in v Žužemberku; investitor je zadruga sama. Za ta dela bodo porabili okrog 30 milijonov dinarjev, vendar bo zgradba na Hinjah precej dražja, ker bo teže rešiti vprašanje vode. Medtem ko ima zadruga v načrtu nabaviti traktor, 2 motorni kosilnici, zgraditi zadržni center v Žužemberku in pro-

dajno-odkupne postaje na Dvoru in v Hinjah, manjše skladišče s pisarniškim prostorom v Selih-Sumberku, bo še naprej večala svoja zemljišča. Od sedanjih 25 hektarjev bodo 1965. leta povečali zemljišča na 450 hektarjev. Na manjši površini bodo zasadili gozdna drevesa, 1 ha zemljišča pa že uredili za drevnino. Zadruga bo še naprej sodelovala s kmeti v pogodbeni proizvodnji.

Kdaj bo servisna delavnica na Senovem?

Rudnik Senovo je odstopil svojo zgradbo na Senovem v upravljanje podjetju Elektro iz Krškega za rajonsko električno službo. Ob tej priložnosti je bilo doseženo soglasje, da bo Elektro organiziral v isti stavbi servisno delavnico za popravila električnih aparatov. Ker je potreba po taki delavnici na Senovem vsak dan večja, upravičeno sprašujemo, kako je z obljubo podjetja Elektro. To nas je napolnilo, da smo se glede zadeve pozanimali pri tov. Simonu Gregorčiču, tehničnem vodji podjetja, ki nam je pojasnil:

— Kljub temu da imamo razne težkote s kadri in sredstvi, imamo v načrtu že letos osnovati servisno službo. Brez dvoma bo Senovo vključeno med prvimi. Vendar naj še dodam, da že sedaj opravljamo na Senovem instalacije in razna popravila, ki so tudi del servisne službe. D. K.

Seminar za učitelje

O polletnih poletnih seminarjih za učitelje v Meliki pripravil tečaj za učitelje Seminar je trajal 3 dni in se ga je udeležilo 15 učiteljev. Obravnavali so: risarstvo in slikarsko tehniko, fizikalno snov iz spoznavanja narave s pouzkom in izdelavo učil za tehnični pouk v 6. in 7. razredu.

Prodajalna v Krški vasi

— Dober dan! Zelite? — so me prijazno pozdravili, takoj ko sem vstopil v prodajalno v Krški vasi. Povedal sem, da praznoprav nisem prišel kupovat. Prodajalec je vljudno pokazal na poslojpo Milana Ogoreva in kmalu sva bila sredi pogovora.

V sedanji poslovalnici »Ljudske potrošnje Brežice« v Krški vasi je bila prej prodajalna za špecerijo in reprodukcijski material KZ Cerklje. Zadruga zaradi obilice drugih skrbi seveda ni mogla skrbeti za trgovino tako kot kako trgovsko podjetje. Prometa prodajalne je bilo zato prej do 1 milijon 200 tisoč din na mesec. Ko je KZ Cerklje lani v prvi polovici leta predala nekmetijsko dejavnost, je prevzela poslovalnico Ljudska potrošnja v Brežicah. Ker se je povečala izbira blaga, je naglo rasel tudi promet. Oktobra lani je dosegel lepo številko 3 milijone, novembra je znašal 2 milijona 600 tisoč, decembra pa so spet povzpeli na 3 milijone. Potrošniki kupujejo največ špecerijo. Iz Krške vasi se vozijo prebivalci na delo v vse smeri: v Bregano, v videmsko Celulozo, da celo v IMV v Novo mesto! Več ko ljudje zaslužijo, več zakupijo, zato je podjetnim trgovcem v Krški vasi to kar pravo!

»Punkeljčki« v odkupni postaji

Le 15 korakov je oddaljena kmetijska prodajalna od poslovalnice Ljudske potrošnje v Krški vasi. Vrvi za sprego, verige, razno prirodno kmečko orodje, semena in umetna gnojila najde kmetovalec tam, hkrati pa lahko prodaja tudi presečke svojih pridelkov. Poslovalnica ima približno 600 tisoč dinarjev prometa na mesec, od

Aktiv članov KZ-kmetovalcev

Pretekli četrtek so se v Sevnici zbrali člani ZK iz občine, ki dajajo v kmetijski proizvodnji. Podrobno so se pogovorili o težavah in nalogah, ki jih čakajo v novi sezoni. Sklenili so, da se bodo v bodoče redneje sestajali in obravnavali skupne probleme, pa čeprav ti nastopajo v raznih krajih. Nedavno so se zbrali tudi vsi stipendisti, ki obiskujejo srednjo kmetijsko šolo na Grmu, ter se s predstavniki občine pogovorili o delu, ki jih čaka, ko pridejo v zadruga. Člani tega aktivna so predlagali, da bi v bodoče vključili v svoje vrste tudi kmete — člani ZK, da bi bila povezava med KZ in proizvajalci še boljša.

tega je za okoli 80 tisoč dinarjev odkupa. Kaj prinašajo ljudje?

— Mi delamo kar po »punkeljčkih«, se je nasmehnil poslovalca Franc Pihaver. — Le malce potrpite, pa se vam bo razjasnilo je dodal še vedno smeje. Res je kmalu nato vstopila šolarica z vrečko pšenice. 6 kg je bila težka. Podpisala je potrdilo, prejeła denar in odšla. Nato je vstopila gospodinja s cekarjem koruze. — To so naši »punkeljčki« je razložil poslovalca, ko sva ostala v lokalni spet sama.

V sedmih mesecih, odkar poslovalnica deluje, so prodali 10 ton umetnih gnojil, največ Thomasove žindre, nitromonkala in nitrofoskala, ter mnogo škropliv in zaščitnih sredstev. Pšenice je lani zelo lepo obrodila, saj so domala vsi kmetje sejali italijanko. Hektarski donos je bil znatno večji kot prej. V sezoni jesenske setve so podpisali kmetovalci iz Krške vasi in

Mladi proizvajalci spremljajo razvoj podjetja

Vtisi iz Mizarske delavnice v Brestanici

Kolektiv Mizarskega podjetja v Brestanici vključuje v proizvodnjo samo mlade proizvajalce. Predsednik upravnega odbora tov. Ernest Kolarič in upravnega podjetja Stano Klančar sta mi zaupala, da se kolektiv ne zadovoljuje z že doseženimi uspehi. Z lastnimi sredstvi bodo skušali že letos graditi brigadnico in montažno delavnico. Z dograditvijo teh objektov bi se proizvodnja izpopolnila in porastla za 50 odstotkov, zaposlili bi nove delovne moči in organizirali delo v dveh izmenah.

Tarifne postavke v podjetju so dokaj majhne, zato jih bodo vskladili z enotno tarifno politiko v občini.

Tesno sodelujejo tudi z elektrarno. Ta spremlja razvoj njihovih podjetja. V uporabo mu je dala sedanje prostore, pa tudi pri razširitvi je obljubila pomoč. Elektra na nudi članom kolektiva enoletnico

Tečaj za tuje jezike v Meliki

Ljudska univerza je organizirala poleg večerne šole za odrasle v kateri je 60 kandidatov, še 2 je skovna tečajja: za angleški jezik in nemški. Ljudje se zanimajo predvsem za obs tečajja.

okolice pogodbe za okoli 30 ha površin za italijanko. Zdj se poslovalca pripravljala na podpisovanje pogodb v travništvu, saj je občina Brežice leta 1959 sprejela odlok o agronomimumu v travništvu. Umetna gnojila so v skladišču že pripravljena. Prva pogodba je že podpisana, gospodar Ivan Dvornik jo je sklenil za površino 1 ha in pol travnika in dal ostalim zgled.

M. J.

VIDEM KRŠKO:

V občini Videm-Krško je v naslednjih petih letih predviden znaten porast kmetijske proizvodnje. Sodobno kmetištvo se bo razvijalo v okviru socializirano organizirane vel-

ke proizvodnje na sodobnih proizvodnih sredstvih. Združevanje kmetijskih zemljišč bo omogočilo uporabo sodobne tehnike. Zemljišča bodo kmetijske organizacije pridobile z dolgoročnim nakupom zasebnih zemljišč. Občina bo posvetila posebno skrb zemljiščem na območju melioracijskega področja Krki-Jesenovci. Možno pa je povečati orne površine z melioracijami na območju Krakovega, Gmajne pri Raki in nekaterih predelov ob Krki. Melioracijska dela se bodo nadaljevala tudi na področju med Malim Mraševim in Velikim Podlogom.

Na nekaterih predelih bo skrbena gozdna površina, ki bo uporabljena za kmetijske namene. Pašnike, v primerih legah, obrabčene z grmičevjem, bodo prepustili gozdarstvu za pogozditev. Predvideva se, da bo leta 1956 zajeto v kooperacijo 4.390 ha obdelovalne zemlje, kar bo predstavljalo 40 odstotkov vse obdelovalne zemlje v občini.

D. K.

ORGANIZIRANA PROIZVODNJA NA SOCIALISTIČNIH OBRATIH S SODOBNIMI PROIZVAJALNIMI SREDSTVI

Pričakujejo porast fizičnega obsega skupne kmetijske proizvodnje v primerjavi z letom 1960 za 42,2 odstotka, kar pomeni povprečen porast proizvodnje za 8,4 odstotka na leto. Večji del bo porast kmetijske proizvodnje slonel na družbenih posestvih, saj se bo tu proizvodnja povečala za 162 odstotkov v kooperaciji za 65 odstotkov, medtem ko bo to povečanje pri individualnih proizvajalcih znašalo le 0,4 odstotka.

Za izvedbo vseh predvidenih agrotehničnih ukrepov bo treba znatno povečati mehanizacijo. Razen strojev za obdelovanje zemlje, gnojenja in zaščitnega škropljenja bo potrebno nabaviti stroje za pospravljanje pridelkov, kombajne, silose ter drugo.

Za uspešen razvoj kmetištva je predvideno v razdobju 1961-1965 skupno 672.700.000 dinarjev investicijskih naložb v osnovna sredstva.

Predvidena so tudi sredstva za nabavo živine. Stalež živine

do leta 1965 bi se pri Kmetijski zadrugi Kostanjevica in njenem kmetijskem obratu povečal od 140 na 400, pri Kmetijski zadrugi Krško na 300. V skladu s predvideno nabavo živine bo potrebno zagotoviti nove hleve z najmanj 600 stoječih. Zgraditi pa bo treba še strojne lope za mehanizacijo in skladišča za pridelke. S sredstvi, ki so predvidena za gradnjo, bo treba graditi tudi molzne naprave in primerne prostore za manipulacijo z mlekom, kakor tudi za predelavo mleka.

V sadjarstvu je predvidena obnova nasadov na površini 75 ha, obnova vinogradov pa na površini 70 ha z najkvalitetnejšimi sortami trti. V zasebnem sektorju pa bo potrebno postopno asanirati zastarele nasade.

Obstoječe površine hmeljskih nasadov bodo redno oskrbovane, hkrati bodo skrbeli za kvaliteten pridelek. Nadaljnja obnova hmeljarstva zaenkrat ni predvidena. D. K.

DELOVNEMU LJUDSTVU OKRAJA NOVO MESTO
ZELI NOVIH USPEHOV IN VSESTRANSKEGA
RAZVOJA V PLANSKEM OBDOBJU 1961-1965
KOLEKTIV
TOVARNE
ISKRA
Kranj

ZRCALO PRIPRAVLJENOSTI

Cesa si gospodinja najbolj želite? sem povprašal v Brežicah po pisarnah, na trgu in po ulicah. Odgovori so kar deževali: pralnice, veste, tako, ki bi nam tudi zlikala! Otroški vrtec za otroke! V novem naselju je tako pust, otroci se nimajo kje igrati, ko bi bilo vsaj eno otroško igrišče! Ko sem pričel razgovor o pralnici, in likalnici, mi je nekdo prišepnil:

— Veste, denar za ureditev prostorov pralnice v Brežicah smo že imeli pripravljen. Stroje nam je brezplačno ponudila Hidromontaža v Mariboru. Preved smo izbirali prostore in se nisimo mogli zediniti. Nekaj prostor se je nam zdel primeren, zasebnik pa si je v njem takoj nato uredil lepo družinsko stanovanje...

— Dovolj, sem si rekel in se odpravil k tovarišu FRANCU KEBE TU, saj so mi na SZDI povedali da je on predsednik brežiške stanovaljske skupnosti.

— Ze nekajkrat smo v našem glasilu omenjali vašo stanovaljsko skupnost. Do letos je imela, žal tak kot drugod, bolj malo uspehov. To variš predsednik, povejte, kako j zdaj?

— Inicijativni odbor — ustanovili ga je mestni odbor SZDL — je pripravil osnutek pravil. 20. septembra je bil zbor veličev potrdil sklep o ustanovitvi sveta Stanovaljske skupnosti Brežice. Kar dva meseca

sta minila, preden je 25 članov tega sveta prejele obvestilo. 22. novembra lani smo se prvič sestali, izvolili izvršni odbor in pričeli z načrti.

— Gotovo tudi nato ni zmanjkalo težav?

— Res je, saj se zdaj nimamo prostorov. S tem v zvezi imamo pripravljeno pravo pravcoto veržno reakcijo: PTT se preseli na Mežljakovo (tam je v eni sobi stanova-

sodeč, v takšnih primerih zelo »ljudomili«...

— Je morda kaj bolje z načrti za razvijanje dejavnosti?

— Sklenili smo, naj bo naša prva naloga ureditev javne pralnice in likalnice. Z njo bomo največjemu številu Brežičanov še najbolj ustregli. Prostore nam je velikodušno obljubila kmetijska zadruga v bivšem lokalni Kočar. Za nakup strojev in ureditev prostorov potrebujemo 2

pralnica bo služila največ zaposlenim prebivalcem. Razmislimo tudi o obratu družbene prehrane, saj je to vprašanje načel že OBSS pri akciji dveh tretjin. Prepričani smo, da celodnevna prehrana v njem ne bo veljala 9000 din mesečno, kot so izračunali nekateri malodušneži. Za ta obrat bi bili najboljši prostori v trgovski šoli, ker se dijaška kuhinja seli v internat. Če se bodo vsa podjetja, ki imajo zdaj svoje obratne kuhinje, pridružila našim naporom, ne bo težav. Podjetje Gradbeni kaže že zdaj mnogo razumevanja. Tudi otroško igrišče v novem naselju bomo s sodelovanjem stanovalcev, kot upamo, že letos uredili.

— Bi lahko povedali, kdaj bosta začeli obratovati javna pralnica in likalnica?

— Ne bi rad nikogar varal in preveč obljubljal. Odgovor je zelo preprost: stanovaljska skupnost ima vrsto nalog. Njena delo je zrcalo oripravljenosti državljanov, občine in podjetij, skratka vse družbe. Če skupnost nič ne dobi, ne more sčasom nuditi. Ne bomo trno-tedi, kot smo bili v podobnih primerih že tolikokrat! Združimo se brez oklevanja in složno pomagamo, pa bo že bližnja prihodnost dala asen odgovor na vprašanje, kdaj bo v Brežicah javna pralnica in likalnica!

MILOŠ JAKOPEC

STANOVANJSKA SKUPNOST NE MORE DATI NIČESAR ZASTONJ. TO JE SKUPNOST DRŽAVLJANOV, KI Z ZDRUŽENIMI MOČMI IN S PODPORO DRUŽBE ODPRAVLJAJO SKUPNE TEŽAVE

lec, v enem prostoru pa obrtni lokal. Ljudska knjižnica se preseli v sedanje prostore PTT, stanovaljska skupnost in KO SZDL v dosegljive prostore Ljudske knjižnice. Delavska univerza pa iz sobe pri PTT, kjer začasno gostuje, v sosednjo sobo. Največ težav si obetamo z zasebniki v Mežljakovem A1. V njih na razpolago prostori za stanovanje in all bodo »ustrezali«, to dvoje nas najbolj žuli, ker smo v Brežicah, po sedanjih izkušnjah

milijona, svojih sredstev od stanovaljskih najemnin pa imamo le 300.000. Od najemnin za lokale ni smo dobili še nič, občinski odlek naši udeležbi pri njih še ni sprejet. — In manjkajoča sredstva? — Za začetek naj bi dala občina iz proračuna poldrugi milijon dinarjev. Slišati je, da bomo dobili še 300.000. Za prispevke nameravamo prositi tudi garnizon JLA in vsa podjetja v Brežicah. Prepričani smo da ne bomo prosili zaman, kajti

Kljub velikemu vzponu bomo še vedno pod povprečjem

(Nadaljevanje s 1. strani)
Na okraju smo želeli, da bi ob-
šine prej sprejele svoje plane
kot OLO. Reči moram, da so se
nekateri ObLO lotili teh odgo-
vornih nalog premalo resno.
Zelo bodo ponekod plane spre-
jemali kasneje kot OLO.

Cepprav so o planih zelo veli-
ko in uspešno razpravljali na
številnih sejah in konferencah
SZDL, v sindikatih in na zborih
volivcev, imam vendarle občut-
ek, da je bilo še premalo so-
deležanja neposrednih proizva-
jalcev, tistih, ki so tudi prvi
ustvarjalci planov! Zdalj, v zad-
njem obdobju pripravljanih teh
planov, bi morali te slabosti
popraviti, ker je za to še čas!

V dosedanjih pripravah je
bilo podanih ogromno zelo kon-
struktivnih in potrebnih pred-
logov, ki bodo po mojem mnen-
ju v veliki meri upoštevani pri
izdelavi končnega plana OLO in
občin. Zaradi premajhnih ma-
terialnih sredstev bo prišel del
teh predlogov šele pozneje na
vrsto. Zelo pomembno pa bo
zdaj, kako se nadalje prirediti
koristno sodelovanje državljan-
ov, ko bodo plani že sprejeti.
Ljudem, ki so pri tem aktivno
sodelovali, bomo morali pravil-
no razložiti, zakaj nekateri
predlogi trenutno še ne bodo
mogli biti uresničeni. Izmed
važnih nalog bo treba izbrati
najvažnejše, pri čemer bo ak-
tivnost državljanov spet drago-
cena pomoč ljudskim odborom.

Vedno je bilo vprašanje
odnosov med gospodarskimi
in »negospodarskimi« investicijami
za naše področje
zelo aktualno in pereče.
Kaj prinaša predlog novega
plana na tem sektorju?

Res, tudi vse dosedanje raz-
prave o novih planih za razvoj
našega okraja postavljajo kot
osrednje vprašanje: koliko
sredstev naj damo v bodoče gos-
podarski dejavnosti, koliko za
družbeno-komunalne objekte.
Tu se je težko odločiti, priznam;
eno brez drugega si je danes
težko zamisliti. Razen tovarn
so potrebne šole, ceste, bolni-
šnice, kanalizacija, vodovodi itd.
Brez teh ustanov in naprav ne
bomo dosegli novega gospodar-
skega napredka, ne bomo dobili
kadrov. Kar danes odložimo, bo
jutri toliko ostrije spet pred
nami. Zato predvidevam v
osnutku programskega vprašanja

panog dovig za nekaj odstotkov
v primerjavi s prejšnjimi leti.
Vendar pa bo tako kakor v
zadnjem planskem obdobju tudi
v letih 1961-65 osnovna skrb po-
svečena nadaljnemu razvoju
industrije, ki nam daje še zdaj
45 odst. vseh naših dohodkov,
konec leta 1965 pa naj bi dajala
že kar 57 odstotkov.

Kaj predvideva osnutek
programa nadaljnega raz-
voja in kaj je pri tem naj-
važnejše?

Medtem ko smo z lanskim le-
tom dosegli dobrih 49 milijard
dinarjev družbenega bruto pro-
duktja v okraju, naj bi ga čez
5 let še 105 milijard in 425 mil-
ijonov ali dobrih 100 odst. več.
Pri tem naj bi dali:

Industrija 60 milijard, kmetij-
stvo 19 milijard in 850 milio-
nov, gozdarstvo 1.731 milijonov,
gradbeništvo 4.324 milijonov,
promet 2.285 milijonov, trgovina
2.443 milijonov, gostinstvo
2.073 milijonov in obrt 12.064
milijonov dinarjev.

Ze osnutek programa razvoja
LRS v letih 1961-1965 vidno ime-
nuje posamezne objekte, ki so
predvideni ali določeni v naš-
em okraju. V glavnem gre za
pomembne rekonstrukcije in
povečanje kapacitet pri obsto-
ječih podjetjih. Tako je predvi-
dena v Novem mestu zgraditev
tovarne za steklo, obrata
ISKRE, povečanje KRKE, NO-
VOTEKSA, IMV in NOVOLE-
SA. V Sevnici je predviden nov
objekt tovarne JUGOTANIN in
rekonstrukcija KOPITARNE, na
Senovem zgraditev obrata grad-
benega materiala in cementar-
ne, v Brežicah tovarne pohštva
in izdelovanje superkorda, v
Vidmu-Krškem povečanje pro-
izvodnje celuloze, roto papirja
in izdelovanje krmnega kvasa,
izdelovanje gradbenih elemen-
tov iz kremenčevih peskov, v
Črnomlju dograditev in rekon-
strukcija že začetih objektov
(BELT, KANIZARICA, BELSAD
in IEV na Semiču), v Metliki
povečanje v obratih NOVO-
TEKSA in BETI itd. Tu so tudi
pomembne naloge za nadaljnje
kultiviranje belokranjskih stelj-
nikov. Trebanjski občini bo
nujno potrebno pomagati, da se
uredi razen objektov na Mirni
in v Mekronogu še kaj za samo
Trebnoje.

O vsem tem — in o drugih na-
črtih, ki tu niso omenjeni —
naj prav zdaj občinski ljudski
odbori še temeljito razpravljajo
z volivci in s kolektivni. Ugo-
toviti morajo, v čem je njihova
bodočnost, kaj so njihove glavn-
ne naloge v sedanjem planskem
obdobju.

In druge gospodarske pa-
noge v okraju?
Kmetijstvo in njegova proz-
vonja je takoj na drugem mestu
po svojem pomenu za naš okraj
in njegovo bodočnost. Skupna

kmetijska proizvodnja naj bi se
do leta 1965 povečala v primer-
javi z lanskim letom za 60 odst.
Glavna naloga pri tem bo na
družbenih posevstvih in kmetij-
skih zadrugah, osnovna dolž-
nost pa povečanje površin v
socialistični proizvodnji. Osnov-
na smer je in ostane živinoreja
vseh ustreznih vrst; njej naj bi
se prilagodila tudi poljedelska
in travniška proizvodnja. — V
gozdarstvu nas čaka nujen pre-
hod na intenzivnejšo vzgojo
gozdov in povečanje blagovne
proizvodnje lesa. V gradbeni-
stvu pričakujemo povečanje za
39 odstotkov, kar odgovarja na-
črtom o celotnem nadaljnem
razvoju okraja. Še večji vzpon
bo doživel promet, kjer plani-
ramo povečanje za 67 odst. Tr-
govina še vedno ne zajema vseh
viškov, ki se prelivajo preko
nje v kupovanju blagovnih fon-
dov. Plan predvideva sicer po-
večanje za 81 odst., vendar je
pri tem preskokom. Veliko denar-
ja nam vsako leto odteče na
trg v Zagreb, Ljubljano in Kar-
lovac prav zato, ker je naša tr-
govina še vedno šibka.

Razveseljava je skrb komun
in zbornice za nadaljnji razvoj
gostinstva in turizma v okraju.
To, kar smo doslej naredili, da-
je lepe obete, plan pa predvide-
va povečanje za 66 odst. —
Obrtna zbornica s svojimi člani
in s pomočjo komun prav tako
lepo pripravljajo program razvo-
ja obrti. Velika škoda je, da
imamo prav za to gospodarsko
panogo prav malo sredstev, saj
bi s sorazmerno malimi vstopi
lahko obrt še mnogo bolj raz-
vili.

Tovariš predsednik, kako
kako pa je s sredstvi, po-
trebnimi za nove investicije
in rekonstrukcije v novem
planskem obdobju? Verjet-
no vseh sredstev v okraju
nimamo dovolj, pa vendar
se nam z vsemi temi deli
zelo mudi, kakor smo razumeli
razpravo na decembr-
ski seji OLO.

Kakšnih posebnih iluzij, da
bomo vse to dosegli z lahkoto
in brez posebnih naporov, se-
veda ne smemo imeti. Če zbere-
mo vsa sredstva podjetij, občin
in okraja, bi za predloženi pro-
gram, ki predvideva povečanje
proizvodnje od 49 na 105 mili-
jard dinarjev, imeli kritiča ko-
maj za 48 odst., več kot polo-
vico sredstev pa bi morali do-
biti izven okraja.

Cepprav smo lani dosegli do-
brih 49 milijard din bruto pro-
duktja, smo še vedno za 42 odst.
pod republiškim povprečjem.
Naj kar takoj dodam: ko bomo
čez pet let dosegli predlaganih
105 milijard, imamo prav tako še
vedno pod republiškim povpreč-
jem v Sloveniji. Tako je tudi na
drugih področjih za naš okraj
in od tod nenehne težnje, da
hkrati razvijamo tudi negos-
podarske investicije. Seveda je še
precej rezerv v boljši organiza-

ciji dela, v izpolnjenem si-
stemu nagrajevanja in drugod.
Vse to — in zakonit, ki jih zdaj
pripravlja Zvezna ljudska skup-
ščina (o bankah, o delitvi do-
hodka, novi predpisi o deviz-
nem poslovanju itd.) — bo vpliv-
valo na še večjo mobilizacijo
vseh naših sil, razen tega pa so
subjektivni činitelji iz leta v
leto močnejši.

Kako se vključujemo z
našimi načrti in prizadevan-
ji v republiški program
nadaljnega razvoja?

Brez dvoma je naš program
v skladu z osnutkom republiškega
programa. Ceravno si bo
naša republika prizadevala za
avtomatizacijo proizvodnje, za
nadaljnji razvoj kemične indu-
strije in prometa, zajema del
teh nalog tudi področje našega
okraja. Sem moramo šteti tudi
rekonstrukcije mnogih panog.

Do kod so torej konkretno
prišle priprave za naš novi
okrajni plan in kdaj bo
sprejet?

V tem tednu bodo razprave
o novih planih v vseh občinskih
koncah. Do 10. februarja bodo
o programu razpravljali tudi
vsi sveti pri OLO, zbornice in
OZZ. Med tem časom bo komi-
sija za perspektivni plan (ver-
jetno do 15. februarja) zaključila
delo, tako da lahko računamo,
da bodo program, letni
družbeni plan za 1961 in prora-
čun OLO proti koncu februarja
sprejeti na seji OLO. Približno
v tem času bodo tudi vse ob-
čine pripravile svoje plane.

Prosimo, tovariš predse-
dnik, še besedico o letošnjem
proračunu.

Z ozirom na potrebe in pe-
sobe ne na želje, ki so se poka-
zale v dosedanjih razpravah vi-

Povečani hotel v Smarjeških Toplicah je pomembna pridobitev za nadaljnji razvoj priljubljenih toplice in njihove mile okolice (Foto: Erjavce, Stična)

dimo, da bodo proračuni zelo
zelo skromni, če upoštevamo
seveda, da so občine in OLO
ostali dolžni 216 milijonov di-
narjev neplačanih računov iz
leta 1960. Na drugi strani vidi-

mo, da se tako osebni kot ma-
terialni izdatki dvigajo, celo-
ten proračun oz. njegova vsota
pa se bo morda povprečno dvig-
nila v najboljšem slučaju za
približno 13 do 17 odstotkov.

Na kaj bi kazalo posebej
opozoriti, ko smo stopili v
prvo leto novega planskega
obdobja 1961-1965?

O nalogah, ki so zdaj pred
nami, moramo vsi zelo resno
razmišljati. Nadvse pomembno
vprašanje je, ali bodo naše gos-
podarske organizacije in komu-
nune znanle vskladiti svoje na-
črte, združevali sredstva in ča-
sno porazdeliti gradnje tako,
da ne bomo vlagali vsega denar-
ja vsa leta, temveč da čim
hitreje dogradimo posamezne
objekte. Tako nam bodo ne sa-
mo začeli hitro vračati iznos-
ljena sredstva, temveč bodo da-
jali tudi nova. Tu imamo veli-
ko možnosti brez administrativ-
nega ukrepanja, potrebni pa
bodo tehtni dogovori zbornice,
ljudskih odborov, kolektivov in
bank.

Celotno delo preveča velika
odgovornost; tempo, ki smo ga
dosegli, moramo samo še kre-
piti, saj se je treba nenehno
zavedati, da dohitavamo že prel
bolj razvita področja. Če žel
neogovorno odlašale naloge in
se slabo pripravljalo na svoje
dolžnosti, naj volivci take ljudi
javno kličemo na odgovor. Ne
gre samo za planiranje — ne
za uresničitev vseh nalog, ki
so zdaj pred nami.

100 nagrad - 100 presenečenj

Nadaljujemo z objavljanjem nagrad, ki jih pripravljamo s sodelovanjem naših znanih proizvodnih, gostin-
skih, obrtnih, trgovskih in drugih kolektivov za letošnje
NAGRADNO ZREBANJE. Nova darila:

NOVOTEKS, tekstilna tovarna v Novem mestu: 4 me-
tre blaga za moške obleke;
Zadružno kmetijsko posestvo MATIJA GUBEC v
Leskovcu: 50 sadik po izbiri;

HOTEL KANDIJA v Novem mestu: steklenica likerja;
»DANA«, tovarna sadnih sokov, likerjev, destilacija in
promet z alkoholnimi pijačami na Mirni: 10 steklenice
raznih pijač;

MESARIJA, Novo mesto: 2 šunki in 2 kg letne salame;
PEKARIJA, Novo mesto: 5 kg domačih keksov;
TAPETNIŠTVO IN DEKORATERSTVO v Novem
mestu: 1 polnaslonjač;

DROGERIJA, Novo mesto: parfumerijska kasetta;
OPREMALE, Novo mesto: obočalniki s posodlcam
za dežnike;
OBRITNIK, Ljubljana, obrata v Novem mestu: izde-
lava moške obleke.

Prihodnjit bomo objavili seznam novih nagrad, daril
in prispevkov naših kolektivov, vendar že zdaj ne pozab-
ite: pri zrebanju bodo sodelovali samo tisti redni naroč-
niki našega lista, ki dobivajo DOLENJSKI LIST na svo-
j naslov po pošti! NAROČILNICO za Vaš Dolenjski list
ima Vaš pismonoša! Pri zrebanju bodo sodelovali tudi
vsi novi naročniki našega tednika.

Združevanje zadrug v Brežicah

V občini Brežice je bilo lani
7 kmetijskih zadrug, ki so po
svojih planih usmerjale kmetij-
sko proizvodnjo in opravljale
blagovni promet s pridelki
in oskrbovale kmetijstvo z re-
produkcijskim materialom. V
mesecu maju 1960 sta se Kmetij-
ski zadrugi Brežice pripojili
KPPZ Brežice in KZ Globoko.
Tako povečana zadruga je rea-
lizirala nad 400 milijonov bru-
to proizvoda. Z novim letom
so se združili Brežice pripojile
še KZ Cerklje ob Krki, Dobo-
va in Jesenice na Dol. Na dru-

gi strani so se pa spojile KZ
Bizejsko in Pišce v eno za-
drugo, predvsem za vinograd-
niško področje občine Brežice.

Kmetijska zadruga v Brežicah
je sedaj med največjimi v
okraju in obsega nad 10.000 ha
površine. Predvideni bruto
produkt je planiran na 700 mil-
ijonov, ki se bo pa predvidoma
do leta 1965 povečal na 1
milijardo din. Veliko zadrugo
dodeli vodili po področnih upra-
vah v Cerkljah, Dobovi, Glo-
bokem in Jesenicah. Vsa vpra-
šanja kmetijske proizvodnje,
kooperacijo in blagovnega pro-
meta bodo zadrugniki urejevali
in svojih področnih upravah,
tako da ne bo bistvene razlike
med dosedanjim poslovanjem.
Posebno pozornost bodo posve-
tili razvoju nastajajočih pose-
stev v Cerkljah in Globokem

ter pitališču živine v Zupelev-
cu. Praviloma naj bi imela
vsaka področna uprava svoje
posestvo.

Zadruga v Brežicah bo imela
ob združitvi nad 200 zaposle-
nih. To šteje se bo podvojilo
do leta 1965. V sami organiza-
ciji je izvršena podrobna deli-
telev dela in bodo v bodoče ime-
li 23 obračunskih enot. Za za-
drugo je posebno pomembno
združevanje sredstev. Lahko bo
nastopala kot močan in uspe-
šen investitor v kmetijstvu. V
tekočem letu bodo pričeli gra-
diti središča za posestva v
Cerkljah in Globokem in po-
večali kapacitete za pisanje ži-
vine, ki jo nameravajo pove-
čati od sedanjih 460 na 700
glav. Tako zasnovana zadruga
bo imela vse pogoje za na-
daljnji uspešni razvoj. —ek

Želje prebivalcev Loke, Brega in Orehovega

Ce prelistamo zaključke ne-
davnih krajevskih konferenc
Ločanov, Brežanov in Orehov-
čanov, bomo v njih zasledili
nešteto zanimivosti. Tako so
na primer na Loki sklenili, da
bodo še naprej delali za elek-
trifikacijo. Posebno mesto bo
zaslužila skrb za počitnice dela
društev.

Na Bregu jih tare vodovod.
Sami bodo precej prispevali.
Razmišljajo tudi, kako bi pri-
šli do društvene sobe, kajti ne-
nešno sestajanje v gostilni ni
prav nič prijetno. O združitvi
njihove KZ s sevniki se kar
strinjajo. Želijo pa tudi instal-
irati javno razsvetljavo in bi
zato potrebovali 4 svetilke. To-
rej res skromna želja, ki jo bo-
do prebivalci Brega brez dvo-
ma uresničili.

Prebivalci Orehovega — člani
SZDL, so že predlansko leto
napeljali svoj vaški vodovod.
Žal je za zelje le pol vasi. Le-
tos naj bi vodilo obeste, le o-
stale hiše. Večino stroškov nosijo
prebivalci sami.

Večerna šola za odrasle v Semiču

V zimskih mesecih se je za-
čel na semiški šoli večerni po-
uk za odrasle. Pravzaprav je
samo nadaljevanje, saj so šolo
ustanovili že lani. Pouk je tri-
krat na teden in učiteljski
zbor je z »zakasnelimi« učenci
kar zadovoljen. V sedmem in
osmem razredu je 25 odraslih;
med temi pa so dekleta, zapo-
slena v IEV, mlilničniki in dru-
gi. »Nismo same krivice, če ni-
smo prej končale osnovne šole.
Vojna nam je presekala pot do šole,« pravijo dekleta,
če jih vprašate, zakaj so se
odločile za lov za znanjem.

Priprave za konferenco SZDL v Metliki

Pred občinsko konferenco
SZDL, ki bo 29. januarja, smo
predsedniku občinskega odbora
SZDL tov. Ivanu ŠKOFU zns-
tavili dve vprašanji:
Kako tečejo priprave za kon-
ferenco?
— Ze na krajevni konferen-
cah so bili izvoljeni delegati za
občinsko konferenco, teh bo 230.
Delegati bodo dobili že prej na-
tisnjena poročila o delu v pre-
teklem letu.

In analize dosedanjega dela?
— Nekatero krajevno organi-
zacijo niso dobro pripravile
konferenc, zato niso dobro uspe-
le. Tam, kjer so dobra vodstva,
so naredili programe dela in
nimajo problemov s članstvom.
V občinskem merilu vzeto, je še
vedno premalo volivcev članov
Socialistične zveze. Sedaj je
vključenih okoli 50 odst., kar
je zelo malo. To bomo morali
popraviti.

Zakaj samo ena predstava?

Od 12. do 17. januarja je bil v
kinu Doma JLA na programu film
»Drevo življenja«. Vse dni, tudi v
nedeljo, je bila le po ena pred-
stava na dan, pred blazno pa je
bila taka sneča kakršne že zlepi-
nismo videli. Zakaj takoj? Je bil
film morda predolg ali je bila
pe sredi bojazan, da ne bo gledal-
cev?

Zakaj smo omenili ta na videt
nepomemben godček? Naj nam
odgovore številke: v Novem me-
stu živi blizu 8.000 prebivalcev in
približno 1.500 pripadnikov JLA,
ki služijo tu obvezni vojaški rok.
Na praznične dni te čestitave
bliznj okolico — približno
10.000 ljudi, ki si žele zdrave za-
bave, v kinu Doma JLA je je 216
sedežev in v kinu Krka je 346 se-
dežev. Za eno predstavo dobil lah-
ko vstopnico torej le 662 ljudi.
Film »Drevo življenja« — predva-
jali so ga le na 6 predstavah —
si je lahko ogledalo le 1.800 ljudi,
torej slabih 20 odst. prebivalcev
mesta in bližnje okolice.

Če bi imeli da ne bo odveč, če
bosta obe kinopodjetji razmišljali
o več predstavah vsaj na prazni-
čne dni, saj bodo tako lahko brez
izdatkov zadovoljili obiskovalce
kina bolj kot doslej!
S. F.

OD 19. DECEMBRA 1960 DO 24. JANUARJA 1961:

1805 novih naročnikov

Od torka do torka, ko zaključimo tedenski pregled,
se je tokrat nabralo spet dobrih 200 novih naslovov naših
rednih naročnikov; največ jih je prišlo iz občin Novo me-
sto, Brežice in Senovo. Skupno se je v zadnjih 5 tednih
naročilo na DOLENJSKI LIST 1.805 novih naročnikov iz
tehle krajev:

občina BREŽICE	238 novih naročnikov
občina SEVNICA	225 novih naročnikov
občina SENOVO	91 novih naročnikov
občina VIDEM-KRŠKO	319 novih naročnikov
občina CRNOMELJ	112 novih naročnikov
občina METLIKA	28 novih naročnikov
občina NOVO MESTO	415 novih naročnikov
občina TREBNJE	150 novih naročnikov
občina ZUZEMBERK	51 novih naročnikov
Razne pošte v FLRJ in LRS	89 novih naročnikov
Inozemstvo	28 novih naročnikov

Zbiranje novih naročnikov se nadaljuje. Pismonoše
in druge sodelavce prosimo, naj pohitijo s pošiljanjem
izpoljenih naročilnic za nove naročnike. Vodstva SVO-
BOD in prosvetnih društev prosimo za ugodno rešitev
prošnje, ki smo jim jo poslali pretekli teden.
UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

»TEKO«
IMPORT - EXPORT
LJUBLJANA
CANKARJEVA 1-IV
u v a z a
stroje, rezervne dele in
utilizacije za potrebe
tekstilne industrije.

Matere in žene nam pišejo ...

Teško nam je, ko objavljamo tri pisma naših naročnic
in brak. Teško zato, ker vemo, da je še veliko podobnih
primerov in da je alkoholizem zlo, ki ruši srečo in mir v
premnogih družinah. Kdor v življenju nikoli ni poznal groze
in strahu, ki ga doživlja družina pijanca, skrite bolečine teh
pism morda ne bo v celoti doimel. Družba kot celota bo
morala takim problemom posvetiti več skrbi: to so naloge,
ki čakajo tudi politične in mladinske organizacije, socialne
organe in druge činitelje naših ljudskih odborov. Ob teh
pojavih okolica ne sme molčati! Dolžnost organov in org-
nizacij je, da zastavijo svoj ugled in svojo moč, da v vseh
podobnih primerih zaščitijo korist; otrok in družin!

Svoj delež pa bodo brez dvoma zdaj, ko je bil lani
20. decembra sprejet ODLOK O JAVNEM REDU IN MIRU
OKRAJA NOVO MESTO, doprineeli tudi organi LM in
drugi, ki skrbje za upravno-kazensko varstvo dobrin, ki jih
ščitijo novi odlok (objavlja ga bomo prih. teden), Točka 3.
drugača člena tega odloka govori n. pr. takole:
— upravniki gostinskega lokala oz. tisti, ki odgovarja
za lokal, je zlasti dolžan: skrbeti, da strežno osebje ne daje
alkoholnih pijač alkoholikom in drugim osebam; prav tako
mora skrbeti, da se prireditelj konča oz. gostinjski lokal
zapre ob času, ki je določen s predpisi o obratovanju ali z
dovoljenjem.

terjo vred trepetajo, kdaj bo
oče privpil domov in začel raz-
grajati, pretepati, pehati mlade
in ženo v mrzlo noč, prete-
pene naganjati z doma in v hle-
vo? Ali res morajo trpeti otroci
takih ljudi, ker matere nimajo
sredstev, da bi jih izlučile za
življenje? Koliko je sestankov,

koliko pritožb, koliko ločitev
zakonov — ali se res ne da na-
rediti drugače? Ali še ne bo iz-
šel zakon, da se take ljudi ob-
vezno zdravi? Zena takega mo-
ža si ne upa nikamor več. Kam
naj se obrnemo? Svetujte nam!
Vaša hvaležna naročnica
.....

»Za božjo voljo, ne izdajte mojega imena!«

UREDNIŠTVU DOLENJSKE-
GA LISTA!
...Pisali ste, kako pijancem
še točijo. Tudi pri nas je tako.
Pomagajte nam, saj človek si
ne upa niti več govoriti za po-
moč, ker vse vrži z gostinčar-
ji. Oni se doživljajo z avtomobil-
delavčeva družina pa živi v
strahu, kdaj bo oče pritulil do-
mov. Prosim vas, svetujte nam,
.....

kam naj se obrnemo, da se ta
stvar uredi. Sem vaša stalna
bralka in prosim, da objavite
kakšen članek ali pa mi osebno
pišite, kam naj se obrnem. Mo-
jeje imena pa za božjo voljo
nikar ne izdajte, ker drugače
mi ni za čakat moža ...
... Z veseljem pričakujem vaš
odgovor ...
.....

»Kakšni ljudje bodo to, ko dorastejo?«

— Spoštovani!
— V zadnji številki Dol. lista
sem brala članek »Pijancu«
povsod se dva dec. Močno me
veseli vsa skrb za kontrolo, ki
jo posvečate tej tako pereči toč-
ki. Ker so tudi pri nas v Kr-
melju še dosti slabši v tem, Vas
sprušajem za nasvet, kam bi se
človek obrnil, da bi kdo naredil
tudi tu po gostilnah pomoči redi.
Imam 17-letnega sina, ki se
vrača redno vsako soboto in ne-
deljo domov okrog 12. ali ene
ure ponoči. Danes je prišel točno
ob eni uri, pijan, da so ga
komaj noge nesle. Kje je kdo,
ki bi take otroke ob deveti uri,
ko mine njihov čas, spodil iz lo-
kalov? Ze pred več meseci sem
prosila komandirja naše LM, da
naj tem otrokom pokaže kje
mora biti otrok ponoči. Pa ni
založilo nič. Sama ne vem, kje
S spoštovanjem.
.....

so naše gostilne dobile dovo-
ljenje, da točijo otrokom alko-
holne pijače in to še preko vseh
za odrasle odmerjenih časov!
Ni samo naš, je še mnogo dru-
gih. Na Silvestrovo so lahko
bili otroci kot odrasli vso noč
na veselici. Drugod ima mladi
na določene ure, tu nič. Tudi ob
mladinskem plesu ali sestanku
je tako: pred enajsto nikoli do-
mov. Ko so našudirali nek več-
let večer in z njim gostovali po
drugih krajih, vedno ena in ista
boleča slika: vedno domov okrog
eno-ujtraj pijani! So pa sami
mladoletniki. Ne vem, kakšni
bodo ti ljudje, ko dorastejo.
Mene je strah! Lepo Vas prosim
za nasvet, če se temu da odpo-
modi.

PREŠERNOVA DRUŽBA

sprosta vsem svojim članom —
naročnikom, da je knjižna zbir-
ka za leto 1961 razposlana. Pro-
simo vse poverjenike, če so jim
knjige ostale, da jih takoj vrnejo
Prešernovi družbi, ker se je
priljavilo več novih reflektan-
tov za te knjige. Člane za leto
1961/62 že zbirajo poverjeniki.
Naklada je omejena, zbirka bo-
gata, pohištva s priljavami.

Domove za širše potrebe!

Pri množičnem kulturno-prosvetnem, zabavnem, telesno-ovzgojnem in družbeno-političnem izživljanju prebivalcev je pomanjkanje ustreznih prostorov občutna ovira. Pojavljajo se nasprotja med lastniki in ostalimi porabniki domov, kar dela škodo. Zadeva dobiva politični značaj, ker ovira društva in organizacije ter povzroča pasivnost širših slojev ljudi. V sevniški občini je Svet Svobode in PD ugotavljal, da je treba to zadevo, ki se stopnjuje in že prerasta okolišarstvo, rešiti v korist vseh prebivalcev in društev.

Ne gre za ukrep, ki bi bil naperjen proti večini, ker večina želi le ugodnih pogojev za delo v svojih društvih. Ukrep bo moral biti oster proti tistim, ki pod krinko koristi članstva branijo svoje last-

ninske pravice in nečesto razume, da so dvoranje in tudi manjši klubski prostori potrebni in namenjeni vsem, ki se ukvarjajo z dejavnostmi, potrebnimi delovnemu človeku. Dejstvo je, da so ljudje v manjših krajih povečini člani vseh večjih društev in organizacij, upravni odbori pa upoštevajo le svoj krog in svojo dejavnost. Pri tem ne upoštevajo potreb ostalih, ne razpravljajo o ekonomičnem izkoriščanju prostorov.

Ob takih ugotovitvah dobivamo vtis, da živimo v času strankarskih in družbenih nasprotij. Za predvojne čase je to razumljivo, toda za leto 1961 je neprimerno.

Okoščinski, materialno vprašanje in ljudske potrebe hitevajo, da nove gradnje in preureditve upoštevajo vse dejavnosti. Čemu več domov v

manjšem kraju, ko navadno še eden ni izkoriščen in ko nobeno društvo nima dovolj sredstev za vzdrževanje in opremo domov. Nedograjeni objekti imamo več, toda tudi v teh krajih hočejo se graditi, ker dom Svobode ni lasti gasilcev, Partizana itd. Ali je lastništvo res takega pomena in ali res ni mogoče vskladiti interesov? Lastništvo ni poglavitnega pomena. Morda pa bomo že kmalu želeli, da bi številna društva opustili in celo-časno družbeno dejavnost vnesli v razne sekcije SZDL. V takih pogojih bi z družbenimi močmi in enotni organizaciji lahko dosegali še večje uspehe.

Najbrž bo večina ljudi, ki se aktivno ukvarjajo s kakršnokoli dejavnostjo, soglašala z novim pojmovanjem vloge domov, do katerega bo ob neurejenem stanju moralo priti. Sevniški Svet Svobode in PD stoji na takem stališču: domovi naj postanejo družbeni objekti z razvito obliko samoupravljanja in z mešanimi upravnimi odbori. Pravico in možnost souporabe naj imajo vsa društva in organizacije brezplačno ali za majhno plačilo. Uvedejo naj urednike dela in točne pravilnike.

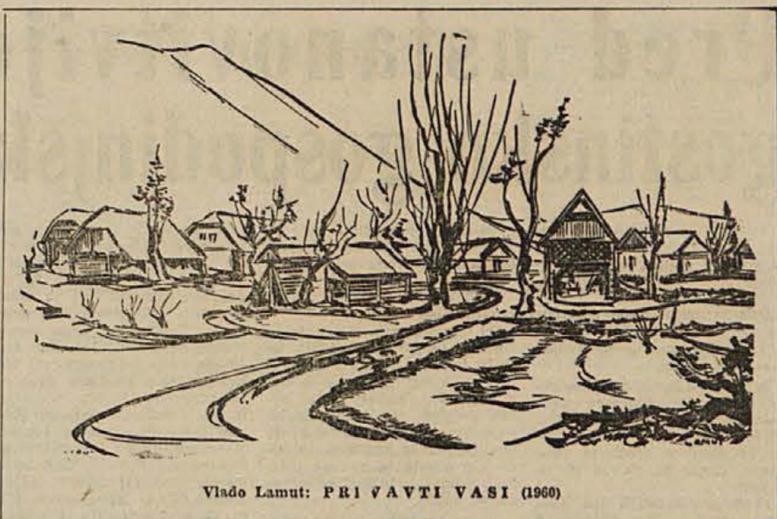
Težili moramo za tem, da bodo postali domovi prava shajališča vsega naprednega. Večina domov pa se že tako ne more sama finančno vzdrževati ter prejema dotacije od SZDL, občine in drugih. Ne samo upravni odbori društev, tudi komune morajo spreminiti svoj odnos in prevzeti delno ali celotno vzdrževanje domov. Opravičenih razlogov za to je mnogo. Če komunna skrbi za sleherno pot, semičišče, šolo in še mnogo drugega, je prav nerazumljivo, da bi lahko odrekla pomoč važnim objektom, ki so več ali manj potrebni vsem prebivalcem. Vsi občni zbori, vsi sestanki, zabavne prireditve so v teh prostorih, zato je treba omogočiti shajanje ljudi v prijetnem vzdušju, ker je tudi od tega odvisno mnogo.

Upravni organ doma naj bi

izdelal točen predračun dohodkov in izdatkov. Verjetno ne bi bilo velikih stroškov za kritje razlike, ker bi lahko članstvo mnogo poceni napravilo, izboljšalo ali celo dogradilo.

Za zadovoljivo rešitev celotnega vprašanja, ki ni tako enostavno, da bi morali sveti za kulturo, telesno vzgojo in ostala občinska združenja zastopati enotno mnenje. V tem primeru ne bo težko najti soglasja v posameznih krajih ter s tem omogočiti širši razmah vse dejavnosti. Veliko pa lahko pričakujemo od političnih organizacij, ki so na tem zainteresirane in bodo nedvomno pripomogle k zadovoljivi rešitvi.

JOŽE BOGOVIČ

Vlado Lamut: PRI VAUTI VASI (1960)

„MUZA NA MANSARDI“ na šentjanškem odru

Predzadnje nedelje je dramska sekcija Prosvetnega društva v Sentižu uprizorila igrano „Muza na mansardi“. Igra je bila zelo dobro nastudirana, ker so igralci in režiser redno hodili na vaje. Decembra je društvo organiziralo ogled iste igre v Sevnici, tako da so igralci poprej videli posamezne vloge drugje, kar je nedvomno vplivalo na njihovo igrano.

Zalozimo pa je, da se je v dvoranah zbralo le malo ljudi kljub precejšnji reklamni v Sentižu in okolici. Razen letakov je bilo med ljudi razdanih še okoli 100 listkov z reklamno vsebino. Upajmo, da bo taktik, ko bodo igre ponovili, večji obisk, ker bodo le tako dali prebivalci Sentižana in okolice priložnost in moralno podporo igralcem, ki so žrtvovali za pripravo igre marksistično verberno igrano.

S to igro bo PD tudi gostovalo

po okoliških krajih. Nameravali so gostovati na Mirni, v Mokronogu, Krmelju in Sentrupertu. V vse kraje so jih povežili na gostovanje, razen na Mirno, kjer so se izgovorili, da ne dajo po prvem januarju dvoranje za nobene tuje goste, ker jo bo upošteval samo domači Partizan. To se nam zdi malo čudno...

Prosvetno društvo v Sentižu je nameravalo v januarju prebrati dvoranje. Ker mislijo poleg sedanjega dvoranja sežidati novo, so to nameravali opustiti. Dvakratni stroški bi bili nesmiselni. Sedanja dvorana pa je potrebna beženja, zato je nujno, da se organizacija čimprej zedinijo in odločijo, kdaj naj bi zabeli videti novo dvoranjo. Če se bo gradnja še kako leto zavlekla bo Prosvetno društvo vseeno prebralo staro dvoranje, ki jo nameravajo steer odstopiti nasledcem.

Ob šentjanškem televizorju se zbira staro in mlado ter z zanimanjem spremlja programe. Najbolj obiskane so oddaje Poznaš svoj domaci kraj, Spoznavaj svet in domovinski filmi in igre. O oddajah jih obveščajo tedenski programi, ki so nabiti na vidnih mestih. Po občini vidimo, da si je televizija v našem kraju že precej utrdila pot na je med mladimi, ampak med vsem prebivalstvom, seveda po zaslugi poštvalnega prosvetnega društva.

A-2-

Kritična obravnava pomanjkljivosti na posvetovanju predstavnikov Svobode in prosvetnih društev iz občin ter članov predsedst. okrajnega sveta 21. in 22. januarja na Vidmu

V Vidmu-Krškem je bilo 21. in 22. januarja posvetovanje predsednikov občinskih svetov Svobode in PD okraja Novo mesto in predsednikov okrajnih svetov. Na posvetu je bila navzoča tudi predsednica Ideološke komisije OK ZKS Novo mesto prof. Ema Muserle. Posveta so se udeležili zastopniki vseh občin, razen trebanjske.

Osrednji vprašanji razprave sta bili: realna ocena kulturno-prosvetne dejavnosti v okraju in posameznih komunah po okrajni skupščini in organizacijske strokovne priprave za izvedbo revij v letošnjem letu. Ugotoviti, da občinski sveti še niso v taki meri nosilec idejno-vsebinskega programa kulturne razvoja v komunah, kot je to postavila skupščina — so udeleženci odmerili večji del razprave. Občinski sveti se še v dokajšnji meri bavijo s strokovno problematiko, namesto

da bi to prenesli na sosvete in bi sebi zadržali le organizacijske zadeve. Da bi to odpravili, je bil sprejet sklep o čimprejšnjem sprejemu pravilnikov dela občinskih svetov in njegovih organov, svetov in komisij in s tem v zvezi reorganizacija občinskih svetov in razmejitev funkcijske vloge sveta, predsedstva in sekretariata ter drugih organov, predvsem pa formiranje kadrovske močnega in čimbolj prožnih predsedstev.

Vsem občinskim svetom (priloročilo je bilo na posvetu sprejeto), naj do 15. februarja skličejo vse režiserje svojega področja ter jih seznanijo s kriteriji ocenjevanja dramskih prireditvev za udeležbo na reviji in ponovno analizirajo do sedaj že ocenjene predstave. 18. februarja pa bo prav tako v Novem mestu sestanek dramskega sveta s predsedniki občinskih svetov.

V okviru jugoslovanskih plo-

NOV PRAVILNIK O TRDINOVH NAGRADAH

V nedeljo, 22. januarja, je predsedstvo Okrajnega sveta Svobode in prosvetnih društev po pooblastilu skupščine sprejelo nov Pravilnik o podeljevanju Trdinovih nagrad. Hkrati je imenovalo 9-člansko komisijo za podeljevanje nagrad, v kateri so: predsednik komisije — Severin Šali, književnik in član predsedstva okr. sveta Svobode; tajnik — Franc Pavlinič, sodnik, član okr. sveta; člani komisije: prof. Ema Muser, predsednica Ideološke komisije OK ZKS; Stefan Simončič, predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu; Tone Gošnik, glavni urednik Dolenjskega lista; prof. Vlado Lamut, akademski slikar; Nada Gostič, predsednica obč. sveta Svobode v Novem mestu; prof. Bogo Javornik, ravnatelj gimnazije v Brežicah in član okrajnega sveta, ter Bogo Komelj, upravnik Studijske knjižnice v Novem mestu.

Poslovanje videmske - krške Delavske univerze je bilo v pretekli sezoni zelo uspešno. Upravnik Slavko Smrdel nam je povedal, da se je delo odvijalo v komisijah in da je program zajel široko in pestro področje. Družbeno-ekonomsko in ideološko-politično izobraževanje se je odvijalo na se-

minarjih in v ciklusu. Bilo je 14 seminarjev s 515 udeleženci. Tu so v šteti seminarji za predavatelje, za vodilne uslužbence, sindikalne funkcionarje, člane delavskih svetov in upravnih odborov, organe družbenega upravljanja ter združene svete. V 14 ciklusu za kolektive je bilo 49 predavanj, ki jih je poslušalo 3.970 ljudi. Aktualnih predavanj je bilo 19 s 1.340 poslušalci in več kmetijskih z 2.751 poslušalci. V politični šoli je napravilo izpite 37 slušateljev. Uspešna je bila tudi komisija za kmetijska vprašanja. Predavanj je bilo za kmete 84 z 2.751 poslušalci. Prostore za predavanja so dali kmetovalci. Komisija za poljudnoznanstveno izobraževanje je vidljiva v svoj program poleg ciklusa »Naše in tuje dežele« še tehnična predavanja. Skupno je bilo nad 30 predavanj s 13 tisoč obiskovalci.

Komisija za vzgojo staršev ima dvehletni program. V pretekli sezoni je bilo 36 predavanj s 3.700 obiskovalci. Komisija za izbor filmov ugotavlja, da je bilo na 103 predstavah 8.242 obiskovalcev. Anketa, ki je bila izvedena po podjetjih in ustanovah, je ugotovila, da je strokovna izobrazba delavcev in uslužben-

Pomembno in plemenito delo

Uspehi Delavske univerze v Vidmu-Krškem in njeni načrti

Poslovanje videmske - krške Delavske univerze je bilo v pretekli sezoni zelo uspešno. Upravnik Slavko Smrdel nam je povedal, da se je delo odvijalo v komisijah in da je program zajel široko in pestro področje. Družbeno-ekonomsko in ideološko-politično izobraževanje se je odvijalo na se-

minarjih in v ciklusu. Bilo je 14 seminarjev s 515 udeleženci. Tu so v šteti seminarji za predavatelje, za vodilne uslužbence, sindikalne funkcionarje, člane delavskih svetov in upravnih odborov, organe družbenega upravljanja ter združene svete. V 14 ciklusu za kolektive je bilo 49 predavanj, ki jih je poslušalo 3.970 ljudi. Aktualnih predavanj je bilo 19 s 1.340 poslušalci in več kmetijskih z 2.751 poslušalci. V politični šoli je napravilo izpite 37 slušateljev. Uspešna je bila tudi komisija za kmetijska vprašanja. Predavanj je bilo za kmete 84 z 2.751 poslušalci. Prostore za predavanja so dali kmetovalci. Komisija za poljudnoznanstveno izobraževanje je vidljiva v svoj program poleg ciklusa »Naše in tuje dežele« še tehnična predavanja. Skupno je bilo nad 30 predavanj s 13 tisoč obiskovalci.

Komisija za vzgojo staršev ima dvehletni program. V pretekli sezoni je bilo 36 predavanj s 3.700 obiskovalci. Komisija za izbor filmov ugotavlja, da je bilo na 103 predstavah 8.242 obiskovalcev. Anketa, ki je bila izvedena po podjetjih in ustanovah, je ugotovila, da je strokovna izobrazba delavcev in uslužben-

Lojze Perko: V GOSTILNI (1960)

Obiščite razstavo akad. slikarja Lojzeta Perka v DOLENJSKEM MUZEJU!

Pomemben in lep prispevek za knjižno polico

Med mnogimi knjigami in knjižnimi zbirkami, ki so prišle med bralce v letu 1960, mora kulturna kronika dati prav častno mesto tudi zadnji zbirki, ki je izšla tik pred novim letom. To je takozvana »Kmečka knjižna zbirka«, dasi ta pojem nekako premalo zajema vrednost, pomembnost in tehitost teh izdaj, saj niso primerno in ustrezne le za kmečko prebivalstvo, temveč za slehernega našega delovnega človeka. Zbirko sedaj izdaja Glavna zadruga zveza LRS.

Letošnja kmečka knjižna zbirka slavi hkrati svoj jubilej: 10-letnico, kar je začela izhajati. In moramo priznati, da so vse štiri knjige za leto 1961 res dostojno počastile to desetletnico.

Štiri knjige — katero naj v naštevjanju damo na prvo mesto? Nemara tisto, ki jo bodo najbolj veselili prav vsi Slovenci. To je 4. zvezek ZGODOVINE SLOVENSKEGA NARODA, ki jo piše Bogo Grafeauer in je po predsedstvu začela znova izhajati (tretji zvezek je izšel v isti zbirki leta 1956). Naš znani zgodovinar je

v tem zvezku zajel slovensko zgodovino v obdobju od 1590 do 1740, torej čase fevdalnega reda pod okriljem absolutne vlade avstrijskega cesarja in razvoj zgodnjega kapitalizma v slovenskih deželah. Obravnava protireformacije, gospodarski razvoj na koncu 16. in v začetku 17. stoletja, tedanje kmečke upore, zlasti veliki tolminski kmečki punt, poljedelstvo, razvoj mest, preganjanje

pa takrat sploh lahko izšla, jo je Bevk napisal tako, kakor da se godi zgodba pred več stoletji. Spada med najboljše Bevkove stvaritve.

KMEČKI KOLEDAR za leto 1961, ki ga je opremil znani slikar ljudskih motivov Maksim Gaspari in mu narisal tudi koledarska zaglavja, je s svojo bogato in raznoliko vsebino prava ljudska čitanka. Na čelu je članek tovariša Tita: »Povzemanje industrijske in kmetijske proizvodnje v Jugoslaviji«. Za oddih in razvedrilno služijo vredni leposlovni prispevki (pesnice, črtice), s področja kul-

ture so prispevali pomembne članke Janez Logar (Tlačan v službi naroda — Fran Levstik) Marja Beršnik (Tavčar v preteklem stoletju in poljanski kmet), Bratko Kreft (O Anžonu P. Čehovu) in Emil Cesar (Finžgar devetdesetletnik). Največ člankov pa je posvečen našemu kmetijstvu in poljedelstvu. Tako piše inž. Korošec o urejeni paui, inž. Sitar o razvoju kmetijske proizvodnje na družbenih posevkih, inž. Re-

panšek o krompirju, Seliškar o kmečkem gozdu, inž. Beltram o topolnih v sodobnem gospodarstvu, inž. Kerin o urejanju hudournikov, Tone Hafner o pomenu in nalogah združnih svetov, itd. S področja zdravstva piše dr. Magajna o alkoholnih duševnih boleznih, dr. Celecnik o skrbi za zdravo zobjevje, N. N. pa o higienskih navadah in zdravju kmečke družine. Erna Musarjeva je prispevala članek ob 50-letnici 8. marca, Matevž Hacc o šolstvu v Sloveniji, Mihajlovič o jedrski energiji. S tem naštevanjem pa seveda niso izčrpani naslovi vseh prispevkov v tem res bogatem koledarju.

Kot četrti delo v kmečki knjižni zbirki za leto 1961 je knjiga »Nekatera vprašanja našega kmetijstva«. Prvi del te svojstvene publikacije zajema razpravo Borisa Kraigherja (Nekaj vprašanj našega kmetijstva) in poročilo Jožeta Ingoliča (O nekaterih problemih nadaljnje socialistične izgradnje naše vasi). Ves drugi del, pod naslovom »Nekaj uspehov našega kmetijstva v sliki in besedi«, pa je prava, s številnimi fotografijami in komentarji opremljena »slikovnica« o nekaterih najpomembnejših uspehih, ki smo jih dosegli v kmetijstvu, ki je bo vesel vsak kmetovalec in zadržnik.

Desetletna tradicija »Kmečke knjige« se uspešno nadaljuje. Letos je njen knjižni dar še posebej vreden in lep.

- in

V izseljenškem posu

Začelo se je v Brežicah. Prostrana dvorana Prosvetnega doma je bila polna in zvečer polna. Spretni organizatorji Bogo Javornik, Ivan Preiskar in še neka tovarišica, katere ime sem pozabil, kar mi je žal, saj je bila sama poštvalnost in pripravljenost, storiti vse, da bi bilo gostovanje čim uspešnejše. Na predstavah je bila polna tišina, praznično vzdušje je prevevalo ljudi, ki so se z vseh strani mesta zgnili na predstavo. Ob zaključku pozdravne in zahvalne besede tamkajšnjega predsednika Prosvetnega društva, navdušeno ploskanje in darila. Umetniki so se dobro počutili in obljubili, da se bodo radi spominjali Brežic, da se bodo radi ponovno vračali, saj jih je ta lepi večer trdno povezal.

V krškem hotelu »Sremlje« smo se nato ustavili in penočili. Večer je bil poln praznične razpoložnosti in kaverna prav tako polna. S težavo smo dobili nekaj sedežev, čeprav smo prišli iz Brežic razmeroma kasno. Med ljudmi si našel znanec od vsepoved, saj je bilo precej ljudi iz Sevnice, Senovega, Brestanice, Leskoveca in od drugod. Največ pa je bilo kajpak domačinov iz Vidma in Krškega.

V dolino gradov!

Prav tako je gostovalo polično gledališče prvič na Mirni. V stari dvorani, ki pa je bila za goste prav lepo pripravljena, so se igralci dobro počutili, saj jih je občinstvo lepo sprejelo. Se posebej pa jih je navdušila lepa pokrajina ob reki Mirni, ki je bila zavita v svojeversten čar, bila je poplavljena. Spotoma smo se pogovarjali o potopovanju Prežihove Voranice od Mokronoga do Pijane gore, o gradovih, ki so si drug za drugim sledili na pobožjih Mirne, začeni prav na slovitom Levstikovem Turnu in so se končali v Boštanju. Dolga rešta tlačanske žuljev, solz in bojev. Marikod zdaj samo razvaline, kot kazen, ki sledi zločinu, toda lepi po svoje, zanimivi in kuristični za razvoj kulturnega turizma pri nas.

Po predstavi smo se ustavili v gostilni Bojana Kolena na Mirni. Ne slučajno Pavle Jeršin, ki je nastopal to pot v vlogi dr. Korczaka, je šel v gostilno na čaj. Tako je spoznal gostinčarja, bila sta skupaj v internaciji in se po dolgih letih spet srečala.

(Konec prihodnje)

Posebno doživetje

Na rojstni dan naše republike je bilo predvideno gostovanje v Brešanici (Rajhenburg). Tu je bilo prvič poklicno gledališče, in moramo reči, da smo bili malo v skrbeh, čeprav nam je dobro znana razgibanost tamkajšnje Svobode. Odprli so nam dvorano, ki je bila vzorno počistena in zakurjena in glej prvo presenečenje! Dvorana je namreč okusno urejena in je po tem podobna morda samo oni v Semiču! Ima 266 sedežev, lep stranski oboj z obešalniki, heraklitični strop, ki za akustiko sicer ni najboljši, je pa zelo lep, kar je tudi nekaj. Oder imajo nenavadno globok, najbrž nikjer takega, in kar lepo opremljen. Zadaj sta dve prav lepi in prostorni gar-

Pred ustanovitvijo nove gostinsko-gospodinske šole?

Na predlog Okrajnega zavoda za napredek gospodinstva je Okrajni ljudski odbor ustanovil v letu 1958 triletno gospodinsko šolo.

Sola je pričela delo v izredno tesnih prostorih Zavoda za napredek gospodinstva v Sindikalnem domu.

Potrebe po kvalificiranem kadru za obrate družbene prehrane so iz dneva v dan večje. Ni še dolgo, kar je bilo v okviru 14 obratov družbene prehrane, danes pa jih je 41, in sicer:

12 obratov zaprega tipa, dnevna priprava 414 obrokov; 7 obratov odprtega tipa, dnevna priprava 2855 obrokov; 8 s toplo malico, dnevna priprava 809 obrokov; 2 šolski kuhinji, dnevna priprava 480 obrokov; 7 dijaških kuhinj in internatov, dnevna priprava 3147 obrokov;

3 domovi onemoglih, dnevna priprava 1117 obrokov; 2 otroška vrta, dnevna priprava 60 obrokov.

Vsak dan je izdanih v teh obratih 8.882 obrokov.

Od vsega števila v navedenih obratih zaposlenega osebja pa je 20 kvalificiranih, 19 polkvalificiranih, vsi ostali pa so ne-kvalificirani kuharji. Ze be-žen pregled navedenih števil kaže na pomanjkljivo kadro za obrate družbene prehrane, danes pa jih je 41, in sicer:

12 obratov zaprega tipa, dnevna priprava 414 obrokov; 7 obratov odprtega tipa, dnevna priprava 2855 obrokov; 8 s toplo malico, dnevna priprava 809 obrokov; 2 šolski kuhinji, dnevna priprava 480 obrokov; 7 dijaških kuhinj in internatov, dnevna priprava 3147 obrokov;

sva so triletna gostinske in gospodinske šole postale dvoletne. Upraviteljstvo novomeške šole je s tem računalo že ob pričetku šolskega leta in temu primerno prilagodilo svoj program. Tako bodo prve absolventke že v letošnjem letu nastopile svoje delovno mesto kot kvalificirane kuharice družbene prehrane. Mnoga podjetja, n. pr. Gradbeno podjetje Pionir, Novoteksa, tovarna zdravil Krka bolnišnica v Novem mestu, Mizarstvo v Sevnici, TNZ Novo mesto, Občinski ljudski odbor Krško, ObLO Novo mesto itd. so si s pogodbo in štipendijem zagotovili kvalificiran kader za svoje kuhinje.

Po resoluciji, ki jo je sprejela Ljudska skupščina LR Slovenije na svojem zasedanju 1. marca 1960, ter po sklepu seje Izvršnega sveta LR Slovenije, je objavil državni sekretariat za blagovni promet LR Slovenije smernice za nadaljnji razvoj turizma, gostinstva in družbene prehrane. V smernicah je, n. pr. navedeno: »Zaradi bolj-šega izkoriščanja obstoječih šol je treba delati na tem, da bo potekala vzporedno z vzgojo gostinskih strokovnih delavcev tudi vzgoja kadrov, ki so potrebni v obratih družbene prehrane.«

Ker v našem okraju ni go-
stinske šole, gospodinska pa

dela v neustreznih prostorih, smo zato pripravili z Okrajno gostinsko zbornico potrebo po skupni šoli. V gostinstvu bi namreč potrebovali več kvalifi-ciranih delavcev, v obratih družbene prehrane pa trenutno 100. Ako uspejo priti do ustre-
snih prostorov, potem bi nova gostinsko-gospodinska šola, ki bi delala pod enotnim vodstvom, strokovno usposobila kader za gostinske obrate in obrate druž-
bene prehrane. Tako bi sola prispevala k izboljšanju turiz-
ma na Dolenjskem in boljši prehrani po obratih družbene prehrane.

Učenke prvega vpisa bodo kemale šolo v avgustu. Nasled-nji vpis bo torej že v letošnjem letu. Dekleta, ki imajo veselje do tega poklica in se namer-
avajo vpisati v šolo, a morda nimajo popolne osemetke, naj v šoli za odrasle izpopolnijo svoje znanje. Poklic kuharja družbene prehrane je zahteven, razen tega imajo po končani šoli res pridni absolventi mož-
nost vpisati se na Višjo go-
spodinsko šolo v Groljah, zato v letošnjem letu kandidat brez popolne osnovne šole ne bo sprejet.

Pouk na Gospodinski šoli je deljen na praktični in teoretični del. Vsak učenec mora opraviti letno obvezno 6-mesečno prakso v obratih družbene prehrane.

Skupno poročilo o delu mladine je podal predsednik Občinskega komiteja mladine Videm-Krško tov. Slavko Lipar. Iz poročila je razvidno, da je v kolektivih ob-

Skupina mladincev in mladink iz občin Videm-Krško in Senovo na nedeljski konferenci na Vidmu

Odgovoren delež mladih

V nedeljo, 22. januarja, je bila v dvoran »Svobode« v Vidmu-Krškem letna mladinska konferenca občin Senovo in Videm-Krško. Uvodni del konferencie je bil posvečen razviti mladinskega prapora. Mladini je prapor izročil podpredsednik občine tov. Jože Jurečič, ki je poudaril, da naj bo prapor mladini poudaril pri nadaljnjem prizadevanju.

Konferenci so kot gostje prisostvovali: član predsedstva Centralne komiteja LMS Milja Štapan, org. sekretar okrajnega komiteja ZK inž. Jože Legan, predsednik Okrajnega sindikata sveta Ludvik Rebe, članica Okrajnega komiteja mladine Jožica Cudovna, predstavnik garnizona Cerklje podpolkovnik Djordje Đukić, predsednik občine Senovo Karel Šerban, podpredsednik občine Videm-Krško Jože Jurečič, sekretar Občinskega komiteja ZK Milan Ravbar, predsednik občinskega odbora SZDL Ljotze Štih, predstavniki družbenih organizacij, podjetij, ustanov in drug.

Je pozval mladino naj temneje so-
deluje s pripadniki JLA, in jo po-
zval na obisk v garnizon. Mladin-
ce iz Industrije perila v Kostanje-
nici je ugostil, da so v tem
podjetju ljudje, ki ne čutijo nobe-
ne dolžnosti do skupnosti, od nje
pa mnogo zahtevajo. Pionirski od-
red iz Leskoveca je pozval tamkajš-
njo mladinsko organizacijo, naj so-
deluje pri izvedbi jugoslovanskih
pionirskih iger. Mladina iz Velik-
kega Podloga je mnenja, da mora
biti mladina pobudnik novega na-
čina obdelave zemlje v kooperaci-
ciji. Na Velikem Trnu nalije mla-
dina razvedrilo le v potujočem ki-
nu, zato predlagajo, naj bi delav-
ska univerza uvedla svoja pred-
avanja tudi v tem kraju. Prijeto
ogrnje mladine na Raki je klub-
ski prostor. Ker nimajo sredstev
za plačilo najemnine, se bojijo, da
ga bodo izgubili.

K razpravi se je oglašil sekretar
ZK tov. Milan Ravbar. Izrazil je
zadovoljstvo, da je sodelovanje
mladine vključeno v naše celotno
družbeno življenje. Dodal je, da
bi morala biti mladina bolj zasto-
pana v organih družbene uprave.
V tem področju bi se morala
postaviti na svoje noge. Mla-
dinski aktiv na tehniški šoli se ni
poglabljal resno v razpravo o kon-
kretnih uspešnih delih. Ta aktiv
se ne bi smel izogniti te odgovor-
nosti. Dlake bi moral pripraviti
za bodoče proizvajalce. V tem ak-
tivu so na žalost dolocene tenden-
ce načelnega kritiziranja, ni pa
poglabljanja in razmišljanja o pro-
blemi in napakah, ki jih do-
življamo. Mladina bi se v družbenem
življenju lahko aktivneje udeležila.
Predlagal je, naj bi se orga-
nizirale večerne kmetijske šole in
pospešilo delovanje aktivov mla-
dih združitev.

Konferenci je pozdravil tudi
Ljotze Štih, predsednik SZDL, ki je
povedal, da je bila na konfe-
renci SZDL mladina slabo zasto-
pana in ni zadostno posočala v raz-
pravo. Mladina bi se v družbenem
življenju lahko aktivneje udeležila.
Predlagal je, naj bi se orga-
nizirale večerne kmetijske šole in
pospešilo delovanje aktivov mla-
dih združitev.

Članica okrajnega komiteja
mladine tov. Jožica Cudovna je po-
zvala mladino, da bi se vključila
v jugoslovanske pionirske igre.
Tov. Milja Štapan, član pred-
sedstva Centralnega komiteja LMS,
je med drugim poudaril, da se od
članov mladinske organizacije za-
hteva popolna aktivnost pri uve-
ljanju in razvijanju sodelovanja v
družbenem samoupravljanju. Na-
zvoče je seznanil s plenumom
mladine, ki je bil nedavno, in dal
več koristnih napotkov za nadalj-
nje delo.

Organizacijski sekretar okraj-
nega komiteja ZK inž. Jože Legan
je izrazil zaskrbljenost nad pre-
cejšnim številom, ki ne vključene
mladine, kar velja predvsem za
Senovo. Mladinske organizacije bi
moral predstavitelj najboljše člane
za sprejem v ZK. Pozval je mla-
dino, naj bi se v čim večjem šte-
vilu tudi letos odzvala mladinskim
delovnim aktivom.

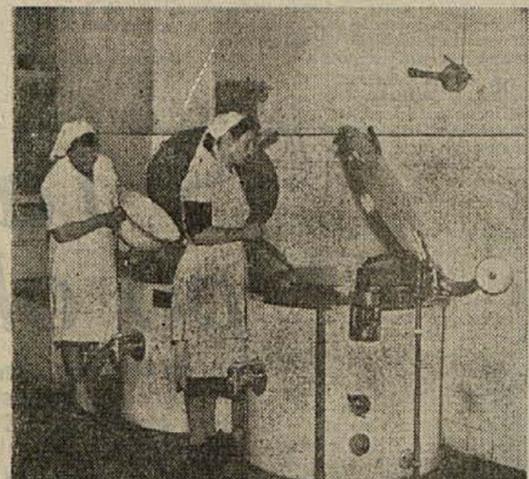
Navedeno sprejeti sklepi so
jarmstvo, da bo tudi letos delovna
mladina ponosno korakala naprej
v nove zmagi!

Drago Kastelec

MALI KAVARNIŠKI »INCIDENT«

Novomeška kavarna na
Glavnem trgu (ali spodnja ka-
varna) ob sedmih zvečer.
Gostje prihajajo, popijejo ka-
vo, preberejo časopise in revij-
je in odhajajo. Mlade in pri-
kupe streljnice jim želijo:
»Dobro večer« in z nasmehom
odzdravljajo: »Lahko noč!«
Vsakih nekaj sekund vstopi
kdo; novi, še nepoznani obraz.
Pri soseščini mizi sedi pri-
letna ženska. Kavo je popila
in zdaj si natakne naočnike.
Pred njo je kup časopisov in
revij, vse, kar premore kavar-
na. Prelista, obrne zadnjo
stran in odrine.

hočejo! Jaz nisem kriva, če
nimamo vsega. Dobimo nove
revije in časopise, pa čez nekaj
dni vse izgine ali pa je tako,
da ni za v roke...
Nekateri se prihajajo. Popili
bodo kavo, zahtevali revije in
časopise in odšli.

Obrat družbene prehrane v Krškem, zdaj je v hotelu SREMIC, ki pa se bo kmalu osamosvojil. Pripravljajo mu že potrebne sobodne prostore v stavbi KZ. Na sliki: učenci gospodinske šole iz Novega mesta na praksi

»Hej, dekle, dajte mi ven-
dar! Ali mi prinesete ali pa
tako plačam in grem.« »Ne
razumete me: drugega nimamo.
To je vse,« pravi streljica v
modrem. Nato pa: »Bom še
enkrat pogledala.«
Vrta se. Nekaj listov stese
na mizo, kjer sedi priletna
ženska. »To je vse,« pravi.
»Pa Tovariš?«
»Ga ni.«
»Naša žena?«
»Nimamo nove številke.«
»Borec?«
»Pred seboj ga imate.«
»Kakšna kavarna pa je to,
da nimate Tovariša in Naše
žene! Prej sem videla, da ste
nesli revije v črno ovitku. Tisto
mi dajte, če ne, plačam in
grem.«
»Bili so prazni ovitki, se
opravičuje dekle v modrem.
»O, kakšna kavarna, sramo-
ta; tako plačam!«

Kritičen pogled nazaj - za večje uspehe v bodoče

Zapis zasedanja občinskega komiteja ZKS v Sevnici

Na svojem rednem zasedanju je občinski komitej Zveze komunistov v Sevnici preučil soboto uskovati, da je veliko sprejetih sklepov, vendar ni da se ne-
kateri ustrezno in izobličijo za-
vest in delovanje članov Zveze
komunistov. Vendar se člani ko-
mitaja tudi ob tej ugotovitvi ni-
so ustrezili pogledati nazaj in
analizirati, kaj vse ni bilo stor-
jeno.

Najbolj so kritizirali slabo de-
lovanje nekaterih osnovnih or-
ganizacij in šibko disciplino. Or-
ganizacije na vseh se ni pre-
malo prizadevale za naprednejšo
polno pripravo v kmetijstvu. Terenske
organizacije so vse premalo po-
magale nastajajočim stanovanjski
skupnosti in premalo analizirale
potrebe državljanov, ki bi jih naj-
več stanovalni skupnosti za bo-
dočo reševati. Tudi vrsto drugih
sklepih so odložili in se o njih te-
majtje pogovorili.

Člani komiteja so poročali o
posameznih organizacijah in njih-
kovih sklopih v zvezi z zaključ-
ki okrajne konferencie Zveze ko-
munistov novomeškega okraja. Te
zaključke je večina osnovnih or-
ganizacij sprejela več ali manj
konkretno kot svoj delovni pro-
gram.

V nadaljevanju zasedanja je
bilo tudi sprejeto delovnega
programa za delo Komiteja v bo-
doče. Deset točk obsegaajoči pro-
gram bo v naslednjih mesecih
privedel na dnevni red sej ko-
mitaja večino preteklih političnih
in družbenih poglavitij. Med naj-
važnejšimi točkami so brez dvo-
melnosti: družbeni plan in perspektiv-
ni plan, analiza dela članov Zve-
ze komunistov v družbenih in de-
lavskih organih upravljanja, in
političnih in družbenih organizacijah,
obremenitve posameznih
članov in njihove aktivnosti in
drugo. Brez dvoma bo tako na-
črtno delovanje komiteja v bo-
doče rodilo že bogatejše sadove.
Posebno bo k delu komiteja pri-
pomoglo tudi predhodno sestavi-
ljanje tez in zbiranje podatkov,
da bi se člani lažje pripravili na
razpravo.

V nadaljevanju zasedanja je
komitej ostro gromil primer od-
bornika občinskega ljudskega od-
lora iz Drožanj, ki se ne ude-
ležuje sej občinskega ljudskega
odborna niti ni član Socialistične
zveze delovnega ljudstva. Komitej
je sicer predlagal volitev
njegove volilne enote in ljudske
mu odboru, da prouči vlogo te
kega odbornika in razpravi o
njegovem mandatu. Jasno je, da
odbornik, ki ne deluje nikjer
volivcem ne more dosti nuditi.
Komitej je zavzel tudi odločilo

Okrajni zavod za napredek gospodinstva NOVO MESTO

4. julija velik telovadni nastop pionirjev sevnške občine

Pretekli četrtek so se zbrali vodje pionirjev vseh šol iz sevn-
iške občine, da bi pregledali
uspehe in naloge, ki so še pred
njimi.

Izredno razveselljivo je dej-
stvo, da so dodatno k 700.000
dinarjem, kolikor je dala sred-
stev občina za proslavljanje de-
dedka Mraza, približno toliko
zbrali tudi pionirji sami. To
praznovanje je bilo letos povsod
dokaj bolj svečano kot prejšnja
leta.

Na posvetovanju so sklenili,
da bodo vse pionirske organiza-
cije sodelovale v celotnih pio-
nirskih igrah. Vključili se bodo
v večino razpisanih tekmoval-
nih disciplin, posebej pa bodo
se razvili dopisno dejavnost z
otroki naših državljanov v ino-
zemstvu, pri kolonijah diplo-

Novi člani CK LMS iz Novega okraja

Na zadnjem IX. plenumu CK
LMS so obravnavali sobodne
probleme mladine in njene or-
ganizacije. Plenum je močno
poudaril potrebo po aktivnej-
šem udeleževanju mladih pri
reševanju družbenih proble-
mov. Mladina mora pogumno
nastopiti pri reševanju vseh
vprašanj, ki se tičejo našega
nadaljnega razvoja in nikakor
ne smejo neopazno mimo nje.
Ob tej priložnosti sta se od
plenuma poslovila Roman Ogrin
in Franc Berg, na njuno mesto
pa so kooptirali Ljotze Udovc
iz Novega mesta in Stanka
Vovka iz Sevnice.

Sinu, bratu, fantu ali možu, ki je v vrstah JLA, pripravite največje presenečenje, če mu naročite še danes DOLENJSKI LIST!

brodušno plašili otroke, ki so
se jih bali in vreščali. Te tre-
nutke so pozabili na svoje
dobre skrbi, pozabili na vse,
s srcem in dušo so bili spet v
svetu pravljice, pri dedku
Mrazu, ki je že razdeljal darila.
Vsak se je s trepetajočim
srcem približal starčku, da mu
je ta dal skromno darilce.
Skromno res, pa vendar tako
veliko za otroško srce...
Novoletni prazniki so že za
nam in dedek Mraz se je spet
vrnil v svoje skralozno domo-
vanje. Kar želi nam je bilo za
njim! Zaželeli smo mu srečno
novo leto in že so ga njegovi
vranci odpeljali skozi snežni
metej tja pod Triglav.

Fanika Vlašič

Na Sutjeski: bodoči center jugoslovanske mladine

Na legendarni Sutjeski bo
mladina zgradila središče za
svoja srečavanja. Vsako leto
bodo tudi velike delovne akci-
je namenjene izgradnji števil-
nih objektov, kot so poletniški
domovi, športna igrišča itd.
Na kratko: tu bo v nekaj letih
zrasel velik center, ki bo zdru-
ževal mladino.
Sd.

Kam to pelje?

Delavsko knjižico ima polno. Nič
koliko služb je že menjal. Prišel je
v podjetje, potožil in poprosil:
»Družino imam, žena je bolna, še
dva otroka sta nepreskrbljena. Res
sem že star, toda še pri močeh.«
»Vzel so ga v službo. Delal je tri
mesece, nato je prišel manjkal v
ponedeljek po plači. Opominjali so
ga, pa je zagledal za en mesec. Nato
so se vrstili opomini, lepi, tovariški.
Tem so sledili bolj učinkoviti — do
5 odstotkov od plače, drugič pa 10
odstotkov od plače. Zaman vse
skupaj. Najprej je manjkal samo prvi
dan po plači, nato nekajkrat dva dni,
nato ga ni bilo 5 dni.
V podjetju so zadevo predali
disciplinarni komisiji. Ta je tehtala,
zašlevala, poslušala in sprejela sklep,
da se ne odpusti. Ima namreč le še
6 mesecev do upokojitve in bi težko
našel delo sedaj, ko je star in res že
slabo dohteva mlajše in zdrave pri
delu. Torej res tovariška poteza članov
te komisije.

Kam to pelje?

In on? Vzdržal je do prve plače,
pa je spet prišel čez dva dni, izmozgan,
podplut, utrujen od plače in nepre-
spanih noči. Kaj sedaj? Podjetje ni
počivališče; zasluži vedno manj,
mlajši ga prekašajo v učinku pri
stroju in zaslužku. To ga greni,
žalosten je in nima prave volje do
dela. Mori ga preteklost, mori ga
uspeh mlajših tovarišev, mori ga
verjetno tudi sočutev, ki ga sodelavci
nehote kažejo do njega. Tiste pa,
ki naj podpisujejo odločbo o
odpustu, skrbi usoda njegove
družine. Ali naj mu pustijo še
petkrat po enega »pla-
važev« ali celo po dva in naj gre
potem v zaslužni pokoj? Ali naj ga
sedaj postavijo na cesto, ko je
skoraj gotovo, da ne bo dobil
službe, saj noben zdravnik
ne more izdati več zdravniškega
spričevala s tisto čarobno besedico —
»ZDRAV«.

Kam to pelje?

Se šest plač bo dobil, nato bo
zanj skrbel družba. In kaj pravi-
jo ostali? Slišati je bilo pripombo,
češ mene takoj zašijejo, če le pol
ure zamudim, temu se pa nič ne
zgodi, pa čeprav je tak in tak.
Kdo ima prav? Ti, ki ne izdajo
odločbe, ali tisti, ki pravijo, naj
kar sam zase skrbi? Poseben položaj
ima eden kot drugi. In kam bo to
njega pripeljalo?
—OK.

Zdravstvenoprosvetni tečaj v Birčni vasi

V nedeljo 22. januarja je bila
v tukajšnjem Zadrženem domu
slovesnost ob zaključni točici.
Udeležili so se zastopniki kra-
jevnih organizacij. V pozdrav-
nem govoru se je tajnica krajev-
nega odbora Jelečnega krila Mar-
jeta Moravec zahvalila organizaci-
jama v Novem mestu in v Birčni
vasi, ki sta tečaj materialno pod-
pirali, da je tako lepo uspel. Te-
čaj je obiskoval 41 ljudi. Prizna-
čeno delo v kuhinji, ki ga je vo-
dila Fani Flek iz Semeta je ne-
koliko oteževala prenamajna ku-
hinja za toliko udeležence. Med
njimi so bili tudi trije mladinci,
kar je treba še posebej pohvaliti.
Med praktičnim delom obeh
skupin so tečajnice in tečajniki
poslušali vrsto predavanj, ki so
jih imeli znani strokovnjaki: Mi-
lena Bučar, inž. Ivo Zobeč, Fran-
ciša Slak, Milica Šuš, Tja Dobri-
šek in učitelj Filip Ribar. Pre-
davanja so bila združena z dia-
grami in praktičnimi vajami pri-
ročaj pomoč ter povzemanje ogle-
dom kmetiče hiše na vasi.

Da je tečaj uspel govori dej-
stvo da so se žene in dekleta
odločile za 12-urni tečaj o negi
bolniškega doma. Tečaj bo pod-
prl okrajni odbor Rdečega krila.
Tečaja se s sobo, ki bi morala
teden dni služiti samo tečaju, ki
ga bo vodila medicinska sestra
Milena Bučarjeva.

Ta tečaj je dal pobudo tudi za
ureditev vodnjaka na Rekovniku.
Ureditev napajalnice in popravilo
vodnjaka v Birčni vasi. Udele-
ženice so se odločile, da bodo
pobliki povabile tovarišja Dobriška
in jih bo naučili vkuhati in
predelovati esdjo.

Te vsakekor koristne pobude
bodo odlažale deo naših žena v
gospodinstvu in higieni uredi-
telji kmetiče hiše in njene okolice.
Ob zaključku po majhne tečajni-
ce in tečajniki predvajali dvo-

Prva seja novega komiteja LMS v Metliki

Na prvi seji novoizvoljenega ko-
mitaja LMS v Metliki so najprej
izvolili 5-članski sekretariat in štiri
komiteje: ideološko-vzgojno,
kulturno-prosvetno, komisijo za
delavska in javenska vprašanja
ter za vsako mladino. Potem so
analizirali sedenjske mladinske kon-
ferencie in izdelali program. Do-
končno so se pogovorili o semi-
narju za mladinsko vodstvo in
našede komuniste, ki bo v sredini
februarja. Razpravljali so o pri-
pravah na proslavo 20-letnice
vstaje in udeležbi v mladinskih
delovnih brigadah.

Športna dejavnost in Jugoslovanske pionirske igre

S pomočjo športnih prireditev v
okviru Jugoslovanskih pionirskih
iger bomo s skrbnimi pripravami
tekmovali v pionirskih odredih in
na šolah ter tudi na občinskih in
okrajnih tekmovalnih lahko vklju-
čeni v Partizanovo in druge špor-
tne dejavnosti mnogo otrok. Okraj-
ni odbor Jugoslovanskih pionir-
skih iger je že izdelal občinski
program tekmovalni med njimi so
naslednja okrajna prvenstva: v
stetiki in mestnem nogometu, v
namiznem tenisu in v perlanici.
Okrajna strelska zveza naj bi pri-
redila okrajno prvenstvo v stre-
ljanju z zračno puško. Zveza m-

Športna dejavnost in Jugoslovanske pionirske igre

biških družin pa pionirske tekmo-
vanje »Najboljši okrajni ribiči.
Okrajna tekmovalna, na katerih
se bodo pomerili najboljše pionir-
je, bodo mladim tekmovalcem gotovo
najboljša spodbuda. Vse odrasle
športnike v okraju naglašamo,
naj pomagajo pionirjem v pri-
pravah za igre in naj jim ne bo
žal, če jih bodo zamudili za
njihov trening. Iz vrst mladih pio-
nirjev športnikov nam bodo zorne
reprezentanti, ki nas bodo pozne-
je častno zastopali na tekmoval-
nih naša športna igrišča pa bo s
sodelovanjem pionirjev napolnil
veseli vrveži!

S. F.

Pismo iz Adlešičev

Tudi na nas, adlešičke pio-
nirje in cibbane dedek Mraz
ni pozabil. Obiskal nas je v čer-
trtek, 29. decembra. Na njegov
prihod smo se kar lepo pripravili.
Zajtrgli smo drugo sliko iz
»Sneguljčice« in enodejanko
»Pod novoletno jelko«, v kateri
je sodelovala tudi Rdeča ka-
pica. Vmes je bil pester spo-
red, ki so ga pripravili pionirji
iz nižjih razredov.

Sprememba v vodstvu Kluba dolenskih visokošolcev

Na zadnji seji odbora Kluba
dolenskih visokošolcev je pri-
šlo do sprememb v vodstvu
kluba. Zamenjava je prišla za-
radi tega, ker so bili v vodstvu
absolventi, ki jih v kratkem ča-
su čaka diplom in ne bi mogli
opravljati številnih nalog. Tako
se je poslovil dosedanj pred-
sednik kluba Jože Skufca, ki
ga je zamenjal dosedanj sekre-
tar aktiva ZK in Univerzi Jože
Urh. Mesto sekretarja ZK je
sprejel Slavko Pavlin, tega pa
je na dosedanjem mestu pod-
predsednika Kuba zamenjal
Slavko Plavec.

Akcija za pomoč alžirskim otrokom

Tudi v metliški občini se je raz-
mahala akcija za pomoč alžir-
skim otrokom. Samo v osnovni šo-
li v Metliki so pionirji zbrali že
15.000 dinarjev. Akcija se ni za-
ključila, ker je postala šola do 1.
februarja. Tudi ostale šole imajo
lepe uspehe v tej akciji.

Sprememba v vodstvu Kluba dolenskih visokošolcev

zaslug, da je klub dosegel takš-
no dejavnost. Čestitkam se pri-
družujemo tudi mi in upamo,
da bodo tovariši Jože Skufca,
Miha Hrovatič in Ivan Tisu
prenesli bogate izkušnje med
našo mladino na terenu.
Sd.

Akcija za pomoč alžirskim otrokom

Tudi v metliški občini se je raz-
mahala akcija za pomoč alžir-
skim otrokom. Samo v osnovni šo-
li v Metliki so pionirji zbrali že
15.000 dinarjev. Akcija se ni za-
ključila, ker je postala šola do 1.
februarja. Tudi ostale šole imajo
lepe uspehe v tej akciji.

SPORT * TELESNA KULTURA * ŠPORT * TELESNA KULTURA * ŠPORT * TELESNA KULTURA

PRODOR V JUGOSLOVANSKI VRH

Novi uspehi novomeških igralcev namiznega tenisa

Morda se bo komu zdel gornji naslov malo čuden. Kaj naj to pomeni? So mar mladi novomeški igralci namiznega tenisa že toliko napredovali, da uspešno nastopajo tudi v zveznem merilu? Da, tako je. Na zadnjih dveh zveznih tekmovalnih se so mladi tekmovalci novomeškega Partizana (to so bili njihovi prvi nastopi za Partizana po razpisitvi NTK Elan) uvrstili med najboljšie in tako dosegli svoj doslej največji uspeh. PIONIRSKA EKIPA PARTIZANA JE V ZAGREBU NA ZVEZEM PIONIRSKEM TEKMOVANJU ZASEDLA ČASTNO 3. MESTO, PIONIRKA IRENA MIKIC PA JE V LJUBLJANI NA ZVEZEM TURNIRJU V KONKURENCI NAJBOLJSIH MLADINK IZ JUGOSLAVIJE ZASEDLA 1. MESTO.

Najprej o tekmovalstvu v Zagrebu. VII. odprto pionsrsko prvenstvo Zagreba (16.-18. januarja), ki se ga novomeški pionirski ekipi redno udeležujejo, lahko po pravici štejeemo za pionsrsko državno prvenstvo, saj so bile točrat zastopane skoraj vse republike. Skupno je nastopilo 245 pionirjev in pionirk, kar je izredno veliko število za namiznotenisna tekmovalstva.

Novomeški ekipi pionirjev in pionirk sta se dobro odrezali, kar velja v prvi vrsti za pionirje. Med 18 ekipami registriranih pionirjev (neregistrirani so tekmovali v posebnih skupini) so v prvem kolu premagali ekipo Slavovskega Broda s 5:0, nato pa jim je mišasti zreb doletel za nasprotnika Zenico - ekipnega pionsrkega prvaka BII. Novomeški pionirji niso vrgli puške v koruzo, čeprav v ekipi Zenice igra dva člana pionsrke reprezentance BII. Somrak, Gunde in Berger so igrali zelo dobro in so po skoraj tridnevni borbi uspeli premagati favorite s 5:1!

S to presenetljivo zmago so se uvrstili v polfinale - med štiri najboljšie ekipe prvenstva. Tam so morali igrati s kasnejšim zmagovalcem Odredom iz Ljubljane in izgubili. Vseeno pa je urejete mesto v tako močni konkurenci velik uspeh - doslej največji uspeh pionsrke ekipe. Prvenstvo je osvojila ekipa ljubljanskega Odreda, ki je v finalu premagala Postojarja (Zagreb) s 5:2.

Ekipa pionirk je bila oslabiljena. Zaradi šole Mikicova ni mogla v Zagreb, zato je bila ekipa komaj sedma.

Pri posameznikih novomeški predstavniki niso imeli večjih uspehov, ker jim je nasajal zreb.

V finalu, ki je bilo v nedeljo, je Mikicova igrala slabše kot v predtekmovalju, zato se je morala zadovoljiti s 4. mestom. Vseeno pa se tudi ta uvrstitev zelo lep uspeh zlahka upoštevamo, da je še pionirica in da še nima večjih tekmovalnih izkušenj.

Uspeh brzopotezni šahovski turnir na ESS

Na naši šoli rad igramo šah. Ze drugo leto imamo šahovski klub, ki je lani dosegel našo šolo na VI. ekonomski.

Pred nedavnim se je končala izbrani brzopotezni turnir, ki je v večini uspeh in je hitri tudi izbrani tekmovalci za VII. ekonomsko. Udeležilo se ga je 50 igralcev in igralic. Od tega je prišlo 8 v finalu. Vrstni red je sledeč:

1. Anton Luštek (6.5), 2. Jože Medved (5.5), 3. Tanja Polič (5), 4. Alojz Jožet (4.5), 5. Miha Predvojt (2.5), 6. Lucija Božič (2.7).

Tudi v kategoriji članice je igral prav dobro. Ze v prvem kolu se je pomerila z znano igralko Crenčevsko (Ojrid) in jo po oporčni borbi premagala s 2:1. V drugi finalni skupini je igrala le dve partiji (eno je dobila, eno izgubila), ostale pa je pradelila, ker se je morala zaradi odhoda na priprave mladinske reprezentante vrniti domov.

VIII. Kovač (1) in B. Adolf Golob (6 točk)

Luštek ni imel težkega dela, čeprav so se mu nekateri igralci dobro uterali. Z lepo igro si je Medved priboril 3. mesto. Presene. sta nos je Poličova, ki si je v močni konkurenci priborila 3. mesto. Jožet je z lahkotno igro zasedel dobro mesto. Predvojt Božič in Kovač pa niso igrali najboljšie. Na zadnje mesto se je uvrstila Golob, ki je kar brez izgub predal točke, lahko pa bi bil resen kandidat za prvo mesto.

Sahisti v kolektivu tovarne papirja in celuloze na Vidmu (Foto: I. Krahuček)

Letos maja: svetovno consko prvenstvo v Krškem

Evropski dirkači iz Poljske, Češkoslovaške, Zahodno Nemčije, Avstrije in Jugoslavije na višinsko-krški stezi - Pričakovano obisk 20.000 gledalcev - Obeta se filmsko snemanje in televizijski prenos tekmovalstva - V Krškem so stekle prve priprave za veliko mednarodno srečanje državnih motoristov - Kaj bo z neurejeno cesto Krško-priključek na avtomobilsko cesto? - Novo avtomobilsko tekmovalstvo z »gor arta vozili?«

Avto-mota zveza Jugoslavije je podela domačemu avto-moto društvu veliko priznanje. Zaupala mu je nalogo za izvedbo svetovnega conskega prvenstva v avtomobilstvu. Industrijska velika prednost uvedbe tega tekmovalstva je v tem, da cena enostavnostno avtomobilu ne bi presegla 200 tisoč dinarjev, pri čem bi jih lahko serijsko izdelovala motorna industrija v Kranju. Ta panoga sporta pa bi vključila širši krog tekmovalcev. Uresničenje zamisli je odvisna od Kluba za konjski sport v Vidmu-Krškem.

Ta ima na stečonu poleg sledov staze tudi stezo za konjske dirke, vendar je slabo izkoriščena. Lansko leto ni bilo nobenega tekmovalstva. Mislimo, da bi se lahko konjski sport uspešno razvil v tem, da bi se vsi tradicionalni konjski prireditelji znanja in moči združili. Tam so izredni pogoji za uspešno razvoj konjskega sporta. S presmetljivo iz steze bi bilo mogoče urediti novo, nadvisano tekmovalno panogo ki bi gledalce močno pritegnila.

Drago Kastelic

Orientacijski pohod novomeških učencev

Tretji športni dan v tem polletju je 2. osnovna šola v Novem mestu pripravila za orientacijski pohod. Ta bi moral biti že decembra, a ga je preprečilo slabo vreme.

Najbolj razred so odšli pod vodstvom svojih učiteljev po krajši poti, med hojo reševali razne naloge in se vsled v orientacijski pohod. Vsi razredi pa so bili razdeljeni v 24 skupin; vsaka od teh je odšla v presledku treh minut na pot. Med hojo in tekomo so se morali orientirati in reševati razne naloge. Na koncu so poskusi spominski NOB ocenili razredlo s prostim oedom. spoznal promet-

ni znak, ugotoviti vrsto drevesa itd.

Najbolje se je odrezal 8. c razred, saj so fantje in dekleta zasledili obe prvi mesti in tako že tretjič osvojili prehodno zastavo najboljšega razreda v telesni vzgoji na šoli.

Po končanem pohodu je bila shajna smotanka, za katero je bilo večje zanimanje. Učitežu telesne vzgoje se je zoperstavilo 24 šolskov. Po dvojnopolurni borbi so bili vsi prunagani, a kljub temu se boj navedeni za to leto so izro. Za prihodnje so napovedali še večje število udeležencev, da bi se komu laže posrečilo zmagati.

Igor Penko

Kulturno-umetniška skupina visokošolcev

Med našimi študenti imamo vrsto nadarjenih glasbenikov, pevcev, literatov itd., ki jih zbira okoli sebe sekcija za društveno dejavnost. Glavni namen je iz vseh teh mladih ljudi napraviti dobro kulturno umetniško skupino, ki bi lahko nastopala na Dolenjskem in tako ljudem pokazala tudi to področje. V glavnem se bodo pozvali z mladino na terenu in tako skupno pripravili več kulturnih programov za javnost.

Letos več pomoči srednješolcem

Lanskoletna pomoč študentov srednješolcem ni bila takšna, kot bi lahko bila. V kratkem bodo predstavniki visokošolcev obiskali vse naše srednje šole v okraju in se s srednješolci pogovorili o pogojih študija na raznih fakultetah. Hkrati bodo bodoče študente seznanili z delom kluba in jih tako pripravljali za delo v klubu, kamor bodo v bodoče sprejemali že srednješolce kot izredne člane kluba.

DOLENJSKI LIST naj ne manjka v nobeni družini v domačem okraju!

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani se s svojim delom čedalje bolj uveljavlja v javnosti. Ena izmed vidnih dejavnosti zavoda je izdaja listov. Največ ljudi ho prišlo na prireditve po avtomobilski cesti, vendar se te slabe ceste ne morejo izogniti. Če je izredna žela, nudi turistom in športno dejavnost v okraju, namtem je prvi pogoj, da se uredijo vsaj najnujnejše ceste.

Avto-moto društvo Vidmu-Krško bi želelo vpletati v Jugoslavijo še povsem neznanu športno panogo, tako imenovano »gocarti« tekmovalnje. To je tekmovalnje z malimi odprtimi avtomobilčki z

ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO * ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO *

GOSPODINJSKI KOLEDAR 1961

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani se s svojim delom čedalje bolj uveljavlja v javnosti. Ena izmed vidnih dejavnosti zavoda je izdaja listov. Največ ljudi ho prišlo na prireditve po avtomobilski cesti, vendar se te slabe ceste ne morejo izogniti. Če je izredna žela, nudi turistom in športno dejavnost v okraju, namtem je prvi pogoj, da se uredijo vsaj najnujnejše ceste.

— se veste različni članki in prispevki s področja vzgoje, zdravstva, domačega gospodinjstva, opreme, ročnih spretnosti, gospodinskih pripomočkov itd. Največ je seveda gradiva, ki posredno ali neposredno zadeva gospodinjstvo in gospodinska opravila (v koledarju je n. pr. mnogo jedilnic in receptov, vzorci za pletenje in šivanje, pa tudi gospodinsko knjigovodstvo je namenjeno predvsem gospodinjstvom).

V kratkem članku ne moremo opisati posameznih prispevkov; nastelimo le nekaj člankov s področja zdravstva in zdravstvene vzgoje. Zelo lepo je napisan prispevek Cite Boletove »Da bo naša družina zdrava«, v katerem razpravlja avtorica o najvažnejših vprašanjih zakonskega življenja. Ze zaradi tega članka bi si sleherni žena in mali morala kupiti koledar. Izpod peresa dr. Božene Klaič-Lušček je članek »Tiste obtožuje«, ki od njih pričakuje več. Avtorica razpravlja o »olni provotivni in vzgoji mladine. Bralecem prejšnjih koledarjev je o »torica že znana in tudi tokrat ne bodo razočarani. Važen in zelo

koristen je tudi članek dr. Danijele Pogačarjeve »Akutna in nevarna obolenja pri otrokih«. Tehtni in kvalitetni so tudi članki s področja vzgoje družbenih vprašanj, gospodinjstva in ostalih področij, tako da bodo bralke in bralci našli v njem odgovor na marsikatero vprašanje. Ne manjka tudi leposlovja in humorističnih prikupov za dolge zimskie dni. Koledarju je priložena posebej vezana priloga za gospodinsko knjigovodstvo. Sezite po njem!

Novo DFM v Cerkljah in njegovo delo

Društvo prijateljev mladine so ustanovili v Cerkljah. Člani novoustanovljenega društva so že pomagali lani pri prireditvi noveletne jelke. Društvo je organiziralo eno predavanje o vzgoji otroka, predvideno pa je še niz predavanj z tega področja.

Za 8. marec, dan žena, pripravljajo v Cerkljah svečano proslavo s pogostitvijo vseli žena. V pripravah na proslavo bodo prihodnji mesec poizkušali organizirati več posvetovanj za žene, morda celo ločeno posvetovanje za zaposlene in za kmečke žene.

DOBRE IN IZDATNE JUHE

JOTA

3/4 kg kislega zelja, 1/4 kg fižola, 2 krompirja, 5 dkg masti, čebula, česen, kumina, žlička paradiznikove meze.

Fižol namočimo čez noč in ga naslednji dan pristavimo in skuhamo v isti vodi. Posebej skuhamo kisto zelje. Oboje zmešamo, dodamo surov nastri-

sol, 1/4 litra mleka, zelen peteršilj.

Opran krompir, zrezan na kocke, skuhamo v zelenjavni juhi, nato ga z juho vred pretaščemo, dodamo prepraženo sesekljano čebulo, pretaščeno skuto, mleko, sol in sesekljan zelen peteršilj.

OHROVTOVA JUHA

4 dkg masti, drobna ohrovtova glava, 1/2 čebule, 6 dkg riža, 1 1/2 l vode, 5 dkg trdega sira, 2 žlici paradiznikove meze, sol, zelen peteršilj.

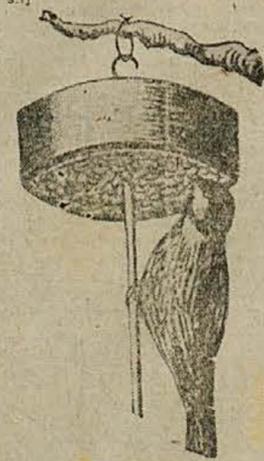
Ohrovt otrebimo in zrežemo na tanke rezance, ga stresemo na prepraženo čebulo, premešamo, prilijemo malo vode in dušimo. Ko se zmešča, mu dodamo prebran, opran riž, prilijemo vodo in kuhamo dalje, da se riž zmešča. Nazadnje primešamo nariban sir, paradiznikovo mezo in sesekljan zelen peteršilj.

gan krompir, na masti prepraženo sesekljano čebulo, česen, kumino in paradiznikovo mezo, nato joto prevremo.

KROMPIRJEVA JUHA S SKUTO

4 dkg masti, 1/2 sesekljane čebule, 1 1/2 litra zelenjavne juhe, 75 dkg krompirja, 15 dkg skute.

Pogovor z ženami v Straži

Straške žene so me vzele kar resno v roke, ko so zvedele, da sem od Dolenjskega lista:

— O enih kar naprej pišete, še prej ko kaj naredijo, o nas pa, ki že vsa leta po vojni pridno delamo in kaj naredimo, pa nič!

Ustrašil sem se že za kožo in previdno počiklil, kje so vrata, a so se potem le unesle, češ da niso mislile tako hudo.

Po vojni je bil prosvetni dom porušen. Me žene smo začele obnavljati kulturno in drugo, zbirati sredstva za prosvetni dom, dale smo precej svojega...

— Ampak to je prelaro Urednik tega ne bo objavil. Same bi morale o tem kdaj prej pisati na naše uredništvo.

Potem so začele pripovedovati novejši stvari:

— Lani smo organizirale veselico. Denar, ki smo ga pri tem zaslužile, smo porabile za izlet (dodaj za izlete ne dajo radi denarja, za vino pa). Nas, 46 žena, si je ogledalo klavirno v Zalogu, posestvo in vrtinarstvo v Zadobravah ter Postojnsko jamo. Marsikaj smo videlo po svetu, se marsikaj naučile in potem so bile naše žene bolj navdušene za kooperacijo in napredno kmetijstvo... Zdej nam pa kaka posameznica (ki je tudi bila z nami na izletu in je celo članica ZK) očita, da smo ves denar zapravile za tako nekoristen stvar, kot je izlet...

— Same ste denar zaslužile in same lahko odločite, kako

ga boste porabile, sem jim povedal svoje mnenje.

Potem so pravile, da ne smejo pripeljati na zakusko ob dnevu žena, mož in da marsikatero zaradi tega mož ne pusti na to praznovanje. Dodale so:

— Ja, vidite, pri nas smo večnih še kot Butac!

Nadaljevale so, da ljudi, ki komaj pridejo v Stražo, že v taknejo v kak odbor in potem trpi delo, ker tak človek ne pozna ne ljudi ne kraja...

— Precej dela smo izpoljale, čeprav nismo bile nikoli v časopisih. Čas pa je, da bi začele še bolj delati in prevzemati delo od nas - mladina...

JOŽE PRIMC

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Zob'e in zdravje

Piše: dr. NIKO SEVER

3. hrano priredite pravilno. Če hrano kuhamo, izgubimo vitamin B. Krompir kuhajte neolupljen in z veliko vode! Olupljen krompir izgubi pri kuhanju del svojih soli in vitaminov;

4. jabolka jejte neolupljena, ker če jih lupite, izgubite velik del vitaminov;

5. pazite, da hrana ne zmrzne, da ne postane vlažna;

6. uživajte čim manj sladkih jedi, testenin, ki se lepijo, pač pa več sadja in zelenjave!

Neprijeten duh iz ust! Vsak kulturni človek pazi, da mu duh iz ust ne postane neprijeten. Duh iz ust zdravega človeka ne moti, čeprav si posebno ne čist zob in ust. Duha iz ust ne čuti tisti, ki ga ima, ampak tisti, ki se mu približa.

Vzrokov temu je več: gnili zob'e, vneta zobna meso, katerega vzrok je nezadostno zvečenje hrane. Zaradi tega se nabira nesnaga na zobeh, kar povzroča neprijeten duh. V gnilih zobeh se nabirajo ostanki hrane, ki se s čiščenjem ne da odstraniti. Pri razpadanju te hrane nastane neugoden duh. Različni kronični katarji povzročajo prav tako neprijeten duh. Bolezen slabi odpornost telesa zaradi česar se bakterije v ustih množijo. Najboljši uspeh dosegamo s hipermanganom. Neki v vodi raztopljenih kristalov zastojuje. Voda dobi svetločrno barvo, tako vodo si izpirajmo usta!

Spregovoriti moramo še o nekaterih netočnih nazorih o zobeh. Prevladuje mnenje, da more boleti samo zob, ki ima živec, da zob, kateremu otmivimo živec, ne more boleti. To mnenje je popolnoma zgrešeno. Bolečine v zobu lahko nastanejo zaradi vneta živčne pulpe ali pa zaradi vneta kožice, ki pokriva koren. Ljudje pogostokrat menijo, da je prepih vzrok zobobola. Prepih je lahko povod za zobobol, nikakor pa ne njegov vzrok. Če zobovje strokovno pregledamo, najdemo gnili zob, ki povzročajo bolečino. Važno je opozoriti na to, kajti bolniki so pogostokrat prepričani, da so bolečine reymatične narave in da ne potrebujejo zobozdravniške pomoči. Prevladuje nepravilno mnenje, da preostale korenine olajšujejo zvečenje. To ni res. Poskrbite, da je korenine hitreje odstranite. Vsaka izmed njih je močno inficirana in vir hudih posledic za ves organizem. Držite se naslednjih pravil:

1. Čistite zobe po jedi, zlasti zvečer, preden ležete!

2. Čistite zobe s ščetko, namočeno v slani vodi!

3. Zvečite hrano, počasi in dobro; tudi mehko hrano!

4. Jejte trdo hrano, posebno kruhovo skorjo! Tudi otroke privajajte na trdo hrano, na jabolka, orehe!

5. Uživajte sadje in prikuhe! Spravite čebulo in kisto zelje za zimске mesece, ko nastopi pomanjkanje sveže hrane!

6. Jabolka jejte neolupljena, le dobro jih operite, preden jih jeste!

7. Ne kajajte, da vas zob začne boleti! Pojdite k zobozdravniku, čim vas bolj zob, kadar zaužijete kaj hladnega, sladkega ali kislega!

Roditeljski sestanek v Meilki

Roditeljski sestanki metliške šole se je udeležilo 220 staršev. Na njem so obravnavali predvsem šolska vprašanja, pomanjkanje učnega kadra, učni uspeh in drugo. Potem so bili razredni roditeljski sestanki. Odsel bo občina registrirala dijake-vozače, samo ne vseh, ampak le tiste, ki so potrebni.

8. Če zobe pravočasno popravite, si boste prihranili bolečine in čas!

9. Popravljajte tudi mlečne zobe! Prav tako popravljajte zobe v času nosečnosti!

10. Raje imejte umetne kot bolne zobe!

Opozoril bi na zobobol pri vožnji z avionom. Opazili so, da nastajo pri vožnji z letalom neznozne bolečine v enem ali več zobeh, ki jih pred letom ni bilo. Te bolečine, ki so znane v zrakoplovni medicini pod imenom aerodontalgija, se pojavljajo v bližini obolenih zob in nastajo pri vzletu, ko je zmanjšani zračni pritisk, a zelo redko pri pristanku. Vzrok temu so slabo popravljivi zobe. Aerodontalgije niso toliko važne za saipotnike, medtem ko so problem za letalce osebe od čigar razpoloženja je odvisna zanesljivost leta.

Razložil sem, kako so zobe v zvezi s celim telesom, da s njegov sestavni del in kako lahko bolan zob vpliva na zdravje vsakega telesa. Usti so kot vrata skozi kateri prodira velik del nalezljivih bolezni. Gnili zobje so vzrok bolezni zlasti, če je organizem manj odporen. Zdravo telo je odporno proti klicam. Čim telo oslabi, kljče lahko povzročijo bolezen, ki ne bi nastopila, če bi pacient imel zdrave zobe. Zato je razumljivo, da se naša oblast trudi, da bi se čim bolj povečalo število zobnih ambulant. Tu bi ljudstvo uživalo potrebno strokovno pomoč, da bi s pravilnimi higieni in splošnim ukrepi ugotovili novo in odprnaje pokolenje z zdravimi zobmi v zdravem telesu.

(KONEC)

Cerklje: še več članov v SZDL

Nova krajevna organizacija Socialistične zveze v Cerkljah se ujema s področnim KO. Organizacija sestavlja 5 podružnic, ki so v Cerkljah, v Zupčič vasi, na Črešnjah, na Piročič in v Bušič vasi. Ob volitvah novembra lani so bili v odbor krajevne organizacije in v odbore podružnic izvoljeni res delovni člani, zato bo letos delo teklo še bolj kot veta leta dole. Člani SZDL se bodo sestajali pogosteje, saj se bodo morali pogovoriti o številnih nalogah.

Vse podružnice imajo že pripravljene letne delovne načrte. Ker je predel pretežno kmetijski, bodo povsod razpravljali najprej o sodobnem kmetijstvu. Socialistična zveza bo dajala tudi pobudo za reševanje raznih komunalnih vprašanj, kot so: javna razsvetljava, ureditev vaskih poti, izboljšano delovanje zdravstvene službe ter skušala doseči pri tem kar najtesnejše sodelovanje in stvarno pomoč prebivalcev. Pri vseh podružnicah so že ustanovili sekcije.

v največ primerih za komunalno dejavnost, za zdravstvo in za socialno zavarovanje. Članarino za lansko leto so že pobrali in odvedli občinskemu odboru SZDL. Novi sezami članov so pripravljene. Čeprav je SZDL Cerklje v zadnjih mesecih preteklega leta pridobila 400 novih članov, je odstotek včlanjenih še vedno dokaj majhen: le 48 odst. volivcev je članov Socialistične zveze. Pred nedavnim so vključili v SZDL vse mladince in večje število odraslih državljanov; odstotek je zdaj znatno višji, vendar še vedno ni zadovoljiv. V posameznih vaseh je še vedno zelo malo prevalečih včlanjenih v SZDL, zato je ena izmed najpomembnejših nalog krajevne organizacije in vseh podružnic povečati število članov.

Na Bregu je zaživel

Letos bo praznovalo Gasilsko društvo na Bregu 10-letnico ustanovitve. Sprva je imelo le malo članov, do danes pa se je njihovo število zelo pomnožilo. S pomočjo vaščanov so si gašilci najprej nabavili ročno, kasneje pa tudi tekočotno brizgalno, ostalo potrebno orodje in delovne obleke.

doma, zato bomo začeli z delovnimi akcijami, ker nimamo prostora za razvedrilo. Radi bi uprizarili igrice, prirejali športna tekmovanja itd. Dobili smo še en vagon opeke. Pri razkladanju opeke so pomagali vaščani in mladina. Do sedaj smo opravili že preko 100 delovnih ur. Če bo vreme ugodno, bomo že prišli kopati temelje.

SENOVO: lani 99 poravnov

Poravnalni svet na Senovem uspešno opravlja svojo nalogo. V preteklem letu je bilo vloženih 218 vlog, zabeležili pa so 99 poravnov. V neštetihi

V soboto bo občinska konferenca Socialistične zveze v Brežicah

V soboto, 23. januarja 1961, bo ob 8. uri v veliki dvorani Doma Jugoslovanske ljudske armade v Brežicah občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva. Dnevni red predvideva, da bodo poročila in razprava dopolnile, popoldne pa se bo odvijalo delo po komisijah. Komisije za gospodarska in družbeno-politična vprašanja bodo izdelale teze za nadaljnje delo organizacije v smislu 15. kongresa Socialistične zveze delovnega ljudstva. Na konferenci bo sodelovala 254 delegatov, ki bodo zastopali nad deset vseh članov Socialistične zveze v občini Brežice. V soboto bodo prisotni odbovci in 74 podružnic Socialistične zveze. Na konferenci pričakuje udeležbo republikanskih poslancev tovaršev Franca Kimova-Zize, Jozeta Ingolca, Staneta Rebernika in drugih, kakor tudi okrajne predstavnike iz Novega mesta.

Delovni mladinci z Otočca

Mladina iz Otočca pri Novem mestu je našla igralno igro. Z njo je že nastopila na domačem odru in gostovala v Šmarinah, igrali bodo pa še v Brusleah, Bell cerkvi in na Slaniku. Denar, ki ga bodo z igranjem zaslužili, namenjavajo porabiti za izlet, kupili bodo pa tudi gramofon.

Člani so zelo delavni. Pred kratkim so preprečili požar, ki bi bil lahko napaval veliko gospodarsko škodo. V svoje vrste bodo sprejeli tudi mladince in pionirke.

Ze od ustanovitve društva so si prizadevali, da bi dobili zemljo za dom, a tega niso dosegli. Niso izgubili poguma. Na vsakem sestanku so se menili tudi o zemlji in so uspeli. Tako bomo že začeli z gradnjo. Tudi mi, mladina, si želimo priti do

Nujno je treba omeniti tudi vprašanje smetališč. Zakaj ne pobiramo redno smeti po hišah? Ker v tem pogledu ni rešen, so pristojni prebivalci odlagali smeti tja, kjer morejo. Zato se, da bi vse take nepravilnosti izostale, če bi smetali redno in ob dobošenem času pobirali in odvažali smeti. Tistega, kdor bi to smeti ne hotel oddati smetniku, pa bi se ugotovilo, da jih je metal na ulico, ali na drug neprimladen prostor naj bi strogo kaznovali.

Novomeške ulice pozimi

bi morale biti čiste tudi pozimi, pa niso. Ljudje menda mislijo, da v tem letnem času ni treba paziti na čistočo, češ saj bo vse po pokril sneg. Zlastno, toda resnično dejstvo je, da zmedejo gospodinjice ali stitnice marsikje smeti iz svojih hiš kar na ulico. Tak primer je ulica na vrhu, kjer je ob škarpki ki meji na Rozosov vrt, vse polno smeti, črepih in odpadkov. Nih boljši ni podaljšati zelenice pred hištevneža doma do Klementičeve hiše: pepel, cigaretni ogorki, cigaretno škatle in podobna navlažna leže kar po poti, ki je sedaj vsaj nekoliko nevarna, poleti pa je zaraščena z do meter visokimi koprivami in habatom. Na livadi na Novem trgu, pred bivšim davkarjem in sedanjem skladiščem veletrgovca Standa (Stoj) je nekdo povezal železni koles z odpadki in ga tam pustil. Avtomobil, ki dovažajo ali odvažajo, jo blago v Standardovo skladišče, jo razreza in odvozi, vendar še tako na široko, da bo kmalu izginila. V globoke kolesnice se nabira voda, ki tvori kaj malo privlačno močvirje. Tudi za poštnim postojem, kjer je vrt postavljena odpadna jama je vse narobe. Ljudje stresajo smeti in odpadke najraje kar zraven jame, kjer se nabere do dva metra visok kup smeti, te do leže že kar po poti da se morajo ljudje na široko izogibati navlake.

Še nekaj primerov. K njim je prišel tisti, ki vse smeti poudarja, ki okna više težkih stanovanj čistijo prahu kar na glave mimo kločim na cesti (Cesta komandanta Staneja) ali pa stresajo kritično na področje okna na ulico, tako da mora človek počakati, da se prah in smeti malo rozkada.

V Semiču smo zvedeli

Ze nekaj let razpravljajo v Semiču o tem, kako bi ohranili obrtništvo. Obrt, ki je bila pred leti v mnogih krajih zelo razširjena, je še danes marsikje v Belih krajih je to še posebno čutili. Zato so v Semiču na krajevnih konferencah SZDL o teh vprašanjih največ razpravljali. Semičska okoličja je izrazito vinogradno področje, saj je tam kar okrog 800 vinogradov, ki so tudi glavni vir dohodka prebivalcev. Zato smotrno gospodarjenje zahteva marsikatero novost, če pa že teh ni mogoče uvesti, bi bilo treba obdržati in popraviti to, s čimer so si ljudje v proizvodnji pomagali doslej. Gre

Občinski odbor SZDL v Vidnu-Krškem

Občinski odbor SZDL v Vidnu-Krškem je te dni razposlal sto strani obsegačo poročilo obči. odboru Socialistične zveze Videm-Krško in Senovo za občinsko konferenco SZDL, ki bo v nedeljo jutraj v Krškem. Za konferenco so izvolili člani organizacije v obeh občinah 420 delegatov. Jutraj bo najprej kratko poročilo predsednika, nato trije krajsi koreferati, nato pa bo konferenca delala v dveh komisijah (v gospodarski in organizacijsko-politični). Po kosilu bo planarno zasedanje, kjer bodo tudi sprejeli program in zaključke konference. V vseh krajevnih organizacijah so imeli te dni sestanke z delegati, da bodo na konferenco kar najbolje pripravljene.

Novomeška kronika

Ta teden so v mestu zbori volivcev po posameznih terenh. Zanje je bilo med ljudmi precej zanimanja zato, da bo udeležba dobra in da bodo volivci v razpravi iznesli dovolj koristnih predlogov. O zborih bomo več še poročali.

Še »ZARADI STANOVANJA«

Pretekli teden so igralci gledališke družine SVOBODE »Dušan Jerbec« potem, ko so predzadnjo nedeljo zelo uspešno ponovili Gervasiovo komedijo ZARADI STANOVANJA na odru v Bršljini, zaigrali spet na domačem odru. V petek zvečer so komedijo ponovili za kolektiv Tovarne zdravila »Krka« in zlasti pri tej igri zelo sproščeno in dobro zaigrali. Nocoj bodo priredili komedijo bolnikom pljučnega oddelka novomeške bolnišnice.

Občinski zbor KZ v Metliki

V nedeljo, 15. januarja so se zbrali združeni metliški zbori na izrednem občnem zboru, na katerem so sprejeli sklep o priključitvi KZ Šubor in Gradec k njihovi zadrugi. Med drugim so obravnavali dosežanje dela in perspektivni načrt zadruge. Važna je predvsem obnova vinogradništva in bo zanj v jeseni, Elabrat za obnovo je že napravljen, zdaj čakajo samo še na posojilo. Zbora se je udeležilo 120 udeležencev.

Občinski zbor KZ v Metliki

V nedeljo, 15. januarja so se zbrali združeni metliški zbori na izrednem občnem zboru, na katerem so sprejeli sklep o priključitvi KZ Šubor in Gradec k njihovi zadrugi. Med drugim so obravnavali dosežanje dela in perspektivni načrt zadruge. Važna je predvsem obnova vinogradništva in bo zanj v jeseni, Elabrat za obnovo je že napravljen, zdaj čakajo samo še na posojilo. Zbora se je udeležilo 120 udeležencev.

ALIRES NI MOGOČE?

Enkrat smo na tem mestu že pisali o stvari, pa se kljub temu ni izboljšala. Ali je res tako zelo nemogoče napraviti pošten kazipoi skoz tisto »zaccarano« dvorišče skoz katero se pride na upravo za dohodke, na katastrski urad in na urad Narodne obrambe? Dan za danom išče dvorišče in dohodki, Roza Malnarica je Ceste komandanta Staneja 10 - dečka.

»Bolnik v domači oskrbi«

Od 23. januarja do 4. februarja bo v Novem mestu zdravstveni tečaj, ki ga je organiziral Okrajni odbor RK. Tečajnice se bodo podrobno seznanile s tem, kako je treba oskrbovati domačega bolnika. Predavala bo za to usposobljena medicinska sestra. Prijavljenih je že enajst deklek. Ker pričakujejo, da se jih bo prijavilo še več, bosta hkrati dva tečaja. Doslej je bil tak tečaj že v Globokem.

Iz Šmarjete nam poročajo

Na zboru volivcev so 22. januarja v Šmarjeti - volivci so se zbrali v res lepem številu - odločno zahtevali izpremenbo v petletnem perspektivnem planu občine Novo mesto ki za to področje ne predvideva nič novega. Predlagali so vrsto komunalnih del ki so na šmarjetskem področju, ker je izrazito turistično, zelo potrebna. Ureditev turizma (vo. da, ki jo uživajo zdaj, prireka iz pod pokopalnišča, prostorov za šolske otroke, ureditev cest in potov javna razsvetljava in še cela vrsta drugih - to so naloge, ki so jih prebivalci s pomočjo občine pričakovali izpolniti. Zato pač upravičeno želijo izpremenb na boljšo tudi oni. Izvolili so nov krajevni odbor in nov šolski odbor.

Začeli smo na ruševinah

Koliko truda, požrtvovalnosti, koliko naporov vseh je terjala obnova in graditev nove domovine, nam povedo že tile podatki: V 1499 dneh, kolikor je v Jugoslaviji trajala vojna, so nam sovražniki prizadeli več milijard škodo (uradno je bila vojna škoda, prizadejana Jugoslaviji, ocenjena na skoraj 47 milijard ameriških dolarjev). Jugoslavija je v vojni izgubila 708.000 prebivalcev, razdejanih je bilo 5620 kilometrov železnice, 5427 metrov predorov in mostov v skupni dolžini 23 tisoč 757 metrov.

TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetrtek, 26. jan. - Pavla Petek, 27. jan. - Janez Sotler, 28. jan. - Drago Nedelja, 29. jan. - Frančišek Ponedeljek, 30. jan. - Martina Torek, 31. jan. - Vanja Sreda, 1. februarja - Ignac

KINO

Crnomelj: 27. in 29. I. ameriški barvni film VISOKI TUJEC. 28. I. in 1. II. ameriški barvni film DAN, KO SO DEJAVI OTROKE. Dol. Toplice: 28. in 29. I. ameriški film ZEMLJA PRAVNOV. Kostanjevica: 29. I. ameriški barvni film ISLENDIJI. Metlika: 29. in 31. I. SMESNI OBRAZ.

POCENI PRODAJABLJENE SMUČI

Naslov v upravi lista. ZELIZNA DVORILNA VRATA za vrh ugodno prodam. Naslov v upravi lista. PRODAJAMO MANJŠO KOLICNO časopisnega papirja. Uprava Dolenjskega lista, Novo mesto.

PRODAJAMO SIVALNI STROJ

Sin. stroj za šivanje nogavic, moško in žensko kolo ter dve otroški kolesi. Ogled vsak dan od 14. ure dalje v Dilančevih ul. PRODAJAMO ZENSKO ŠPORTNO kolo z znamke »Violeta«. Naslov v upravi lista.

OBVESTILA

Stanovanjska skupnost v Novem mestu Občinskega prebivalstva, da poslujejo v Gervovi ulici (za bifejem) naslednji servisi vsak dan od 7. do 15. ure: vodovodno-inštalaterski, elektrotehnični, krovniki in zidarški. Kemična čistilnica in pralnica postuje vsak dan od 6. do 14. ure, obrt. h. in petki pa neprekinjeno od 6. do 15. ure.

IZ NOVOMEŠKE NERODNARISNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ljubica Bregar iz Kamanja-dečkica, Amalija Kovac iz Otočca-dečkica, Marija Zagar iz Koberjaka-dečkica, Tončka Cvetar iz Krškega-dečkica, Ana Pavel iz Vidma-Krškega-dečkica, Milka Strajnar z Dol. Gradščice-dečkica, Marija

PREKLICI

Izgubila sem zdravstveno izkaznico št. 20782 iz je s tem prekl. Ana Kulovec, Vavta vas 33, p. Straža.

ZAHVALE

ZAHVALA Z IMPOLCE Na našo prošnjo, ki smo jo poslali na več občin in podjetij, SZDL in odbore RK za prispevke za novoletno obdaritev naših otrok, bomo se nekatere odkrivali z vsem razumevanjem, zato se najlepše zahvaljujemo: Izgovorke našemu podjetju v Vidnu-Krškem, občinskemu ljudskemu odboru Sev. nika, Senovo, Zagorje in Videm.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Ljubica Bregar iz Kamanja-dečkica, Amalija Kovac iz Otočca-dečkica, Marija Zagar iz Koberjaka-dečkica, Tončka Cvetar iz Krškega-dečkica, Ana Pavel iz Vidma-Krškega-dečkica, Milka Strajnar z Dol. Gradščice-dečkica, Marija

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 23. januarja 6.00-8.00 Dobro jutro - 8.05 Glasba ob delu - 8.55 skladbe za harto - 9.25 Za našo vasa - 9.45 Anton Lajovic: Pesem jeseni - 10.40 Angleščina za mladino - 4.10.45 - 10.55 Zabavni orkester Hans Carle - 11.00 Po svetu jaz. - 11.30 Pionirski tečaj - 11.50 Otroci izbajajo pesnice - 12.00 Vaški kvintet z Reziko in Sonjo - 12.15 Kmetijski nasveti - 12.25 Zabavni opoldanski spremljevalci - 12.30 Zdravje in zabavna glasba - 13.30 Zdravje po domače - 13.50 Od srlice do arije - 14.20 Sport in športniki - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 14.35 Koncert pri vas doma - 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 10. II del - 16.30 Malhen melodik melodij - 16.35 Humoreske iz tedna - 16.20 Za nedeljsko popoldne - 17.10 Peči so jih mati govora - 17.30 Radijska igra - 18.00 Mihael Glavica: Noč v Madridu. - 18.45 Otvoritev koncerta - 19.00 Pionirski tečaj - 19.15 Radijski dnevnik in športna poročila - 19.05 Izberite melodijo tedna - 20.50 Plesni orkester Ray Anthony - 21.00 Vrednoten življenju in delu - 22.15 Ples ob radijskem spremljanju - 23.00 Poročila - 23.05 Nočni simfonični koncert - 24.00 Zdravja polnoč v plesnem ritmu - 24.00

NEDELJA, 23. januarja

6.00-6.30 Nedeljski jutranji poročila - 6.30 Vredni zvočni svet - 7.35 Ansambel narodnih pesmi in plesov - 8.00 Mladinska radijska igra - 8.40 Iz albuma otroških pesmi - 9.00 Zabavna glasba s novi tečen - 9.45 Stevan Hristič: Cetrlika sniža iz baleta Otkriska legenda - 10.00 Še pomnite, tovariši... Anica Trampuz: Sestanke ob šestih - 10.20 Slovenski pesnikovi in borci - 10.45 Sport, nstrajamo svet in domovino - 11.45 Zabavni orkester RTV Beograd - 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 12.10 Za našo vasa - 12.35 Koncert pri vas doma - 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 10. II del - 16.30 Malhen melodik melodij - 16.35 Humoreske iz tedna - 16.20 Za nedeljsko popoldne - 17.10 Peči so jih mati govora - 17.30 Radijska igra - 18.00 Mihael Glavica: Noč v Madridu. - 18.45 Otvoritev koncerta - 19.00 Pionirski tečaj - 19.15 Radijski dnevnik in športna poročila - 19.05 Izberite melodijo tedna - 20.50 Plesni orkester Ray Anthony - 21.00 Vrednoten življenju in delu - 22.15 Ples ob radijskem spremljanju - 23.00 Poročila - 23.05 Nočni simfonični koncert - 24.00 Zdravja polnoč v plesnem ritmu - 24.00

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponorečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Antona Slaku, kmetu iz Slovenske vasi, je konji padel na skupnospodročje, Petra Mlačenca delavcu iz Črnomlja je pri delu v tovarni stajalno železo brizgnilo na obe roki in nogi. Jože Gabrič, sin kmetskega s Pristave, je na cirkularni kmetodovaj prste desne roke. Rudi B. delavca iz G. G. Zabukovja, si je tci sankanju pokockoval glavo.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradel nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsiga nasenkra, vsaj soto naj bi nekako uredili, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekoga podjetja.

Take in drugačne iz Straže

Zapiski s poti po Koroški

Ali poznate domače kraje?

(Nadaljevanje)

Resnica pa je v tem, da so Slovenci stoletja živeli pod hudim pritiskom in da se jim je pod Hitlerjem godilo še posebej slabo, v novi Avstriji pa tudi ni vse najbolje urejeno. Tako kot po vsem svetu tudi v Avstriji hribovski kmetje opuščajo poljedelstvo in se selijo v mesta ali v dolina, kjer postanejo delavci. Zaslugek je boljši in delo lažje. Slovenci pa živijo skoraj vedno ravno na slabi zemlji v gorah. Če k temu prištetimo še stalen strah, v katerem živijo naši sorodniki zaradi slabih izkušenj v preteklosti, in tudi načrtno zanemarjanje gospodarstva v teh krajih, potem lahko marsikaj sodimo. Kapitalistično gospodarstvo rus; malega kmeta s svojo politiko cen in z monopoli in ravno slovenski kmetje so ti, ki to najhuje občutijo.

V začetku oktobra so bile po vseh koroških krajih manifestacije tako imenovanih »Abwehrkämpferjev« vojakov, ki so se leta 1919 in 1920 bojevali proti jugoslovanskim četam zato, da bi Koroška ostala v okviru Avstrije.

Na nekem hribu sem opazil na pobočju, dokaj strmo nagrnjenem proti Jugoslaviji, velike črke iz žaganja, politega z nafto. Te črke so začeli ob tridesetletnici plebiscita, ki je na podlagi raznih mahinacij dokazal, kako koroški Slovenci niso bili vneti za take proslave, so prišli od drugod. Odveč bi bilo pisati, da so se proslave razvile v šovinistične in razgraške akcije, na katerih je bil osnovni namen zastraševanje Slovencev. Če razmišljamo o pomenu vse te proslave, potem lahko pridemo do zaključka, da Jugoslaviji take manifestacije ne morejo škodovati in da niso imele na naše prebivalstvo nobenega vpliva. Drugače pa je na Koroškem, kjer živijo Slovenci. Le-te so s proslavami spet spomnili, da živijo v tuji državi, kjer sicer vlada demokracija, toda demokracija se da tudi odpraviti, če ne gre drugače in če je večina za to... Takrat naj se pa pazijo tisti, ki škljijo še danes čez Karavanke kljub izkušnjam iz leta 1919, 1920 in 1945...

Če hočete v neznanem kraju spoznati socialne razmere in njegovo zgodovino, potem pojdite in si ogledajte pokopališče!

Tudi jaz sem postopal po tem pravilu. Pot me je zanesla v več krajeh in uspel sem si ogledati nagrobnike v slovenskih, mešanih in čisto nemških krajih.

Na vseh pokopališčih sem videl spominske plošče vojakom, padlim v I. in II. svetovni vojni. Spisiki so dolgi in približno enaki za obe vojni. Včasih je napisano, kje je kak vojak padel. Mnogo jih je ostalo tudi v Jugoslaviji. Smrt je tudi tu kosila neusmiljeno in spisiki niso krajši od spisikov padlim v naših vaseh in na naših pokopališčih.

Na pokopališču slovenske vasi sem videl spomenike s slovenskim besedilom. Največkrat stare, izpred dvajsetih ali tridesetih let. Novih le malo. Nekateri so padli v nemški vojski, napise pa imajo slovenske. V začetku vojne so jih vzeli od doma in poginili v tuji uniformi daleč od doma, osamljene sredi množice tujcev. Za nekatere so mi pravili, da so bili zavedni Slovenci in bi leta 1943 ali 1944 prav zagotovo prišli k partizanom. Toda padli so že leta 1939, 1940 ali 1941...

Vsi umrli »Abwehrkämpferji« imajo že na grobovih vklepane posebne križe kot znak svoje udeležbe v vojni za priopitjev Koroške k Avstriji. Na pokopališču pri samostanski cerkvi na Osojah ob Osojskem jezeru pa ni več slovenskih napisov. Osoje so prenehale biti slovenska vas pred dobrimi 100 leti. Pač pa sem videl spominsko ploščo padlim vojakom iz I. in II. svetovne vojne, ki me je kar spodbudila in mi zapustila mučen vtis. Nimam nič proti temu, da imajo ti ljudje na domačem pokopališču neko steno, če so pokopani nekje v tujini, četudi so bili morda razbojniki in morilci in jih je doletela pravična kazen. Toda na plošči piše: »Padlim junakom iz I. svetovne vojne« in »Padlim junakom iz II. svetovne vojne«. Istočasno pa so partizanške grobove marsikje že prekopali, čeprav so bili na prostori za samomorilce in kla-

teže. Partizani imajo spomenike samo tedaj, če jih postavijo svojci, in še takrat se lahko zgodi, da neznanci spomenik uničijo, policija jih pa ne more izslediti, kakor se je zgodilo v Borovljah. Pri odkritju spomenikov padlim partizanom skoraj vedno manjkajo uradni predstavniki, ki pa se udeležijo odkritja vseh spomenikov padlim nemškim vojakom. Partizani so se bojevali proti nacizmu, ne pa samo za Jugoslavijo, in tako tudi posredno za samostojno in demokratično Avstrijo, za katero pravijo, da je bila okupirana od Nemcev. Torej so partizani zavezniški vojniki, nemški vojniki pa okupatorji.

Če hočete ugotoviti gospodarsko stanje neke dežele, pogledajte v roke računar, glej cene po izložbah ter jih preračunajte v cene v dinarjih, primerjajte jih z našimi plačami...

To sem storil v Beljaku. Na splošno je Avstrija od časa

pred štirimi ali petimi leti precej napredovala, kar se tiče gradnje cest. Mnoge ceste, ki so bile pred petimi leti podobne njivji ali melišču, so zdaj asfaltirane in gladke. Tudi gradijo še vedno, čeprav v glavnem le manjše stavbe. Privatniki nimajo sredstev, da bi gradili bloke in velike hiše po mestih. Zato so okoli vseh koroških mest nastala obsejna naselja majhnih hišic. S tem pa so zmanjšali površine obdelovalne zemlje. Danes je Koroška gosto naseljena, toda urbanistično neurejena.

Po uradnem tečaju je šiling nekaj čez 11 dinarjev. Naš državljan, ki potuje v Avstrijo, plača še 100-odstotno premijo in tako ga stane šiling nekaj nad 23 dinarjev. Neuradno menjava šiling za 30 dinarjev...

(Konec prihodnjic)

Park za slepce

V okolici Dunaja so uredili park za slepce, prvi te vrste v Srednji Evropi. Park ima 10.000 kvadratnih metrov površine. Zasadili so razno drevice, na vsakem drevesu pa je s pisavo za slepce napisano na tablički nemško in latinsko ime drevesa. V tem parku za sprehalce ni prepovedanih prostorov, lahko gredo, kamor želijo. Na razputju stezice so postavljeni nizki kazipoti z navodili v pisavi za slepce. Park je odprt po ves dan in ima veliko obiskovalcev. Slepi otroci prihajajo v skupinah. Tukaj se lahko brez skrbi igrajo, zraven pa spoznavajo razno rastlinje in cvetje. Pred vhodom v park je garderoba in prostor za pse vodnike.

Ugibajo, če bo sovjetski poskusni pilot Vasiljev Savodovski prvi človek, ki bo poletel v vesolje. Nanj stavijo sovjetski znanstveniki veliko upanje, ker je izredno izdržljiv

Kostier je dobro znana kovina. Iz nje izdelujejo tudi razne okrasne predmete. Starjši smo se kot otroci še igrali s kostirnimi vojniki (o takem

»MUZEJSKA BOLEZEN«

kostirnem vojačku ima prelepo zgodbo slavnj pravljicar Andersen. V prvi svetovni vojni so angleški vojniki v hudi zimi dobili nove, tople uniforme. Toda ko so jih oblekli in hoteli zapeti, so gumbi nenadoma razpadli v prah. Kaj je bilo vzrok? Gumbi so bili izdelani iz kostira, ki pa sta dva: beli in sivi. Predmete izdelujejo iz belega kostira. Če pa beli kostier dolgo stoji na hudem mrazu, se spremeni v sivi kostier, ki je prah. Tako so tudi ti gumbi angleških uniform

Ptiči hušji kot reaktivci

Na bostonskem letališču (ZDA) je prišlo do čudnega spopada med ptiči in pomniškim letalom. V letalu je bilo 99 potnikov in 8 mož posadke. V trenutku, ko bi se letalo moralo dvigniti, je v krila in odprtine, skozi katere prihaja zrak v motorje, butnila jata ptič. Pilot je takoj izključil motorje. Prejšnji mesec je iz zraka strmoglavilo letalo iste družbe. Ptiči so obenem z zrakom vleteli v motorje in nesreča je bila neizogibna. Pri padcu se je takrat ubilo 82 potnikov.

Proti »vsem razumljivi glasbi«

Slavni sovjetski skladatelj Dimitrij Sosatakovič piše v reviji »Sovjetska glasba«: »Pri nas mnogi mislijo, da se osnove socialističnega realizma izčrpavajo v glasbi, ki jo lahko vsak razume, čeprav je cena za to razumevanje tudi banalnost take glasbe. Jaz take glasbe ne komponiram. Tisti, ki hoče vse razumeti že med tem, ko pije v postelji kavo, naj udari takt s čevljem ob čevlji pa mu bo takoj vse razumljivo.«

PO DOMAČE...

Upravnik Kmetijske zadruge v Brežicah je kontroliral zvečer nočnega čuvaja, ki se ga je nasrkal, in mu zagrozil: »Se enkrat vas dobim v takem stanju, pa se bova razšla.« Čuvaj je to opozorilo napak razumel: »Tovariš upravnik, boste šli proč od nas?«

JEZIK

»Veš,« pravi prijateljica prijateljici, »sita sem teh fantov, vsi so premladi, neresni in praznoglavi. Ko se bom odločila za možitev, bo moral biti moj ženin vsaj enkrat starejši od mene.«
»To je pametno, samo kje boš dobila tako starega možkega?«

V RESTAVRACIJI

»Čujte, natakari, tale kokoš je stara ko Matuzalem!«
»Kako ste prišli do tega sklepa?«
»Po zobeh.«
»Saj kokoš nima zob.«
»Jaz pa!...«

ZASLUŽENO

Vlomilec je vplomil v hišo, toda zasačil, so ga in obsodili. »Tako, eno leto boste sedeli,« mu pravi sodnik.
»Cisto zaslužen bom sedel, ko sem taka neroda. Pomislite: tri mesece sem se mučil, da sva si s psom čuvajem po-

stajala prijatelja. In ko sem potem z lahkoto prišel v hišo, sem po nerodnosti stopil macki na rep...«

IZ »SURCEVIH SPOMINOV«

»Ze ko sem hodil v šolo, sem bil tako suh, da je učiteljica zmeraj mislila, da me ni v klopi...«

SE NE VE

Zenska stopi v trgovino z orožjem. »Rada bi kupila revolver za moža!«
»Prav. Katero znamko pa želite? Je kaj rekla?«
»Ni. Saj še sploh ne ve, da ga bom počlala!«

KRIZI IN TEŽAVE

»Ah, ti možiki!« je potožila hčer mami, ko se je vrnila iz kina.
»Kaj pa je bilo? Ali ti je kateri na dušo pihal?«
»Je, ampak šele potem, ko sem se že petič presedlala!«

RAZPOZNAVNI ZNAK

»Zlomka, kako pa naj ločim možke od žensk, ko oboji nosijo hlače?«
»Cisto lahko: tisti, ki posluša, je možki.«

MED SOLARJI

»Ti, zdaj ko so že povsod servisi, bi bilo dobro, če bi ustanovili tudi servis za izdelavo šolskih nalog!«

ZLOBA

»E, mene možki sploh ne zanimajo. Nič koliko sem jih že zavrnila.«
»Res? Kaj so pa prodajali?«

— Ali moj vid peša, ali se cene dvigajo?

— Vi ste žena z brado, kajne?
— Ne, jaz sem njena sestra...

Ko je Gorčakov odšel, se je komandant pokroviteljsko nasmehnil: »Kolikokrat vam je bilo rečeno, gospod Tropin, da Rusi zahtevajo predvsem metalurge, geologe, rudarje. Zakaj niste rekli, da pripadate kateremu teh poklicev?«
»Zdi se mi, gospod komandant, da so vas napačno obvestili. Ali ne mislite vi prav tako?«
»Jaz dobim ukaze, da pa o njih premišljam, ni moja stvar. Zlasti še, ker so vse odredbe izdane na osnovi »porazuma z Rusi. Po-vejte, imate veliko družino?«
»Veliko,« je potrdil Tropin. »Zdaj je bil prepričan, da so vsi, ki so ga zadnje čase zasliševali, hoteli dobiti čimveč podatkov o njem, o njegovi družini in prijateljih. Če je še Gorčakov v njihovi službi, potem vedo nekaj tudi o mojem žarku,« je pomislil spričo komandantove skrbi za njegovo usodo.

»Sin vam je nemara že zrastle? Nemara mate tudi hčerko? Vas so deportirali v Nemčijo leta 1941, zdaj pa je pomlad leta 1946. Zrasla sta brez očeta... Oh ja, kaj pomeni vojna! Gotovo sta že tako velika kot vi, gospod Tropin?«
»Sina nimam za hčerko pa ne vem, če je ostala živa.«
»Ste morda imeli lastno hišo?«
Tropin je preslišal vprašanje.
»Slišal sem, da je Donjec lena reka Ali je res? Vi ste iz tistega kraja, ne?«
Tropin je spet molčal. Komandant je vstal in rekel jezo: »Vi ste se povsem odvadili govoriti z ljudmi.«
»Bil sem prisiljen,« je pojasnil Tropin. Nato je pokazal na vstojnišče policajca in dodal: »Z nimi se ni moglo pogovarjati.«
»Odpeljite ga,« je ukazal komandant.

Ko je komandant ostal sam, je sporočil Kruseju, kako je potekel sestanek Kruse je pozorno poslušal, nato pa zarobantil: »To mi nikakor ne ugaia. Okrepite stražo. Zvedeli bomo tudi brez vase!«
To noč se Tropin ni vrnil v svojo barako. Potisnil so ga v zaprt avto in odpeljali h Kruseju.

»Stopite bliže!«, mu je strogo rekel Kruse. Ko se je Tropin ustavil pred prazno pisalno mizo, je Kruse potisnil iz mize zeleno beležnico in jo romalil Tropinu. »Ali je tvoja?«
»Kaj je to?« je mlopo vprašal Tropin. »Govorje žutil, da mu je kar sapo zaprlo. Dovolite da pogledam.«
»Dovolite,« je mlopo odgovoril Kruse. »Vidite, to so samo besede, ki jih Kruse je napisal s pestjo no mizi. Ni vama vse.«
»Taz vas sploh ne razumem.«
»Molčite! Zaprlj vas bomo v klet.«

»Take in še hušje grožnje sem slišal velikokrat, toda tistih, ki so mi pretili, ni več, jaz pa še zmeraj živim,« je Tropin skomignil z ramo.
»Ali je to vaša beležnica?«
»Ne.«
»Povejte mi, kakšna kovina je sanit.«
»Ne razumem, o čem ste me vprašali.«
»Zasuli vas bomo z zlatom.«
»O čem pa govorite?«

»Dobili boste na voljo laboratorije največjih metalurških družb Amerike. Imeli boste dolarje. Za vas se sedaj zanimajo najpomembnejši ljudje naše kompanije.«
»Kot dober mojster vam lahko pokažem le, kako se kleše kamen. Če vas zanima, po-vejte! Ustregel vam bom.«
»Vi ste popoln bedak! Ponujam vam zlato, vi pa lovite neki prazni pojem — domovino! Kakšni so ljudje! Vprašam vas: kaj morete doseči?«
»Da gradim temelje... in da vzdržim, če je treba.«
Kruse je besnel, sovražno pogledal Tropinina in pritisnil na zvonec. V sobo sta stopila dva policaja.
»V samico!« je ukazal Kruse. »V samico, v ječo! Je ponavljal, ko so se vrata za Tropinimom že zaprla.«

Sesto poglavje

Po dežju, ki je padal ves teden, so se ozke berlinske ulice kar blešale od čistoče. Kurt Wiener se je mimogrede ozrl na enega od stebrov, ki so jih Nemci postavili v počastitev zmage nad Francozi leta 1870 z uro na vrhu, in pohitel dalje. Ze leto dni je zaposlen kot tolmač v Uradu za delo v Bismarckovi ulici. Lani so ga lepo obdržali v službi, čeprav je taborišče razseljencev ostalo povsem prazno. Celo dobro stanovanje je dobil. Tako bi bilo vse v redu, samo če ne bi žena zmeraj godrnjala. Zadnje čase se večkrat prepira z njim. Kurtu se je zdelo, da je tega kriva njena sestra Lota, ki živi v Vzhodni coni in je zaposlena v tovarni. Napadala je zeta, češ da dela za Schwarz, ki so ga vzhodni listi imenovali nacisti. Toda kaj on, Kurt more? Drugača dela nikjer ni.

Kruse je stopil v kabinet, razmislil zavese in se namršil. Obetali se mu niso nič kaj rožni dnevi. Zelen je odpotoval v Ameriko, pa je vse krenilo takovo pot. Kaj mu je bilo treba poročati o tem modrem žarku Seveda, menil je, da bo Rus vse povedal, zdaj pa... Vse bi se uredilo, če bi mogel rešiti zadnje nalogo, ki mu jo je delniška družba napisala: zvedeti mora kaj je sanit. To vprašanje so naslovili prav nanj. Zdaj pa ima Ameriko...

V Kongu je lakota — posledica gospodarske blokade Belgijcev in njihovih plačancev, kot so Combe, Mobutu in drugi izdajalci kongoskega ljudstva. Sliki vidimo mater, ki joče in poje žalostinke, medtem ko ji v naročju umira od lakote že peti otrok

Od plemenskih kraljev do borcev za neodvisnost

Hude in težke, morda najusodnejše dni preživlja ena najmlajših afriških držav — Kongo. Belgijci, ki so prej dolga desetletja brezobzirno izkoriščali domačine in ropali iz dežele njene zaklade, posebno še uran in druge rudnine, teptajo osvobodilni boj predvselev te velike, a nelikuzene države s fasističnimi metodami. Dolga je bila pot od neomejenega vladanja plemenskih kraljev (na sliki vidite hčere kralja iz plemena Batekes v Kongu, silikane z dragocenoimi svojega rodu) do pomirlive medsebojnih mrženj, ki so jih za tuje kolonizatorje nelihi misijonarji in domači plačanci-izdajalci med posameznimi plemeni. Z velikimi žrtvami so najnaprednejši domačini po zgledu drugih afriških voditeljev lani postavili temelje za samostojno republiko Kongo, ki pa ni šla in ne gre v račun nekdanjim izkoriščevalcem-Belgijcem in vsem njihovim somišljenikom-imperialistom. Žalostno in klavrno vlogo ima v Kongu tudi odred sil OZN in njena misija, ki s svojo »nevtralnostjo« samo spodbuja nasilje žandarjev in plačancev Mobutuja in Combeja. Usoda te nesrečne afriške dežele je na kocki.